

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 1 czerwca 2007 r.

Nr 78

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁY RADY GMINY WILCZĘTA:

- 1230** - Nr VI/42/07 z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie uchwalenia „Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wilczęta na lata 2006-2015. 3981
- 1231** - Nr VI/43/07 z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska Gminy Wilczęta na lata 2006-2011”. 4020

1230

UCHWAŁA Nr VI/42/07

Rady Gminy Wilczęta

z dnia 27 kwietnia 2007 r.

w sprawie uchwalenia „Planu Gospodarki Odpadami Gminy Wilczęta na lata 2006-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) oraz w związku z art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) Rada Gminy Wilczęta uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Plan Gospodarki Odpadami Gminy Wilczęta na lata 2006-2015” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilczęta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Wilczęta
Andrzej Pańczuk

Załącznik
do uchwały Nr VI/42/07
Rady Gminy Wilczęta
z dnia 27 kwietnia 2007 r.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY WILCZĘTA NA LATA 2006-2015

SPIS TREŚCI

1 WSTĘP 1.1 Zadania Gminy w zakresie gospodarki odpadami 1.2 Słownik pojęć użytych w planie 1.3 Wyjaśnienia skrótów ogólnych 1.4 Wyjaśnienia skrótów specyficznych 2 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY 2.1 Położenie geograficzne i administracyjne 2.2 Środowisko przyrodnicze 2.3 Zasoby wodne 2.4 Infrastruktura techniczna 2.5 Gospodarka 2.6 Rolnictwo 2.7 Sytuacja demograficzna i prognoza liczby mieszkańców 2.8 Inne czynniki mające wpływ na gospodarkę odpadami 3 ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI 3.1 Rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów 3.1.1 Bilans odpadów komunalnych 3.1.1.1 Komunalne osady ściekowe 3.1.1.2 Inne odpady 3.2 Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania 3.2.1 Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych 3.2.1.1 Odzysk i unieszkodliwianie komunalnych osadów ściekowych 3.3 Istniejące systemy zbierania odpadów 3.4 Rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. 3.5 Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów. 3.6 Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych 3.7 Identyfikacja problemów w zakresie gospodarowania odpadami na terenie Gminy Wilczęta 4 PROGNOZA ZMIAN W GOSPODARCE ODPADAMI	5 CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI DLA GMINY WILCZĘTA 6 DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI 6.1 Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów 6.1.1 Gromadzenie i transport odpadów komunalnych 6.1.1.1 Gromadzenie i transport odpadów zmieszanych 6.1.1.2 Gromadzenie i transport odpadów opakowaniowych 6.1.1.3 Gromadzenie i transport odpadów niebezpiecznych 6.1.1.4 Gromadzenie i transport odpadów biodegradowalnych 6.1.1.5 Gromadzenie i transport odpadów wielkogabarytowych 6.1.1.6 Gromadzenie i transport odpadów budowlanych 6.1.2 Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych 6.1.2.1 Centrum Recyklingu 6.1.2.2 Kompostowanie odpadów biodegradowalnych 6.1.2.3 Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych 6.1.2.4 Składowanie odpadów 7 HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ 8 KOSZTY EKSPLOATACYJNE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY WILCZĘTA 8.1 Koszty gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych 8.2 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych 8.3 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych 8.4 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów budowlanych 8.5 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych 8.6 Koszty gromadzenia, transportu i składowania odpadów zmieszanych

- 8.7 Całkowite koszty wdrażania zintegrowanego systemu gospodarki odpadami
- 9 Harmonogram uruchamiania środków finansowych i ich źródeł
 - 9.1 Harmonogram
 - 9.2 Sposoby finansowania, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów
 - 9.2.1 Koszty inwestycyjne
 - 9.2.2 Koszty eksploatacyjne
 - 9.2.3 Inne źródła finansowania
- 10 SYSTEM MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU
 - 10.1 System monitoringu
 - 10.1.1 Monitoring środowiska
 - 10.1.2 Monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami
 - 10.1.2.1 Monitoring osiągnięcia celów ekologicznych
 - 10.1.2.2 Monitoring realizacji celów i zadań
 - 10.1.2.3 Monitoring postaw realizatorów
 - 10.1.3 Monitoring społeczny
 - 10.2 Wdrażanie i ocena realizacji zamierzonych celów Gminnego Planu Gospodarki Odpadami
 - 10.2.1 Procedura wdrażania
 - 10.2.2 Ocena i procedury oceniania
 - 10.2.3 Sprawozdawczość
- 11 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM
- 12 ZAŁĄCZNIKI
 - 12.1 Załącznik nr 1 Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów
 - 12.2 Załącznik nr 2 Metodyka zbiórki selektywnej odpadów opakowaniowych na terenie Gminy Wilczęta

1 WSTĘP

Plan gospodarki odpadami dla Gminy Wilczęta powstał jako realizacja ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628), która w rozdziale 3, art. 14÷16 wprowadza obowiązek opracowania planu gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Niniejszy plan gospodarki odpadami uwzględnia zapisy zawarte w aktualnie obowiązujących aktach prawnych z zakresu gospodarki odpadami. Dokumentem nadrzędnym wobec planu gospodarki odpadami dla Gminy Wilczęta jest plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego (PPGO) oraz województwa warmińsko-mazurskiego (WPGO).

Zakres gminnego planu gospodarki odpadami określa ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 13 marca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 46, poz. 333 z dnia 13 marca 2006 r.) paragraf 4:

- 1) aktualny stan gospodarki odpadami, w tym:
 - a) rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów,
 - b) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku,
 - c) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
 - d) istniejące systemy zbierania odpadów,
 - e) rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobową instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - f) wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - g) identyfikację problemów w zakresie gospodarowania odpadami,

uwzględniające podstawowe informacje charakteryzujące z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami;

- 2) prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych;
- 3) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
- 4) działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
 - a) działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów,
 - b) działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
 - c) działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - d) działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów;
- 5) rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację;
- 6) sposoby finansowania, w tym instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów, z uwzględnieniem harmonogramu uruchamiania środków finansowych i ich źródeł;
- 7) system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Zgodnie z art. 15.7a ustawy o odpadach, gminny plan gospodarki odpadami obejmuje odpady komunalne powstające na obszarze danej gminy przywożone na jej obszar z uwzględnieniem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych.

Zgodnie z zapisem art. 14.5 ustawy o odpadach projekt planu gminnego opracowuje Wójt Gminy. Projekt planu podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz przez zarząd powiatu. Projekt planu podlega również zaopiniowaniu przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej (art. 14.12a).

Sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami, obejmujące okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres, przygotowuje organ wykonawczy gminy (art. 14.12b). Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami organ wykonawczy gminy przedkłada radzie gminy i zarządowi powiatu w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego (art. 14.13). Aktualizację planu gospodarki odpadami przeprowadza się nie rzadziej niż co 4 lata (art. 14.14).

1.1 Zadania Gminy w zakresie gospodarki odpadami

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o odpadach, do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy:

- 1) zapewnianie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych,
- 2) zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe:
 - a) ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - b) wydzielanie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych,
 - c) osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.
- 3) zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców,
- 4) zapewnianie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania:
 - a) do dnia 31 grudnia 2010 r. - do nie więcej niż 75% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - b) do dnia 31 grudnia 2013 r. - do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - c) do dnia 31 grudnia 2020 r. - do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku na terenach gmin do obowiązkowych zadań własnych gmin w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy:

1. Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy.
2. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności:

- tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych,
- zapewniają budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami:
 - instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
 - stacji zlewnych, w przypadku, gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty,
 - instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części,
 - szaleatów publicznych,
- zapobiegają zanieczyszczeniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzągniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów

- zgrupowanych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach ustawionych na chodniku,
- określają wymagania wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych,
- organizują ochronę przed bezdomnymi zwierzętami na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- udostępniają mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informację o znajdujących się na terenie gminy zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495), zawierającą:
 - firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym punktów sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

- zapewniają zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziałają z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie,
- znakują obszary dotknięte lub zagrożone chorobą zakaźną zwierząt.

3. Gminy prowadzą ewidencję:

- zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania raz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.

1.2 Słownik pojęć użytych w planie

- gospodarowanie odpadami - rozumie się przez to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów,
- zbieranie odpadów - rozumie się przez to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania.
- odpady komunalne - rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych,
- odpady obojętne - rozumie się przez to odpady, które nie ulegają istotnym przemianom fizycznym, chemicznym lub biologicznym; są nierozpuszczalne, nie wchodzi w reakcje fizyczne ani chemiczne, nie powodują zanieczyszczenia środowiska lub zagrożenia dla zdrowia ludzi, nie ulegają biodegradacji i nie wpływają niekorzystnie na materię, z którą się kontaktują; ogólna zawartość zanieczyszczeń w tych

- odpadach oraz zdolność do ich wymywania, a także negatywne oddziaływanie na środowisko odcieku muszą być nieznaczne, a w szczególności nie powinny stanowić zagrożenia dla jakości wód powierzchniowych, wód podziemnych, gleby i ziemi,
- odpady ulegające biodegradacji - rozumie się przez to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów,
 - odpady medyczne - rozumie się przez to odpady powstające w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny,
 - odpady weterynaryjne - rozumie się przez to odpady powstające w związku z badaniami, leczeniem zwierząt lub świadczeniem usług weterynaryjnych, a także w związku z prowadzeniem badań naukowych i doświadczeń na zwierzętach,
 - komunalne osady ściekowe - rozumie się przez to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych,
 - oleje odpadowe - rozumie się przez to wszelkie oleje smarowe lub przemysłowe, które nie nadają się już do zastosowania, do którego były pierwotnie przeznaczone, a w szczególności zużyte oleje z silników spalinowych i oleje przekładniowe, a także oleje smarowe, oleje do turbin i oleje hydrauliczne,
 - unieszkodliwianie odpadów - rozumie się przez to poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy o odpadach w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska,
 - odzysk - rozumie się przez to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach,
 - recykling - rozumie się przez to taki odzysk, który polega na powtórny przetworzeniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii,
 - recykling organiczny - rozumie się przez to obróbkę tlenową, w tym kompostowanie, lub beztlenową odpadów, które ulegają rozkładowi biologicznemu w kontrolowanych warunkach przy wykorzystaniu mikroorganizmów, w wyniku której powstaje materia organiczna lub metan; składowanie na składowisku odpadów nie jest traktowane jako recykling organiczny,
 - odzysk energii - rozumie się przez to termiczne przekształcanie odpadów w celu odzyskania energii,
 - termiczne przekształcanie odpadów - rozumie się przez to:
 - spalanie odpadów przez ich utlenianie,
 - inne procesy termicznego przekształcania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów termicznego przekształcania odpadów są następnie spalane.

- magazynowanie odpadów - rozumie się przez to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem,
- posiadacz odpadów - rozumie się przez to każdego, kto faktycznie włada odpadami (wytwórcę odpadów, inną osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną), z wyłączeniem prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów; domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości,
- składowisko odpadów - rozumie się przez to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów,
- spalarnia odpadów - rozumie się przez to zakład lub jego część przeznaczony do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem lub bez odzysku wytwarzanej energii cieplnej, obejmujące instalacje i urządzenia służące do prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów wraz z oczyszczaniem gazów odlotowych i wprowadzaniem ich do atmosfery, kontrolą, sterowaniem i monitorowaniem procesów oraz instalacjami związanymi z przyjmowaniem, wstępnym przetwarzaniem i magazynowaniem odpadów dostarczonych do termicznego przekształcania oraz instalacjami związanymi z magazynowaniem i przetwarzaniem substancji otrzymanych w wyniku spalania i oczyszczania gazów odlotowych,
- stosowanie komunalnych osadów ściekowych - rozumie się przez to rozprowadzanie na powierzchni ziemi lub wprowadzanie komunalnych osadów ściekowych do gleby w celu ich wykorzystania,
- wytwórca odpadów - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów, oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

1.3 Wyjaśnienia skrótów ogólnych

- ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BGK - Bank Gospodarstwa Krajowego
LP - Lasy Państwowe
MRiRW - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MŚ - Ministerstwo Środowiska
NGO - organizacje pozarządowe
ODR - Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ODN - Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
OEE - ośrodki edukacji ekologicznej
ON - ośrodki naukowe
RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
StKom - samorządowe jednostki organizacyjne wypełniające zadania w zakresie gospodarki wodnościekowej i oczyszczania terenów
Supl. - służby planistyczne - (wykonawcy dokumentów, konsultanci)
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
RLM - równoważna liczba mieszkańców
BAT - najlepsze dostępne techniki

KWPSP - Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej

1.4 Wyjaśnienia skrótów specyficznych

KPGO - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
WPGO - Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
PPGO - Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami
kg/M*r - ilość kilogramów odpadów przypadająca na mieszkańca na rok
Mg - milion gram - 1 tona.

2 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

2.1 Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Wilczęta położona jest w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w południowej części powiatu braniewskiego. Gmina graniczy od północy z gminą Płoskinia (powiat braniewski), od wschodu z gminą Orneta (powiat lidzbarski), od południa z gminami Godkowo i Pasłęk (powiat elbląski), od zachodu z gminą Młynary (powiat elbląski).

Pod względem geograficznym, gmina znajduje się w centralnej części podregionu Równina Warmińska nad rzeką Pasłęką, stanowiącą wschodnią granicę gminy. Rzeźba terenu na obszarze gminy jest mocno zróżnicowana - znajduje się tu Dolina Pasłęki, z bogatym systemem dolin bocznych, strefa krawędzi Wysoczyzny Elbląskiej (w południowo-zachodniej części gminy) oraz kulminacja wysoczyzny falistej (środkowa część gminy).

Rys. 1 Gmina Wilczęta na tle powiatu braniewskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl>

Gmina leży około 30 km od Elbląga i około 25 km od Braniewa. Powierzchnia gminy wynosi 148 km².

W skład gminy wchodzi 13 sołectw: Bardyny, Dębiny, Gładysze, Księżno, Ławki, Nowica, Słobity, Słobity Stacja Kolejowa, Sopoty, Spędy, Stare Siedlisko, Wilczęta i Dębień - Karwiny. Gmina liczy 3355 osób (stan na rok 2005).

2.2 Środowisko przyrodnicze

Teren gminy Wilczęta znajduje się na obszarze „Zielonych Płuc Polski”. Obszary przyrodniczo cenne na obszarze gminy to:

- 2 obszary Natura 2000,
- 2 rezerваты przyrody: rezerwat torfowiskowy Osiek II, rezerwat ssaków Ostoja bobrów na rzece Pasłęce,
- 2 obszary chronionego krajobrazu: Słobicki i Rzeki Pasłęki,
- 77 pomników przyrody.

2.3 Zasoby wodne

Obszar gminy Wilczęta stanowi zlewnię rzeki Pasłęki oraz rzeki Baudy. Największym ciekim przepływającym przez analizowany obszar jest rzeka Pasłęka, wyznaczająca wschodnią granicę gminy. Dopływy Pasłęki stanowią: rzeka Ławka, płynąca przez centralną część gminy oraz rzeka Młynówka ze swoim dopływem - rzeką Tatar (południowo-wschodnia część gminy).

W zachodniej części gminy znajdują się dopływy rzeki Baudy, tj. rzeka Gardyna, Dzikówka oraz mniejsze bezimienne cieki. Dzikówka (Wieprza) jest rzeką II rzędu, prawobrzeżnym dopływem Baudy. Wypływa z rozległego torfowiska na wysokości około 50 m n.p.m., w okolicach wsi Karwiny. Gardyna jest rzeką II rzędu, prawobrzeżnym dopływem Baudy. Jej źródła znajdują się w strefie krawędziowej Wysoczyzny Elbląskiej, w okolicy miejscowości Słobity.

W południowo-zachodniej części analizowanego obszaru swoje źródło ma rzeka Bądy, będąca dopływem rzeki Elszka.

2.4 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura ochrony środowiska

Na analizowanym obszarze do wodociągu zbiorczego podłączonych jest 71% mieszkańców (2272 osoby). Długość sieci wodociągowej wynosi 119,490 m. Stan techniczny sieci jest dobry, za wyjątkiem miejscowości Słobity, gdzie wodociąg zbudowany jest z rur azbestowych o długości 4 km. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości następuje z ujęcia gminnego w Wilczętach. Rzeczywista średnia wydajność urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi 460-500 m³/d. Wydajność potencjalna istniejących urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi średniodobowo 700 m³/d. Obiekt spełnia warunki pozwolenia wodnoprawnego, a uzdatniona woda spełnia wymogi wody do picia zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dn. 19.11.2002 (Dz. U. Nr 203, poz. 1718). Stosowana technologia uzdatniania wody polega na oczyszczaniu za pomocą żwirków filtracyjnych znajdujących się w filtrach. Do napowietrzania wody - w celu wytrącenia manganu i żelaza - stosowany jest aerator o pojemności 2000 l. Ujęcie wody w Wilczętach jest nie wystarczające - wydano zarządzenie Dyrektora Zakładu Komunalnego w Wilczętach o nie pobieraniu wody z hydrantów do mycia samochodów w okresach suszy.

Awaryjne ujęcia wody znajdują się w miejscowościach: Gładysze, Słobity oraz Spędy. W gminie znajdują się 3 stacje uzdatniania wody.

Eksploatacją sieci wodociągowej na terenie gminy zajmuje się Zakład Komunalny w Wilczętach - będący zakładem budżetowym gminy.

Na obszarze gminy nie ma zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Zabudowania po byłych PGR: Słobity, Spędy, Gładysze, Tataraki, Góry, Karwiny i Lipowa posiadają kanalizację lokalną szcążkową ze zbiornikami bezodpływowymi, gnilnymi, często nieszczelnymi. W pozostałych zabudowaniach występuje system kanalizacji indywidualnej ze zbiornikami bezodpływowymi. Ścieki wywożone są do oczyszczalni w Młynarach.

W gminie nie ma sprawnych oczyszczalni ścieków. Jedynie w obrębie wsi Nowica dla potrzeb Szkoły Podstawowej wybudowana została oczyszczalnia ścieków typu Sotralenz z osadnikiem gnilnym i złożem filtracyjnym.

Infrastruktura drogowa

Gmina Wilczęta połączona jest z układem komunikacyjnym kraju poprzez przechodzące przez obszar gminy drogi kołowe i kolejowe o randze dróg wojewódzkich (19,03 km) oraz dróg powiatowych (69,6 km w tym 61,7 km utwardzonych). Przechodząca przez południowo-zachodni skraj gminy linia kolejowa jest w randze krajowej.

Do dróg wojewódzkich należą drogi relacji: Elbląg – Młynary - Ometa (nr 509) i Chruściel - Nowica (nr 506). Do ważniejszych dróg powiatowych, pełniących rolę połączeń ponadgminnych należą drogi relacji: Wilczęta - Bardyny - Pakosze; Wilczęta - Sopoty - Ławki - Dębiny; Wilczęta - Słobity - Pasłek. Układ uzupełniający oparty jest na drogach gminnych i wewnętrznych, stanowiących dojazdy do pól i lasów. Łączna długość dróg gminnych wynosi 21,2 km.

Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Na terenie gminy Wilczęta funkcjonuje indywidualne zaopatrzenie w ciepło. Są to głównie kotłownie na paliwo stałe: węgiel, koks, drzewo. Przy Szkołach Podstawowych w Słobitach i Nowicy funkcjonują kotłownie olejowe.

Na terenie gminy nie ma sieci gazu przewodowego. Gospodarstwa domowe korzystają z gazu butlowego.

2.5 Gospodarka

W gminie Wilczęta na koniec 2004 r. zarejestrowanych było 121 podmiotów gospodarczych, z czego 110 to podmioty sektora prywatnego, a pozostałe 11 - to jednostki sektora publicznego (źródło: www.stat.gov.pl). Wśród podmiotów gospodarczych dominują placówki handlowe i gastronomiczne, kolejno firmy zajmujące się rolnictwem, obsługą nieruchomości i firm i zakłady przetwórstwa przemysłowego. Największym zakładem na terenie gminy Wilczęta jest firma HOLLAS Sp. z o. o. zajmująca się wydobyciem torfu.

Tab. 1 Jednostki zarejestrowane wg sektorów na terenie gminy Wilczęta - stan na 31.12.2004 r.

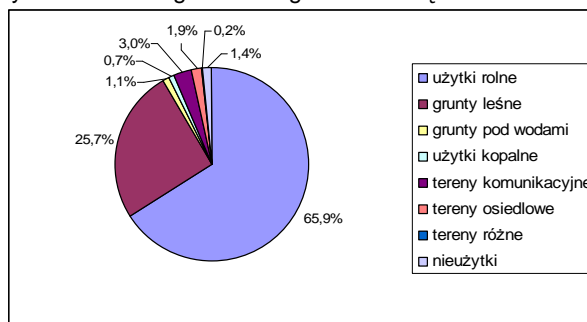
Ogółem		
ogółem	jed. gosp.	121
Sektor publiczny		
jednostki ogółem	jed. gosp.	11
jednostki prawa budżetowego państwowe i komunalne ogółem	jed. gosp.	9
przedsiębiorstwa państwowe	jed. gosp.	0
spółki prawa handlowego	jed. gosp.	0
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	jed. gosp.	0
gospodarstwa pomocnicze	jed. gosp.	0
Sektor prywatny		
jednostki ogółem	jed. gosp.	110
osoby fizyczne	jed. gosp.	88
spółki prawa handlowego	jed. gosp.	2
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	jed. gosp.	1
spółdzielnie	jed. gosp.	1
fundacje	jed. gosp.	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	8

Źródło: www.stat.gov.pl

2.6 Rolnictwo

Ogólna powierzchnia użytków rolnych w granicach administracyjnych gminy wynosi 66% powierzchni ogółem, stąd też rolnictwo stanowi główną gałąź produkcyjną gminy. Dominującym kierunkiem gospodarowania ziemią na terenie gminy są rolnicze gospodarstwa indywidualne, nastawione głównie na produkcję zbóż, rzepaku, hodowlę trzody chlewnej i bydła. Na terenie gminy występuje przewaga gleb zaliczonych do kompleksu pszennego dobrego (48%) i kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego (6,5%).

Rys. 2 Struktura gruntów w gminie Wilczęta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Programu Rozwoju Gminy Wilczęta na lata 2004-2006”

2.7 Sytuacja demograficzna i prognoza liczby mieszkańców

Liczba ludności gminy Wilczęta na koniec 2005 roku - zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Urząd Gminy - wynosi 3355 osób. Gmina odznacza się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia, równym około 23 os/km², przy średniej dla powiatu równej około 39 os/km².

Tab. 2 Liczba ludności gminy Wilczęta z uwzględnieniem rodzaju zabudowy (stan na 2005 r.)

L.p.	miejscowość	rodzaj zabudowy		liczba mieszkańców
		jednorodzinna	wielorodzinna	
1	Dębiny	2	4	95
2	Karwiny	14	1	125
3	Góry	12	2	168
4	Słobity	32	4	563
5	Bardyny	28	-	127
6	Sopoty	20	-	98
7	Nowica	57	-	215
8	Jankówko	3	1	35
9	Słobity Stacja	12	1	118
10	Dębiny	30	-	77
11	Wilczęta	123	-	453
12	Ławki	54	-	230
13	Tatarki	4	1	79
14	Lipowa	5	-	18
15	Spędy	9	1	162
16	Księżno	38	-	200
17	Gładysze	33	2	296
18	Bronki	7	-	34
19	Stare Siedlisko	63	-	262
RAZEM		546	17	3355

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wilczęta

Tab. 3 Liczba ludności ogółem stale zamieszkującej obszar w przekroju czasowym na obszarze gminy Wilczęta

Lata	1995	2000	2005
Liczba ludności	3326	3366	3355

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wilczęta

Liczba ludności na obszarze gminy w ciągu ostatnich 10 lat nieznacznie wzrosła. Jednakże na kolejne lata - zgodnie z ogólnymi tendencjami demograficznymi obserwowanymi na obszarach wiejskich - prognozuje się niewielki spadek liczby ludności.

Tab. 4 Prognoza liczby mieszkańców gminy Wilczęta na lata 2006-2015

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności	3353	3351	3349	3347	3345	3343	3341	3339	3337	3335

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wilczęta

2.8 Inne czynniki mające wpływ na gospodarkę odpadami

Niewielkie zaludnienie, znaczna lesistość, bogata rzeźba terenu, nieznaczny stopień przekształceń zespołów zabudowy wiejskiej, zawierających dużą ilość budynków zabytkowych oraz zgrupowań zieleni ozdobnej w parkach rezydencjonalnych, parkach wiejskich oraz cmentarzach sprawia, że obszar gminy posiada wybitne walory krajobrazowe. Wykorzystanie potencjału i zasobów obszaru gminy dla poprawy warunków życia społeczności lokalnej jest głównym celem rozwoju gminy.

W gminie funkcjonują dwa obiekty turystyczne z 31 miejscami noclegowymi: Ośrodek Wypoczynkowy - Andrzej Brzostek w Dębinach (25 miejsc noclegowych) oraz Domek Letniskowy - Mirosław Dziewiałowicz, Stare Siedlisko (6 miejsc noclegowych).

Największe atrakcje turystyczne gminy Wilczęta to: Kościół neogotycki w Słobitach, Kościół gotycki w Wilczętach, Zespół rezydencjonalny i barokowy folwark w Słobitach oraz Zespół pałacowo-parkowy w Gładyszach.

3 ANALIZA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy o odpadach, odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Tak więc odpady komunalne powstają w:

- gospodarstwach domowych,
- obiektach infrastruktury takich jak: handel, usługi, szkolnictwo, obiekty turystyczne,
- obiektach działalności gospodarczej i wytwórczej.

3.1 Rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów

3.1.1 Bilans odpadów komunalnych

Z uwagi na fakt, że w Polsce nie jest prowadzona ewidencja wytwarzanych odpadów komunalnych (poza sprawozdawczością firm zajmujących się wywozem odpadów) - dla potrzeb niniejszego planu ustalono bilans odpadów powstających w sektorze komunalnym w oparciu o dane wskaźnikowe zawarte w Krajowym (KPGO) i Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami (WPGO).

Wskaźniki charakterystyki ilościowej odpadów komunalnych są wprost proporcjonalne do liczby mieszkańców i zależą od miejsca zamieszkania (wieś, miasto).

Źródła powstawania odpadów	Przyjęty wskaźnik nagromadzenia odpadów [kg/M*r]	
	miasto	wieś
1. Odpady z gospodarstw domowych	224	116
2. Odpady z obiektów infrastrukturalnych	110	45
3. Odpady wielkogabarytowe	20	15
4. Odpady z budowy, remontów obiektów budowlanych	40	40
5. Odpady z ogrodów i parków	12	5
6. Odpady z czyszczenia ulic i parków	15	0
7. Odpady niebezpieczne w grupie odpadów komunalnych	3	2
RAZEM	424	223

Tak więc według załączonej tabeli w roku 2005 powstały na terenie Gminy Wilczęta następujące ilości odpadów:

Tab. 5 Bilans odpadów komunalnych w Gminie Wilczęta w 2005 r. wg źródeł ich powstawania [Mg]

Źródła powstawania odpadów	GINA WILCZĘTA [Mg]
1. Odpady z gospodarstw domowych	389,2
2. Odpady z obiektów infrastrukturalnych	151,0
3. Odpady wielkogabarytowe	50,3
4. Odpady z budowy, remontów obiektów budowlanych	134,2
5. Odpady z ogrodów i parków	16,8
6. Odpady z czyszczenia ulic i parków	0,0
7. Odpady niebezpieczne w grupie odpadów komunalnych	6,7
RAZEM	748,2

Źródło: obliczenia własne

Na terenie gminy Wilczęta powstające odpady komunalne składały się z następujących rodzajów odpadów (Rok 2005):

Tab. 6 Bilans odpadów komunalnych w Gminie Wilczęta w 2005 r. w podziale na 18 strumieni odpadów [Mg]

Wyszczególnienie	Ilość odpadów [Mg]
Odpady organiczne roślinne	63,70
Odpady organiczne zwierzęce	3,69
Odpady organiczne inne	7,56
Odpady zielone	14,24
RAZEM ORGANICZNE	89,19
Papier i karton nieopakowaniowy	36,41
Opakowania papierowe	52,80
Opakowania wielomateriałowe	5,92
Tworzywa szt. nieopakowaniowe	71,26
Opakowania z tworzyw sztucznych	22,94
Odpady tekstylne	15,91
Szko nieopakowaniowe	3,42
Opakowania szklane	64,64
Metal	15,42
Opakowania z blachy stalowej	5,52
Opakowania aluminiowe	1,59
RAZEM DO RECYKLINGU	295,83
Odpady mineralne	44,45
Drobna frakcja popiołowa	132,44
RAZEM DO SKŁADOWANIA	176,89
Odpady wielkogabarytowe	53,30
Odpady budowlane	145,54
RAZEM DO INNEGO UNIESZKODLIWIENIA	198,84
Odpady niebezpieczne	7,28

- Kolorem zielonym oznaczono odpady ulegające biodegradacji - łącznie 89,19 Mg w 2005 roku,
- Kolorem niebieskim oznaczono odpady opakowaniowe i nieopakowaniowe nadające się do odzysku i recyklingu - łącznie 295,83 Mg w 2005 roku,
- Kolorem szarym oznaczono odpady mineralne i drobną frakcję popiołową - łącznie 176,89 Mg w 2005 roku,
- Kolorem pomarańczowym oznaczono odpady wielkogabarytowe i budowlane przeznaczone do odzysku - łącznie 198,84 Mg w 2005 roku,
- Kolorem czerwonym oznaczono odpady niebezpieczne występujące w grupie odpadów komunalnych - łącznie 7,28 Mg w 2005 roku.

3.1.1.1 Komunalne osady ściekowe

Na obszarze gminy Wilczęta nie ma oczyszczalni ścieków, stąd też nie powstają tu komunalne osady ściekowe.

3.1.1.2 Inne odpady

- Wraki samochodowe

Wraki samochodów zawierają złom stalowy, ale także: zużyte oleje, płyny chłodnicze, zużyte akumulatory, zużyte opony, szkło i tworzywa sztuczne. Większość tych elementów można odzyskać z odpadów jako surowiec wtórny.

Materiały przeznaczone do recyklingu stanowią około 85% masy wraku samochodowego. Należą do nich przede wszystkim:

- złom stalowy,
- zużyte opony i guma,
- oleje i nieużyte resztki paliwa,
- szkło,
- płyny hamulcowe i chłodnicze.

Materiały nie nadające się do recyklingu stanowią pozostałe około 15% masy całego wraku samochodowego. Można do nich zaliczyć np. pianki poliuretanowe, dla których brak jest odpowiedniej technologii odzysku lub unieszkodliwiania, zanieczyszczona guma, masy tłumiące hałas, niektóre rodzaje tworzyw (np. izolacje kabli elektrycznych).

Wszystkie wyeksploatowane pojazdy powinny być przekazywane w całości do punktów odbioru (auto-złomy) lub bezpośrednio do wyspecjalizowanych stacji demontażu, skąd przekazywane będą autoryzowanym przetwórcom. Obowiązek przekazania samochodu do takiej placówki powinien spoczywać na ostatnim właścicielu samochodu, który uzyska „certyfikat zniszczenia”, jedyny dokument, uprawniający do wyrejestrowania samochodu. Na obszarze gminy nie ma składnic złomu, upoważnionych do wydawania zaświadczeń o przyjęciu pojazdu do kasacji.

- Opony

W celu eliminacji lub ograniczenia ilości odpadów składowanych na składowisku (lub porzuconych w środowisku) mogą być wykorzystane różnorodne metody i techniki gospodarki tymi odpadami. Z dotychczasowych badań i doświadczeń wynika, że wycofane z eksploatacji opony mogą być wykorzystane poprzez:

- bieżnikowanie,
- zagospodarowanie całych opon,
- wykorzystanie produktów z przeróbki mechanicznej i chemicznej,
- spalanie z wykorzystaniem energii.

W kraju istnieją możliwości techniczne do realizacji poszczególnych kierunków odzysku zużytych opon (np. zakłady rozdrabniające gumę i wytwarzające regranulat, cementownie przystosowane do spalania zużytych opon), ale podmioty gospodarcze zajmujące się recyklingiem opon mają duże trudności z pozyskaniem tego odpadu, ze względu na brak systemu zbiórki zużytych opon.

Unieszkodliwianiem i zbieraniem zużytych opon zajmują się min. następujące firmy:

- PPHU „ABBA - EKOMED” Toruń,
- PUHP AMBIT Sp. z o.o. Białystok,
- PH „Mirpol” Białystok,
- PPHU „ARTEX” Sp. z o.o. Białystok,
- „REMEX” Sp. z o.o. Białystok.

- Akumulatory i baterie

Źródłem akumulatorów wielkogabarytowych są przede wszystkim środki transportu. Akumulatory samochodowe stanowią odpad niebezpieczny. Średnia trwałość akumulatora waha się w granicach 3 - 5 lat i zależy głównie od intensywności eksploatacji i przebiegu pojazdu.

Zużyte akumulatory są nabywane od ich użytkowników poprzez sieć skupu (sklepy motoryzacyjne, stacje paliw, stacje obsługi, bazy transportowe, zakłady mechaniczne) w ramach tzw. opłaty depozytowej.

Baterie i akumulatory małogabarytowe nie są przetwarzane, gdyż w kraju brak jest odpowiedniej technologii.

Powstające w tej podgrupie odpady są w większości odpadami niebezpiecznymi, z wyjątkiem odpadów:

- O kodzie 16 06 04 - baterie alkaliczne (z wyłączeniem 16 06 03),
- O kodzie 16 06 05 - inne baterie i akumulatory.

Zbiórkę baterii małogabarytowych prowadzi REBA Organizacja Odzysku S.A., (www.reba.pl) która bezpłatnie dostarcza pojemniki do zbiórki ww. odpadów w sklepach, szkołach, urzędach.

Unieszkodliwianiem baterii i akumulatorów zajmują się następujące firmy:

- „Przedsiębiorstwo Handlowe „Mirpol” Białystok,
- „Bartex” Sp. z o.o. Warszawa,
- Zakłady Akumulatorowe „Zap” Piastów.

- Odpady zawierające azbest

Specyficzne własności azbestu (odporność na: wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących a także elastyczność itp.), spowodowały, że stosowany był do produkcji szerokiej gamy wyrobów przemysłowych, w szczególności wyrobów budowlanych, które stanowią około 85% całości wytworzonych wyrobów. W związku z tym, najwięcej odpadów zawierających azbest powstanie w trakcie prac remontowo-budowlanych - wymiany pokryć dachowych oraz elewacji wykonanych z wyrobów azbestowo-cementowych.

Według danych Urzędu Gminy, na analizowanym obszarze znajduje się 12189 m² pokryć dachowych azbestowych oraz 4 km rur azbestowo-cementowych.

3.2 Rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania

3.2.1 Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Na obszarze gminy Wilczęta nie jest prowadzona selektywna zbiórka surowców wtórnych, a gospodarka odpadami komunalnymi ogranicza się jedynie do wywozu odpadów na miejsce ich składowania. Wywozem odpadów na obszarze gminy zajmują się dwie firmy: Zakład Oczyszczania Miasta Usługi Komunalne Bernadyta Bednarczyk w Młynarach oraz Firma „JUREX” Zieliński Jerzy w Pieniężnie. Firmy te wywożą odpady na składowisko w Młynarach.

Na obszarze gminy nie ma funkcjonującego składowiska odpadów. Gminne składowisko w Wilczętach, zgodnie z decyzją Starosty Braniewskiego, zostało zamknięte dn. 30 stycznia 2006 r. Zakład Komunalny w Wilczętach, zgodnie z uchwałą Rady Powiatu, zwrócił się do Starostwa Powiatowego w Braniewie o zamknięcie składowiska odpadów w miejscowości Wilczęta. Po przeanalizowaniu dokumentacji załączonej do wniosku stwierdzono, iż składowisko nie nadaje się do dalszej eksploatacji. Powierzchnia gminnego składowiska wynosi 0,60 ha, a

pojemność - 30 000 m³. Składowisko posiada naturalną izolację podłoża (głina). Brak jest tu drenażu do odprowadzania odcieków, nie ma wagi, ani brodzika dezynfekcyjnego. Składowisko wyposażone jest w piezometrię, posiada drewniane ogrodzenie oraz izolację zielenią. Odległość od najbliższych zabudowań wynosi 300 m. Według informacji Urzędu Gminy na składowisko w 2005 roku dowieziono były 483 tony odpadów. Stan wypełnienia składowiska na rok 2003 wynosił 40% (źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu braniewskiego). Składowisko będzie zrehabilitowane, zgodnie z przedłożoną do starostwa dokumentacją pt. „Rehabilitacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Wilczęta, gm. Wilczęta, powiat braniewski”. Koszty rehabilitacji znajdują się w rozdziale 9.1 Harmonogram.

3.2.1.1 Odzysk i unieszkodliwianie komunalnych osadów ściekowych

Na obszarze gminy nie są wytwarzane komunalne osady ściekowe.

3.3 Istniejące systemy zbierania odpadów

System gospodarki odpadami na terenie analizowanej gminy regulowany jest zarówno ogólnie obowiązującymi przepisami w ww. zakresie (m.in. Ustawa z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622), jak również lokalnymi aktami prawnymi wydanymi na ich podstawie. Sposób zbiórki odpadów w analizowanej gminie jest typowy dla warunków województwa oraz kraju i nie odbiega pod względem technicznym (stosowanych pojemników, samochodów) od standardów przyjętych w krajach Unii Europejskiej.

Na terenie analizowanego obszaru obsługą w zakresie zorganizowanego wywozu odpadów zmieszanych objętych jest około 22% mieszkańców gminy. Na obszarze gminy nie ma prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów.

System gospodarki odpadami w analizowanej gminie obejmuje:

- gromadzenie odpadów zmieszanych w pojemnikach 110l,
- wywóz odpadów od mieszkańców przez firmy wywozowe,
- transport odpadów samochodami specjalistycznymi.

3.4 Rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Na obszarze gminy Wilczęta nie funkcjonuje żadna instalacja z zakresu odzysku/unieszkodliwiania odpadów. Gminne składowisko nie spełniało wymogów ochrony środowiska i zgodnie z decyzją Starosty Braniewskiego nr ŚI-7644/1/1/3/05/06 z dn. 08.03.2006 r., na wniosek Zakładu Komunalnego w Wilczętach, zostało zamknięte z dniem 30.01.2006 r. Powierzchnia zamkniętego składowiska wynosi 0,60 ha, a pojemność - 30 000 m³. Składowisko posiada naturalną izolację podłoża (głina). Brak jest tu drenażu do odprowadzania odcieków, nie ma wagi, ani brodzika dezynfekcyjnego. Składowisko posiada drewniane ogrodzenie oraz izolację zielenią. Odległość od najbliższych zabudowań wynosi 300 m. Według informacji Urzędu Gminy na składowisko w 2005 roku dowieziono były 483 tony odpadów. Stan wypełnienia składowiska na rok 2003 wynosił 40% (źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu braniewskiego).

Składowisko będzie zrehabilitowane, zgodnie z przedłożoną do starostwa dokumentacją pt. „Rehabilitacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Wilczęta, gm. Wilczęta, powiat braniewski”. Koszty rehabilitacji znajdują się w rozdziale 9.1 Harmonogram.

Po wykonaniu prac rekultywacyjnych - zgodnie z decyzją Starosty Braniewskiego nr ŚI-7644/1/1/3/05/06 z dn. 08.03.2006 r. - będą monitorowane następujące parametry:

- wielkość opadu atmosferycznego (raz dziennie),
- przebieg osiadania powierzchni składowiska (przynajmniej raz w roku),
- badanie struktury i składu masy odpadów (przynajmniej raz w roku),
- poziom wód podziemnych (co 6 miesięcy),
- skład wód podziemnych (co 6 miesięcy).

Obecnie odpady powstające na obszarze gminy wywożone są przez firmy (Zakład Oczyszczania Miasta Usługi Komunalne Bernadeta Bednarczyk w Młynarach oraz Firma „JUREX” Zieliński Jerzy w Pieniężnie), które wywożą odpady na składowisko w Młynarach.

3.5 Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.

Działalność w zakresie wywozu odpadów stałych i nieczystości ciekłych na terenie gminy Wilczęta prowadzi:

- Zakład Oczyszczania Miasta Usługi Komunalne Bernadeta Bednarczyk w Młynarach - wywóz odpadów stałych i nieczystości płynnych; posiada zezwolenie na odbiór odpadów stałych z terenu gminy;
- Firma „JUREX” Zieliński Jerzy w Pieniężnie - wywóz odpadów stałych;
- Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Kanalizacyjnych Sp. z o. o. w Pasłęku, wywóz nieczystości płynnych; posiada zezwolenie na odbiór z terenu gminy i wywóz do stacji zlewnej w Pasłęku;
- Spółdzielnia Usług Rolniczych w Wilczętach - wywóz nieczystości płynnych (na zamówienie);
- Zakład Komunalny w Wilczętach - wywóz nieczystości płynnych (na zamówienie).

3.6 Wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych

Tab. 7 Zestawienie odbiorców odpadów niebezpiecznych

ODBIORCA ODPADÓW	UWAGI
„ABBA EKOMED”, Poznańska 152; 87-100 Toruń tel. 0- 56 654 70 71	unieszkodliwianie termiczne, mechaniczne, chemiczne, zestalanie, zeszkliwanie.
BIONIKA Sp. Z o.o. 85-082 Bydgoszcz, ul. Zygmunta Augusta 5	przeterminowane leki
„BIO- ECOLOGY SERVICES”, ul. Rzymowskiego 30; 02- 697 Warszawa tel. 0- 22 647 39 45; fax 0- 22 647 06 84	termiczne, biodegradacja
„EKO- KRAK 2000” ul. Romanowicza2; 30-702 Kraków tel. 0- 12 423 50 63 fax 0- 12 412 35 89	termiczne (również rozpuszczalniki chlorowcoorganiczne)
„EKO-MED” ul. Dawida 2; 50-527 Wrocław tel. 0-71 73 29 01; fax 0-71 67 40 76	odkazywanie odpadów szpitalnych
„EKO- NEUTRAL” ul. Obodrzycka 61; 61- 249 Poznań tel/ fax 0- 61 879 98 37	mechaniczne
„EKOPAL”, ul. Smolańska 3; 70- 026 Szczecin tel. 0- 91 483 67 54 fax 0- 91 482 20 04	termiczne
„EKO SERVICE” ul. Wał Miedzeszyński 870/5 ; 03-917 Wwa tel.0- 22 617 64 28 fax 0- 22 617 40 89	termiczne, biodegradacja
„EKOCHEM” w Szczecinie, ul. Tkacka 9a; 90- 156 Łódź tel. 0- 42 678 43 64 fax 0- 42 630 22 04	termiczne, chemiczne
„EUROCOMA”, ul. Osiedle Orła Białego 74; 61-251 Poznań tel/fax 0-61 879 71 43	radioaktywne szpitalne, składowanie, obróbka osadów
„HANTPOL”, ul. Wynalazek 2; 02- 676 Warszawa tel./fax 0-22 857 40 23	biodegradacja
„INSBUD MONTANA”, ul. Sulejowska 55; 00-006 W-wa tel. 0-22 673 11 71; fax 0-22 673 11 73	neutralizacja azbestu
Instytut Metali Nieżelaznych, ul. Złotoryjska 194; 59- 220 Legnica tel.0-76 876 59 24;	chemiczne

fax 0-76 876 69 65	
Instytut Ochrony Roślin w Poznaniu Gliwicka 29; 44-153 Sońcownicice tel. 0-32 238 75 84; fax 0-32 238 75 03	termiczne unieszkodliwianie przeterminowanych środków ochrony roślin
Instytut Przemysłu Organicznego, Annopol 6; 03- 236 Warszawa tel.0-22 811 12 31; fax 0-22 811 07 99	
„IZOPOL” ul. Gnieźnieńska 4; 88-340 Trzemeszno tel. 0-52 315 43 30; fax 0-52 315 60 17	deponowanie wyrobów azbestowych
Jednostka Ratownictwa Chemicznego, ul. Kwiatkowskiego 8; 33-101 Tamów tel. 0-14 37 27 30	chemiczne
„MAYA” ul. Trakt Lubelski 131; 04-790 W-wa tel/fax. 0- 22 612 61 00 ;	unieszkodliwianie mechaniczne, odbiera świetlówki, lampy sodowe, rtęciowe
„MB RZESZÓW”, ul. Rejtana 10; 35- 310 Rzeszów	termiczne, biodegradacja
„ODCZYNNIKI” ul. Mełgiewska 18; 20- 234 Lublin tel. 0-81 746 23 59	chemiczne
„POLSKIE ODCZYNNIKI CHEMICZNE” Sowińskiego 11; 44-101 Gliwice tel. 0-32 31 20 81, fax 0-32 31 26 80	chemiczne
„PORT SERVICE” ul. mjr. H. Sucharskiego 75; 80-958 Gdańsk tel.0-58 343 79 77; fax 0-58 343 74 02	chemiczne, biodegradacja
„PRUSZKÓW”, ul. B. Prusa 35; 05- 800 Pruszków tel. 0-22 758 64 81; fax 0-22 758 17 80	chemiczne
„RADMOR”, ul. Hutnicza 3; 81-215 Gdynia tel. 0-58 623 23 71	chemiczne
„ROKITA”, ul. Sienkiewicza 4; 56-120 Brzeg Dolny tel. 0-71 319 25 68; fax 0-71 319 23 34	chemiczne, termiczne
„SANSERW”, ul. Dąbrowszczaków 1; 80-374 Gdańsk tel. 0-58 553 07 71	termiczne
„SHIPCLEAR”, ul. 5 Lipca 32; 70-376 Szczecin tel. 0-91 484 35 90; fax 0-91 487 91 70	zużyte oleje, odpady lakiernicze, przeterminowane leki, rozsączalniki
„TUZAL”, ul. Morsztyna 7; 05-075 Wesoła- Zielona K/Warszawy tel. 0-22 773 42 90; fax 0-22 773 48 08	termiczne, chemiczne, mechaniczne
„UGT”, ul. Polna 44/10; 00-635 Warszawa tel./fax 0-22 825 53 99	termiczne, mechaniczne „KKK”
UTIL ul. Plac Zygmunta Starego 4/2 05- 825 Grodzisk Mazowiecki tel/fax 0-22 755 61 29	odpady polakiernicze, przeterminowane kosmetyki i leki, świetlówki azbest itp
„WASTER”, ul. Malinowo II. 83-110 Tczew tel.0-90 50 98 46	termiczne
„WASTROL”, ul. Romana Maya 1; 61-371 Poznań tel/fax 0-61 874 10 07	termiczne
Zakład Utylizacyjny, ul. Reduta Żbik 5; 80-761 Gdańsk tel. 0-58 301 10 21 fax 0-58 301 24 51	termiczne, biodegradacja

3.7 Identyfikacja problemów w zakresie gospodarowania odpadami na terenie Gminy Wilczęta

Obecny stan system gospodarki odpadami na terenie Gminy Wilczęta można nazwać ekstensywnym ze względu na następujące fakty:

- brak sprawnego i spełniającego wymagania środowiskowe systemu unieszkodliwiania odpadów poprzez składowanie, odzysk lub kompostowanie,
- brak jednolitego systemu gromadzenia odpadów opakowaniowych, biodegradowalnych, niebezpiecznych, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu AGD, odpadów elektronicznych, budowlanych,
- brak systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- brak odpowiednich aktów prawa miejscowego określających obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie gospodarki odpadami.

Powyższe fakty, powszechne dla większości terenów wiejskich, w związku z realizacją ustawowych obowiązków gmin wymagają systematycznych zmian ukierunkowanych na:

- zapobieganie i minimalizację powstawania odpadów,
- poddawanie odzyskowi odpadów, których powstawania w danych warunkach techniczno-ekonomicznych nie da się uniknąć,
- unieszkodliwianie odpadów,
- bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się z uwagi na warunki techniczno-ekonomiczne poddać odzyskowi bądź unieszkodliwić.

4 PROGNOZA ZMIAN W GOSPODARCE ODPADAMI

Na potrzeby niniejszego opracowania założono, że rozwój gospodarki będzie w Polsce postępował bez większych załamania i struktura gospodarki będzie zbliżała się do gospodarki krajów zachodnioeuropejskich. Rozwój gospodarczy, który powoli pociągał będzie za sobą wzrost zamożności społeczeństwa skutkowałam będzie zmianami w ilościach i strukturze wytwarzanych odpadów. Zakłada się, że przez najbliższe 5 lat, dominować będą postawy konsumpcyjne, wysoce „odpadogenne”, następnie zaś, stopniowo, coraz częściej obserwować będzie się postawy proekologiczne, w których zawarty będzie również świadomy stosunek do problematyki odpadów.

Prognozę ilości i jakości odpadów komunalnych powstających na terenie Gminy Wilczęta określono na podstawie prognozy demograficznej oraz danych występujących w WPGO i KPGO.

Biorąc pod uwagę wcześniej opisany podział odpadów na poszczególne źródła powstawania odpadów komunalnych, w prognozie powstawania odpadów na terenie Gminy Wilczęta istnieje konieczność wyróżnienia odpadów opakowaniowych oraz bliższą charakterystykę odpadów ulegających biodegradacji, na potrzeby konstrukcji Planu, za Krajowym Planem Gospodarki Odpadami przyjęto podział polegający na wyodrębnieniu 20 strumieni odpadów komunalnych:

1. Odpady organiczne roślinne - domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego.
2. Odpady organiczne zwierzęce - domowe odpady organiczne pochodzenia zwierzęcego ulegające biodegradacji.
3. Odpady organiczne inne - odpady z pielęgnacji ogródków przydomowych, kwiatów domowych, balkonowych, ulegające biodegradacji.
4. Odpady zielone - odpady z ogrodów i parków, targowisk, z pielęgnacji zieleńców miejskich, z pielęgnacji cmentarzy - ulegające biodegradacji.
5. Papier i karton:
 - opakowania z papieru i tektury,
 - opakowania wielomateriałowe na bazie papieru,
 - papier i tektura (nieopakowaniowe)
6. Tworzywa sztuczne:
 - opakowania z tworzyw sztucznych,
 - tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe).
7. Tekstylna.
8. Szkło:
 - opakowania ze szkła,
 - szkło (nieopakowaniowe).
9. Metale:
 - opakowania z blachy stalowej,
 - opakowania z aluminium,
 - pozostałe odpady metalowe.
10. Odpady mineralne - odpady z czyszczenia ulic i placów: gleba, ziemia, kamienie itp.
11. Drobną frakcją popiołową - odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych (głównie węgla). Z uwagi na udział w składzie odpadów komunalnych popiołu wyodrębniono tę frakcję jako nieprzydatną do odzysku i unieszkodliwienia.
12. Odpady wielkogabarytowe.
13. Odpady budowlane - odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych - wchodzące w strumień odpadów komunalnych.
14. Odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów komunalnych.

Prognozowaną ilość poszczególnych strumieni odpadów w latach 2006 - 2015 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 8 Prognozowana ilość poszczególnych strumieni odpadów na terenie GMINY WILCZĘTA (2006 - 2015 r.) [Mg]

Strumień odpadów	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady organiczne roślinne [Mg]	63,04	63,00	62,96	62,92	62,89	62,85	62,81	62,77	62,74	62,70
Odpady organiczne zwierzęce [Mg]	3,65	3,65	3,65	3,64	3,64	3,64	3,64	3,64	3,63	3,63
Odpady organiczne inne [Mg]	7,56	7,55	7,55	7,54	7,47	7,46	7,46	7,45	7,45	7,44
Odpady zielone [Mg]	14,23	14,22	14,21	14,20	14,05	14,05	14,04	14,03	14,02	14,01
Papier i karton nieopakowaniowy [Mg]	36,03	36,01	35,99	35,97	35,59	35,57	35,55	35,53	35,51	35,48
Opakowania papierowe [Mg]	52,25	52,22	52,19	52,16	51,61	51,58	51,55	51,52	51,49	51,46
Opakowania wielomateriałowe [Mg]	5,86	5,86	5,85	5,85	5,79	5,78	5,78	5,78	5,77	5,77
Tworzywa szt. nieopakowaniowe [Mg]	70,51	70,47	70,43	70,39	68,94	68,90	68,86	68,81	68,77	68,73
Opakowania z tworzyw sztucznych [Mg]	22,70	22,69	22,67	22,66	22,19	22,18	22,17	22,15	22,14	22,13
Odpady tekstylne [Mg]	15,75	15,74	15,73	15,72	15,71	15,70	15,69	15,68	15,67	15,66
Szkoło nieopakowaniowe [Mg]	3,42	3,42	3,42	3,41	3,38	3,38	3,37	3,37	3,37	3,37
Opakowania szklane [Mg]	64,60	64,57	64,53	64,49	63,82	63,78	63,74	63,70	63,67	63,63
Metal [Mg]	15,26	15,25	15,24	15,23	15,22	15,21	15,20	15,19	15,18	15,17
Opakowania z blachy stalowej [Mg]	5,52	5,52	5,51	5,51	5,51	5,50	5,50	5,50	5,49	5,49
Opakowania aluminiowe [Mg]	1,58	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57
Odpady mineralne [Mg]	44,87	44,84	44,82	44,79	44,76	44,74	44,71	44,68	44,66	44,63
Drobna frakcja popiołowa [Mg]	131,01	130,93	130,85	130,77	130,69	130,62	130,54	130,46	130,38	130,30
Odpady wielkogabarytowe [Mg]	50,30	50,27	50,24	50,21	50,18	50,15	50,12	50,09	50,06	50,03
Odpady budowlane [Mg]	142,06	141,98	141,89	141,81	142,60	142,52	142,43	142,35	142,26	142,18
Odpady niebezpieczne [Mg]	6,71	6,70	6,70	6,69	6,69	6,69	6,68	6,68	6,67	6,67
RAZEM ODPADY [Mg]	756,90	756,45	755,99	755,54	752,31	751,86	751,41	750,96	750,51	750,06

Źródło: Obliczenia własne

5 CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI DLA GMINY WILCZĘTA

Ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako priorytetowe zadanie, ponieważ odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska. Podany powyżej cel ekologiczny do 2015 roku jest zgodny z celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk surowców i ponowne wykorzystanie odpadów, bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych).

Cele na lata 2006 - 2010:

- Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców Gminy w 2006 roku.
- Skierowanie w roku 2010 na składowiska do 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).
- Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 50% do roku 2010.
- Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 50% do roku 2010.
- Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 40% do roku 2010.
- Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:

Rodzaj opakowania	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Opakowania z tworzyw sztucznych	22%	25%	25%	25%	25%
Opakowania z aluminium	35%	40%	42%	42%	45%
Opakowania stalowe	18%	20%	25%	30%	35%
Opakowania z papieru i tektury	45%	48%	49%	50%	52%
Opakowania szklane	35%	40%	45%	50%	55%
Opakowania z drewna i tekstyliów	13%	15%	15%	15%	15%

Cele na lata 2010 - 2015:

- Skierowanie w roku 2013 na składowiska nie więcej niż 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).
- Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 80% do roku 2015.
- Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 70% do roku 2015.
- Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 65% do roku 2015.
- Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:

Rodzaj opakowania	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Opakowania z tworzyw sztucznych	25%	25%	25%	25%	25%
Opakowania z aluminium	45%	45%	50%	50%	50%
Opakowania stalowe	40%	40%	45%	50%	50%
Opakowania z papieru i tektury	54%	56%	58%	60%	60%
Opakowania szklane	55%	55%	60%	60%	60%
Opakowania z drewna i tekstyliów	15%	15%	15%	15%	15%

Osiągnięcie powyższych celów wymagać będzie wielu działań, administracyjnych, organizacyjnych, inwestycyjnych oraz edukacyjnych, które doprowadzą do stanu, w którym:

1. Każde gospodarstwo domowe zostanie wyposażone w pojemnik do gromadzenia odpadów zmieszanych.

2. Każde gospodarstwo domowe będzie prowadzić selektywne gromadzenie odpadów w rozbiciu na następujące frakcje:

- odpady opakowaniowe (papier, opakowania szklane, metale, tworzywa sztuczne itp.),
- odpady biologiczne,
- odpady niebezpieczne,

- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane.

3. Gromadzone selektywnie przez mieszkańców frakcje odpadów będą umieszczane w pojemnikach, kontenerach ustawionych w „sąsiedztwie” lub też bezpośrednio w gospodarstwach domowych w tzw. systemie „u źródła”.

4. Jednostki organizacyjne posiadające odpowiednie zezwolenia na transport odpadów powinny z ustaloną częstotliwością odbierać będą zgromadzone przez mieszkańców różne frakcje odpadów i odwozić je do miejsc przeznaczenia.

5. Władze gminy powinny zapewnić możliwość składowania odpadów zmieszanych na odpowiednio urządzonym składowisku odpadów - wyposażonym w wagę brodzik dezynfekcyjny, system monitoringu i zabezpieczeń przed negatywnym wpływem odcieków ze składowiska.

6. Władze gminy zapewnią możliwość czasowego magazynowania odpadów opakowaniowych, odpadów niebezpiecznych (w specjalistycznych kontenerach), odpadów budowlanych i wielkogabarytowych oraz opon,

olejów odpadowych, baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Główny cel w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gminy, został określony następująco:

„Minimalizacja ilości wytworzonych odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko”

6. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

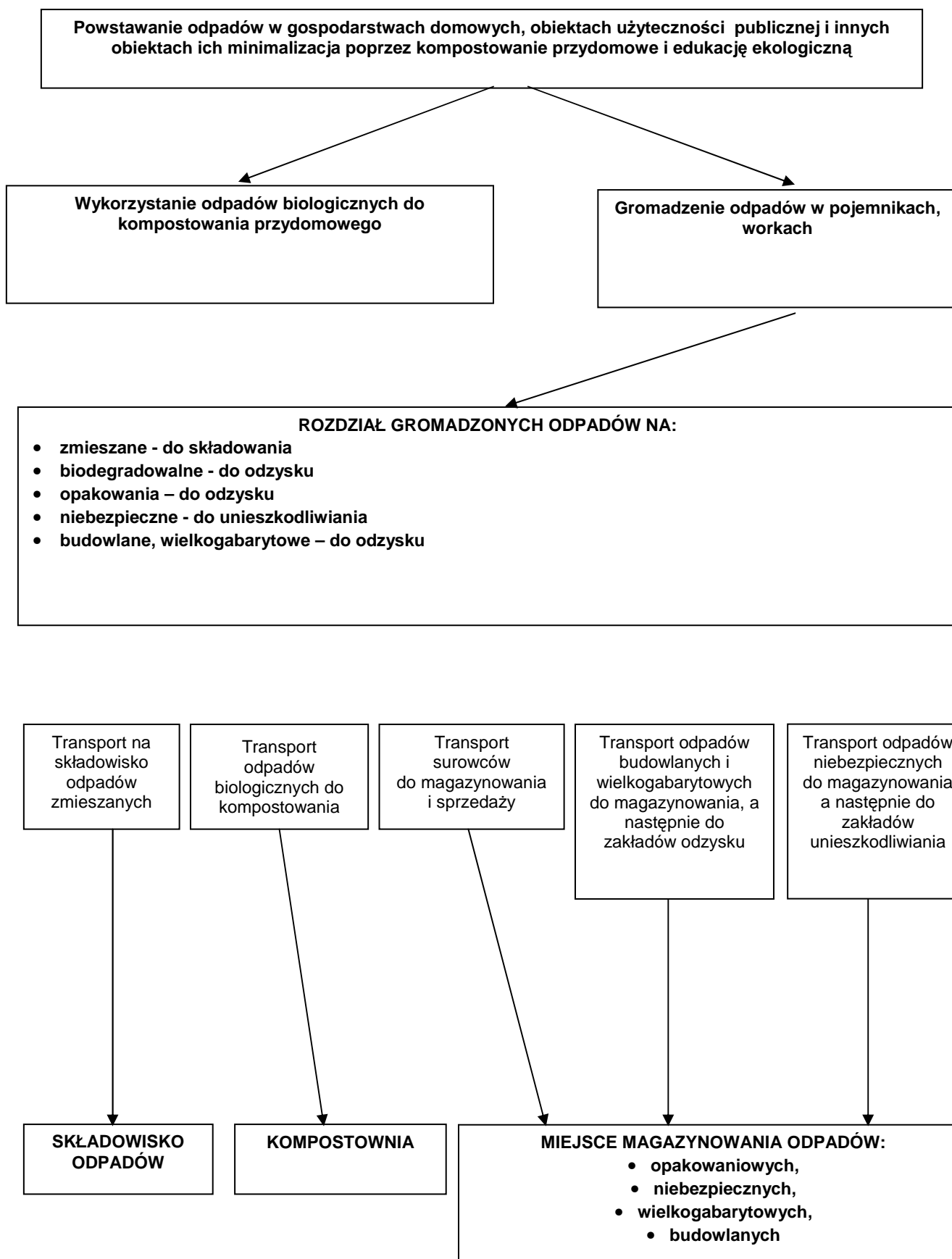
Zgodnie z przyjętymi celami Gminnego Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wilczęta oraz po określeniu prognozy rodzajów i ilości odpadów wytwarzanych należy zaproponować konstrukcję Zintegrowanego Systemu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wilczęta.

Zintegrowane systemy gospodarowania odpadami cechują się powiązaniem poszczególnych elementów w całość - pozwalając na bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska unieszkodliwienie pozostałości (odpadów) powstających w związku z działalnością człowieka.

Na zintegrowane systemy składają się następujące zadania (elementy):

1. Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów.
2. Gromadzenie i transport odpadów,
3. Unieszkodliwianie odpadów.

Tak więc docelowy schemat gospodarowania odpadami na terenie Gminy Wilczęta powinien wyglądać następująco:

Przedstawiony powyżej schemat implikuje sposób postępowania z odpadami na terenie Gminy Wilczęta:

1. Każde gospodarstwo domowe powinno zostać wyposażone w pojemnik do gromadzenia odpadów zmieszanych.

2. Każde gospodarstwo domowe powinno prowadzić selektywne gromadzenie odpadów w rozbiciu na następujące frakcje:

- odpady opakowaniowe (papier, opakowania szklane, metale, tworzywa sztuczne itp.),
- odpady biologiczne,
- odpady niebezpieczne,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane.

3. Gromadzone selektywnie przez mieszkańców frakcje odpadów powinny być umieszczane w pojemnikach, kontenerach ustawionych w „sąsiedztwie” lub też bezpośrednio w gospodarstwach domowych w tzw. systemie „u źródła”.

4. Jednostki organizacyjne posiadające odpowiednie zezwolenia na transport odpadów powinny z ustaloną częstotliwością odbierać zgromadzone przez mieszkańców różne frakcje odpadów i odwozić je do miejsc przeznaczenia.

5. Władze gminy powinny zapewnić możliwość składowania odpadów zmieszanych na odpowiednio urządzonym składowisku odpadów - wyposażonym w wagę brodzik dezynfekcyjny, system monitoringu i zabezpieczeń przed negatywnym wpływem odcieków ze składowiska.

6. Władze gminy powinny zapewnić możliwość czasowego magazynowania odpadów opakowaniowych, odpadów niebezpiecznych w specjalistycznych kontenerach, odpadów budowlanych i wielkogabarytowych.

6.1 Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów

Postęp cywilizacji, dynamiczny wzrost zaludnienia oraz konieczność zaspokajania coraz to większych potrzeb ludzi sprawia, iż masa odpadów narasta lawinowo. Konsumpcyjny styl życia oznacza zużywanie wielkich ilości artykułów jednorazowego użytku oraz opakowań. Opakowania, pod względem wagi, stanowią do 50% odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych. Liczba ta uzmysławia skalę problemu. Ze względu na edukacyjny charakter tego zadania jego szczegółowy opis znajduje się w załączeniu (Załącznik nr 1).

6.1.1 Gromadzenie i transport odpadów komunalnych

Podstawowymi zadaniami niniejszego Planu jest zmiana systemu gromadzenia odpadów, upowszechnienie selektywnej zbiórki oraz odzysk i recykling odpadów. Gmina Wilczęta znajdująca się w obrębie Braniewskiego Rejonu Gospodarki Odpadami docelowo przewozić będzie odpady komunalne na składowisko w Braniewie - Rudłowie. Na terenie gminy przewiduje się utworzenie Centrum Recyklingu, które będzie miejscem czasowego gromadzenia selektywnie zebranych odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych. Nie przewiduje się utworzenia kompostowni odpadów biodegradowalnych - odpady biodegradowalne będą unieszkodliwiane poprzez kompostowanie przydomowe.

6.1.1.1 Gromadzenie i transport odpadów zmieszanych

Gromadzenie odpadów w miejscu powstawania stanowi pierwsze ogniwo systemu ich usuwania i unieszkodliwiania. Usuwanie odpadów z mieszkań oraz sposób ich przechowywania na terenie nieruchomości mają znaczący wpływ na czystość i stan sanitarny osiedli, a tym samym na poziom życia mieszkańców. Gromadzenie odpadów powinno stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Dla warunków klimatycznych Polski za optymalną częstotliwość wywozu przyjmuje się:

- dla centrów usługowo-handlowych - codziennie,
- dla budownictwa zwartego i osiedlowego - 2 razy w tygodniu,
- dla budownictwa jednorodzinnego - 1 raz w tygodniu,
- dla budownictwa zagrodowego (rozproszonego) - 1 raz w miesiącu.

Odpady gromadzi się w różnego rodzaju i wielkości zbiornikach przenośnych, przetaczanych lub przesypowych oraz w workach plastikowych. Korzystanie ze zbiorników stałych ze względów sanitarnych oraz technicznych jest niedopuszczalne.

Obecnie firmy zajmujące się wywozem odpadów wyposażają gospodarstwa domowe (zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna) oraz obiekty użyteczności publicznej i podmioty gospodarcze w pojemniki do zbierania odpadów zmieszanych typu SM 110.

Działalność w zakresie wywozu odpadów na obszarze gminy Wilczęta prowadzą firmy:

- Zakład Oczyszczania Miasta Usługi Komunalne Bernadyta Bednarczyk w Młynarach,
- Firma „JUREX” Zieliński Jerzy w Pieniężnie.

W gminie Wilczęta zorganizowaną zbiórką odpadów jest objęte ok. 22% mieszkańców. Pozostali mieszkańcy, którzy nie podpisali umów z ww. firmami, wywożą odpady we własnym zakresie.

Wszystkie gospodarstwa domowe na terenie Gminy Wilczęta mają być objęte zorganizowanym systemem gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów zmieszanych do końca 2006 roku. Planowane jest wyposażenie gospodarstw indywidualnych w pojemniki MGB 120 przez Gminę, co pozwoli obniżyć koszty usług świadczonych przez firmy wywożące odpady zmieszane.

Na terenie Gminy Wilczęta, do gromadzenia odpadów zmieszanych wykorzystywane będą pojemniki obecnie stosowane, t.j. typu SM 110, a docelowo zastosowanie będą miały dwa rodzaje pojemników:

1. Pojemniki typu MGB 120 litrów - do gromadzenia odpadów w zabudowie jednorodzinnej.

- pojemniki muszą być wykonane z tworzywa sztucznego charakteryzującego się wysoką odpornością udarową (np.: HDPE),
- pojemniki muszą posiadać certyfikat jakości lub zgodności z normą DIN 30 700 lub EN-840,
- pojemniki muszą być wyposażone w jednoosiowy układ jezdny,
- minimalna średnica kół jezdnych powinna wynosić 150 mm,
- pojemniki powinny mieć kolor zielony,
- pojemniki muszą być oznakowane „ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE”.

2. Pojemniki typu MGB 1100 litrów - do gromadzenia odpadów w zabudowie wielorodzinnej, w jednostkach oświatowych, obiektach użyteczności publicznej itp.

- pojemniki muszą być wykonane z tworzywa sztucznego charakteryzującego się wysoką odpornością udarową (np.: HDPE),
- pojemniki muszą posiadać certyfikat jakości lub zgodności z normą DIN 30 700 lub EN-840,
- pojemniki muszą być wyposażone w układ jezdny składający się z 4 kół,
- minimum 2 koła muszą posiadać hamulce,
- minimalna średnica kół jezdnych powinna wynosić 150 mm,
- pojemniki powinny mieć kolor zielony,
- pojemniki muszą być oznakowane „ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE”.

Według danych z Urzędu Gminy w Wilczętach z 2006 r. roku, na terenie Gminy Wilczęta funkcjonuje 909 gospodarstw domowych, z czego 546 zamieszkuje w zabudowie jednorodzinnej, a pozostałe - w zabudowie wielorodzinnej. Tak więc do pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie gromadzenia odpadów komunalnych zmieszanych w zabudowie jednorodzinnej, po uwzględnieniu 10% rezerwy, niezbędnych jest 600 pojemników typu MGB 120 litrów. Do gromadzenia odpadów komunalnych zmieszanych w zabudowie wielorodzinnej i w obiektach użyteczności publicznej potrzebne jest łącznie 30 pojemników MGB 1100. Koszty związane z zakupem pojemników MGB 120 l wyniosą 600 szt. x 95,00 PLN = 57 000,00 PLN oraz pojemników MGB 1 100 l wynoszą 30 szt. x 992,00 PLN = 29 760,00 PLN.

Łączne koszty związane z zakupem pojemników wyniosą więc 86 760,00 PLN.

Do obsługi wyżej opisanych pojemników niezbędne jest posiadanie odpowiedniego środka transportowego wyposażonego w system załadunku i rozładunku. Powyższy pojazd powinien spełniać następujące wymagania techniczne:

- Długość zabudowy 5375 mm,
- Długość wraz z odwłokiem 7265 mm,
- Szerokość zabudowy 2430mm,
- Wysokość zabudowy 2120 mm,

- Pojemność zabudowy 21,9 m³,
- Cykl pracy 17-20 sek,
- Zgniot 1: 6,
- Obsługa, lewa i prawa strona,
- Niezależne sterowanie płyty prowadzącej oraz płyty zagarniającej w dowolnym momencie pracy zabudowy,
- Obsługa pojemników 80 - 1100 l,
- Regulacja prędkości opróżniania pojemników 80 - 1100 l,
- Udźwig 800 kg,
- Pneumatyczna regulacja belki ograniczającej ruch pojemników 80 - 240,
- Pneumatyczna regulacja tyżew otwierających pokrywy pojemników 1100,
- Podwozie 3 osiowe,
- Rozstaw osi (1 - 3) 5200 mm,
- Silnik 280 KM,
- DMC 26 000 kg,
- Przystawka odbioru mocy 350 Nm,
- Podwozie przystosowane do zabudowy.

Niezbędne nakłady inwestycyjne na sprzęt transportowy spełniający powyższe wymagania wynoszą około 420 000,00 PLN. Powyższy samochód specjalistyczny do transportu odpadów na terenie Gminy Wilczęta w zależności od przyjętych rozwiązań organizacyjno-prawnych może być:

- własnością firmy posiadającej odpowiednie zezwolenia Wójta na wywóz odpadów na terenie gminy,
- własnością podmiotu powołanego przez gminy skupione wokół Braniewskiego Regionu Gospodarki Odpadami - w przypadku podjęcia decyzji o realizacji zadań związanych z gospodarką odpadami,
- własnością Zakładu Komunalnego - w przypadku podjęcia decyzji obsługi systemu gminnego.

Posiadanie odpowiedniego sprzętu do gromadzenia i transportu odpadów komunalnych zmieszanych nie gwarantuje osiągnięcia zamierzonego celu. Koniecznym jest podjęcie następujących dodatkowych działań:

- Systematyczne podnoszenie poziomu świadomości na temat szkodliwości niekontrolowanego pozbywania się odpadów poprzez ich spalanie w piecach CO lub na powierzchni ziemi oraz wyrzucania ich w miejscach do tego nie przeznaczonych,
- Opracowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wilczęta i podjęcie odpowiedniej uchwały Rady Gminy w celu jego zatwierdzenia,
- Opracowanie i wdrożenie Zarządzeń Wójta Gminy Wilczęta w zakresie uzyskiwania zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części,
- Opracowanie i wdrożenie ewidencji:

- zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gmin.

Dla realizacji ww. zadań wskazane jest podjęcie następujących przedsięwzięć:

- Opracowanie, druk lub wykorzystanie istniejących ulotek i plakatów dotyczących zagrożeń ze strony odpadów i ich dystrybucja poprzez sołtysów,
- Podanie do publicznej wiadomości nazw firm posiadających odpowiednie pozwolenia na transport i unieszkodliwianie odpadów na terenie gminy,
- Utworzenie porozumienia gmin lub związku gmin w celu organizacji systemu gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadgminnym oraz wspólnych przedsięwzięć,
- Planowanie i realizacja rozwiązań kompleksowych, zintegrowanych, uwzględniających wszystkie wytwarzane odpady możliwe do wspólnego zagospodarowania.

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów komunalnych zmieszanych na terenie Gminy Wilczęta pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

Tab. 9 Planowana ilość odpadów komunalnych odpadów do składowania GMINY WILCZĘTA (2006 - 2015 r.) [Mg/rok]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość wytwarzanych odpadów [Mg]	756,907	756,457	755,997	755,547	752,317	751,867	751,417	750,967	750,517	750,067
Zakładana ilość odpadów do składowania [Mg]	575,245	537,085	514,084	483,554	451,384	436,084	413,278	398,018	382,768	362,538

Źródło: Obliczenia własne

6.1.1.2 Gromadzenie i transport odpadów opakowaniowych

Najsukuteczniejszą, a zarazem najtrudniejszą formą selektywnej zbiórki odpadów jest zbiórka „u źródła”, tj. indywidualna zbiórka na każdej posesji. Zaletą tej formy jest otrzymanie czystych, jednorodnych odpadów, wadą duża liczba zbiorników lub worków foliowych i rozbudowany system transportu. Selekcja „u źródła” jest formą elastyczną, umożliwiającą stopniowe dochodzenie do coraz bardziej precyzyjnego selekcjonowania.

Aby móc w pełni określić ilości i rodzaje pojemników, kontenerów do gromadzenia poszczególnych frakcji odpadów opakowaniowych należy wziąć pod uwagę następujące elementy:

- RODZAJ ZABUDOWY,
- ILOŚĆ ODPADÓW,
- CZĘSTOTLIWOŚĆ WYWOZU ODPADÓW.

Na terenie Gminy Wilczęta będą gromadzone i transportowane następujące odpady opakowaniowe:

- papier i tektura,
- opakowania szklane (białe i kolorowe),

- tworzywa sztuczne,
- opakowania aluminiowe,
- opakowania stalowe,
- opakowania wielomateriałowe (kartoniki po sokach, mleku).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z dn. 31 października 2005 r.) odpady opakowaniowe z papieru zbiera się do pojemników w kolorze niebieskim, oznakowanych napisem „PAPIER”, wykonanych z materiałów trudnopalnych, zabezpieczonych przed zwilgoceniem. W obiektach użyteczności publicznej dopuszcza się zbieranie odpadów opakowaniowych z papieru do pojemników wykonanych z tektury falistej, worków papierowych lub worków z tworzyw sztucznych.

Odpady opakowaniowe ze szkła (z wyłączeniem ampułek) zbiera się do dwóch rodzajów pojemników:

- szkło bezbarwne do pojemników w kolorze białym, oznakowanych napisem „SZKŁO BEZBARWNE”,
- szkło kolorowe do pojemników w kolorze zielonym, oznakowanych napisem „SZKŁO KOLOROWE”.

Odpady opakowaniowe z metali i tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe zbiera się do pojemników w kolorze żółtym, oznakowanych napisem „METALE, TWORZYWA SZTUCZNE” wykonanych z materiałów trudnopalnych.

W przypadku zbierania odpadów opakowaniowych, w terminach określonych przez podmiot dokonujący zbierania tych odpadów dopuszcza się zbieranie odpadów opakowaniowych do worków wykonanych z tworzyw sztucznych.

Gromadzenie odpadów opakowaniowych w zabudowie jednorodzinnej oparte będzie na workach plastikowych 110 litrowych i wiążkach.

PAPIER i TEKTURA będą gromadzone w wiążkach przygotowywanych przez mieszkańców. Proponuje się aby jeden raz w miesiącu ww. opakowania były wystawiane przy krawężniku do odbioru.

OPAKOWANIA SZKLANE (butelki i słoiki) będą gromadzone z rozdziałem na opakowania wykonane ze szkła białego i kolorowego. Tak więc do wyposażenia gospodarstwa domowego potrzebny jest zestaw składający się z 2 worków 110 litrów. Zakłada się, że częstotliwość odbioru opakowań szklanych powinna wynosić 1 raz w miesiącu. Zebrane opakowania muszą być wystawiane przy krawężniku przez mieszkańców.

OPAKOWANIA Z TWORZYW SZTUCZNYCH - to przede wszystkim butelki po napojach, opakowania po artykułach spożywczych (kubki, tacki itp.), chemii gospodarczej (butelki po szamponach, płynach do mycia naczyń itp.), opakowania zbiorcze typu reklamówki itp.

Do zbiórki ww. odpadów opakowaniowych na terenach zabudowy jednorodzinnej zastosowanie będą miały worki plastikowe 120 litrowe. Gromadzone opakowania ze względu na swój przestrzenny charakter odbierane będą 2 razy w miesiącu. Zebrane opakowania muszą być wystawiane przy krawężniku przez mieszkańców.

OPAKOWANIA Z ALUMINIUM I STALOWE - to przede wszystkim puszki po piwie, napojach gazowanych i konserwach. Do zbiórki ww. odpadów opakowaniowych na terenach zabudowy jednorodzinnej zastosowanie będą

miały worki plastikowe 110 litrowe. Gromadzone opakowania odbierane będą 1 raz w miesiącu. Zebrane opakowania muszą być wystawiane przy krawężniku przez mieszkańców. Do zbiórki ww. odpadów opakowaniowych na terenach zabudowy jednorodzinnej zastosowanie będą miały worki plastikowe 110 litrowe. Gromadzone opakowania odbierane będą 1 raz w miesiącu. Zebrane opakowania muszą być wystawiane przy krawężniku przez mieszkańców.

Na terenie Polski od 10 lat wprowadzany jest jednolity system znakowania i barwienia worków do selektywnej zbiórki odpadów. Zgodnie z tą systematyką do zbiórki surowców opakowaniowych na terenie Gminy Wilczęta stosowane będą następujące worki plastikowe:

1. Opakowania szklane bezbarwne - worek koloru białego.
2. Opakowania szklane kolorowe - worek koloru zielonego.
3. Opakowania z tworzyw sztucznych - worek koloru żółtego.
4. Opakowania z aluminium i stalowe - worek koloru różowego.
5. Ewentualny worek na papier - koloru niebieskiego.

Worki z taśmą i otworami do zawieszania i zawiązania

Na terenie gminy Wilczęta każde gospodarstwo domowe (w zabudowie jednorodzinnej) powinno być co miesiąc wyposażone w 5 worków plastikowych do gromadzenia odpadów opakowaniowych. Na terenie gminy znajduje się 546 gospodarstw domowych. Zakładając 10% zapas, planuje się zakup 600 zestawów worków. Koszt zakupu 1 worka wynosi 0,33 PLN, tak więc miesięczne koszty związane z zakupem 600 zestawów worków wyniesie 5 szt. x 0,33 PLN x 600 = 990,00 PLN. Roczne koszty zakupu worków wyniosą więc 990,00 PLN x 12 = 11 880,00 PLN.

Do odbioru gromadzonych odpadów opakowaniowych w zabudowie jednorodzinnej służyć będzie zestaw ciągnik rolniczy wraz z przyczepą oraz obsługa składająca się z kierowcy i 2 pracowników.

Gromadzenie odpadów opakowaniowych w zabudowie wielorodzinnej oraz w obiektach użyteczności publicznej, sklepach, przedsiębiorstwach oparte będzie na modelowanych pojemnikach typu FL 1100 litrów. Pojemniki te oprócz roli podstawowej pełnić również będą funkcję edukacyjną promując selektywne zbieranie odpadów wśród mieszkańców jak też turystów odwiedzających teren gminy Wilczęta. Gmina wyposaży w pojemniki obiekty użyteczności publicznej, znajdujące się na obszarze gminy. W związku z powyższym do sprawnego funkcjonowania systemu gromadzenia

odpadów opakowaniowych niezbędne jest posiadanie 30 zestawów składających się z następujących pojemników:

- 1 pojemnik na papier i tekturę,
- 2 pojemniki na opakowania szklane (jeden na opakowania bezbarwne, drugi na opakowania kolorowe),
- 2 pojemnik na tworzywa sztuczne (ze względu na objętościowy charakter opakowań wykonanych z tworzyw sztucznych),
- 1 pojemnik na opakowania stalowe i aluminiowe,

Tak więc łącznie w skład jednego zestawu wchodzi 6 pojemników. Łączna ilość pojemników typu FL 1100 wyniesie 180 sztuk. Koszt zakupu ww. pojemników to 6 szt. x 992,00 PLN x 30 zestawów = 178 560,00 PLN.

Do obsługi tj. opróżniania ww. pojemników stosowany będzie pojazd stosowany do obsługi pojemników na odpady zmieszane (po uprzednim oczyszczeniu) lub ciągnik wraz z przyczepą wraz z obsługą. Poniżej przedstawiono częstotliwość obsługi zestawów pojemników do gromadzenia odpadów opakowaniowych:

Papier i tektura - proponuje się aby 2 razy w miesiącu ww. opakowania były odbierane przez jednostkę obsługującą system gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych.

Opakowania szklane (butelki i słoiki) powinny być gromadzone z rozdziałem na opakowania wykonane ze szkła białego i kolorowego. Tak więc do 1 zestawu potrzebne są 2 pojemniki. Proponuje się aby 2 razy w miesiącu ww. opakowania były odbierane przez jednostkę obsługującą system gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych.

Opakowania z tworzyw sztucznych - to przede wszystkim butelki po napojach, opakowania po artykułach spożywczych (kubki, tacki itp.) chemii gospodarczej (butelki po szamponach, płynach do mycia naczyń itp.), opakowania zbiorcze typu reklamówki itp. Proponuje się (ze względu na objętościowy charakter opakowań z tworzyw sztucznych) aby 1 raz w tygodniu ww. opakowania były odbierane przez jednostkę obsługującą system gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych.

Opakowania z aluminium i stalowe - to przede wszystkim puszki po piwie i napojach gazowanych i konserwach. Proponuje się aby 1 raz w miesiącu ww. opakowania były odbierane przez jednostkę obsługującą system gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych.

Zebrane odpady opakowaniowe zwożone będą do Centrum Recyklingu i umieszczane w odpowiednich kontenerach w celu zebrania partii handlowych. Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych na terenie gminy Wilczęta pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

Tab. 10 Planowany odzysk i recykling odpadów opakowaniowych na terenie GMINY WILCZĘTA (2006 - 2015 r.)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opakowania papierowe [Mg]	23,51	25,07	25,57	26,08	27,11	28,13	29,16	30,18	31,20	31,18
Opakowania z tworzyw sztucznych [Mg]	4,99	5,67	5,67	5,66	5,66	5,66	5,65	5,65	5,65	5,64
Opakowania szklane [Mg]	22,61	25,83	29,04	32,24	35,45	35,43	35,41	38,60	38,58	38,55
Opakowania z blachy stalowej [Mg]	0,99	1,10	1,38	1,65	1,93	2,20	2,20	2,47	2,75	2,75
Opakowania aluminiowe [Mg]	0,55	0,63	0,66	0,66	0,71	0,71	0,71	0,78	0,78	0,78
RAZEM DO ODZYSKU I RECYKLINGU [Mg]	52,67	58,30	62,32	66,30	70,85	72,13	73,12	77,69	78,96	78,91

Źródło: Obliczenia własne

6.1.1.3 Gromadzenie i transport odpadów niebezpiecznych

Na obszarze gminy Wilczęta zostanie utworzony Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON). Punkt ten będzie utworzony na terenie Centrum Recyklingu, które będzie wyposażone m.in. w tzw. Ekoskład (kontener o objętości 40 m³) przystosowany do magazynowania odpadów niebezpiecznych. Na terenie GPZON przyjmowane będą bezpłatnie odpady niebezpieczne od mieszkańców oraz odpłatnie od małych i średnich przedsiębiorstw:

- opakowania po środkach ochrony roślin,
- baterie i akumulatory,
- lampy rtęciowe,
- opakowania po farbach i lakierach,
- przeterminowane lekarstwa,
- oleje odpadowe,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.

Odpady niebezpieczne transportowane będą przez samych mieszkańców lub małe i średnie przedsiębiorstwa. Dlatego też Zarządzeniem Wójta Gminy Wilczęta ustalone zostaną godziny i dni pracy GPZON oraz podane zostaną do publicznej wiadomości szczegółowe wymagania stawiane odpadom przyjmowanym w GPZON.

Na terenie Centrum Recyklingu zostanie ustawiony kontener specjalistyczny typu EKO-SKŁAD ESS z pełnym wyposażeniem:

- pojemnik ATB na zużyte akumulatory,
- pojemnik LSTRB na zużyte świetlówki
- pojemnik na zużyte baterie,
- beczki atestowane z odejmowanym wiekiem do opakowań po środkach ochrony roślin, farbach i lakierach, lekarstwach itp.

Koszt zakupu przedstawionego eko składu (bez wyposażenia) na odpady niebezpieczne wynosi około 27 000,00 PLN.

Koszt zakupu wyposażenia do czasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych wewnątrz eko składu wyniesie 10 100,00 PLN.

Łączne koszty wyniosą więc 37 100,00 PLN.

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów niebezpiecznych występujących w odpadach komunalnych na terenie Gminy Wilczęta pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

Tab. 11 Planowany odzysk odpadów niebezpiecznych na terenie GMINY WILCZĘTA - 2006 - 2015 r. [Mg/rok]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców	3353	3351	3349	3347	3345	3343	3341	3339	3337	3335
Planowany odzysk odpadów niebezpiecznych [Mg]	1,48	2,01	2,55	3,01	3,35	4,01	4,68	5,01	5,34	5,34

Źródło: Obliczenia własne

W celu zachęcenia mieszkańców do selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych i dostarczania ich do Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych należy prowadzić permanentną edukację ekologiczną oraz w regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy Wilczęta, zawrzeć odpowiednie zapisy mówiące o konieczności pozbywania się odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych jedynie na terenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

6.1.1.4 Gromadzenie i transport odpadów biodegradowalnych

Zgodnie z przyjętymi celami gminnego planu gospodarki odpadami dla Gminy Wilczęta jest skierowanie w roku 2010 na składowiska do 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995) oraz w roku 2013 do 50% całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).

Aby określić te wielkości należy znać ilość odpadów ulegających biodegradacji w 1995 roku na terenie Gminy Wilczęta:

Tab. 12 Ilość odpadów ulegających biodegradacji powstała na terenie gminy Wilczęta w 1995 r.

Wyszczególnienie	1995 r.
Liczba mieszkańców	3326
Odpady organiczne roślinne [Mg]	63,2
Odpady organiczne zwierzęce [Mg]	3,7
Odpady organiczne inne [Mg]	7,5
Odpady zielone [Mg]	14,1
RAZEM ORGANICZNE [Mg]	88,42
Papier i karton nieopakowaniowy [Mg]	36,1
Opakowania papierowe [Mg]	52,3
RAZEM BIODEGRADOWALNE [Mg]	176,87

Źródło: Obliczenia własne

W poniższej tabeli określono ilości odpadów biodegradowalnych w poszczególnych latach na terenie Gminy Wilczęta oraz wskazano ilości tychże odpadów, które muszą być poddane procesom odzysku:

Tab. 13 Planowany recykling odpadów biodegradowalnych na terenie GMINY WILCZĘTA - 2006 - 2015r. [Mg/rok]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady organiczne roślinne [Mg]	63,0	63,0	63,0	62,9	62,9	62,8	62,8	62,8	62,7	62,7
Odpady organiczne zwierzęce [Mg]	3,7	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Odpady organiczne inne [Mg]	7,6	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4
Odpady zielone [Mg]	14,2	14,2	14,2	14,2	14,1	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0
RAZEM ORGANICZNE [Mg]	88,47	88,42	88,37	88,32	88,05	88,00	87,94	87,89	87,84	87,79
Papier i karton nieopakowaniowy [Mg]	36,0	36,0	36,0	36,0	35,6	35,6	35,5	35,5	35,5	35,5
Opakowania papierowe [Mg]	52,3	52,2	52,2	52,2	51,6	51,6	51,6	51,5	51,5	51,5
RAZEM ODPADY BIODEGRADOWALNE [Mg]	176,76	176,66	176,55	176,44	175,25	175,15	175,04	174,94	174,83	174,73
Do składowania [Mg]	151,52	146,80	142,08	137,37	132,65	117,91	103,18	88,44	84,65	80,86
Do unieszkodliwiania [Mg]	25,24	29,86	34,47	39,08	42,60	57,24	71,87	86,50	90,19	93,87

Źródło: Obliczenia własne

Aby osiągnąć limity ilości odpadów biodegradowalnych poddawanych procesom odzysku należy umożliwić mieszkańcom Gminy Wilczęta prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji.

Na terenach zabudowy jednorodzinnej nie planuje się oddzielnego systemu gromadzenia odpadów biodegradowalnych. Należy dążyć do minimalizacji powstawania tychże odpadów poprzez ich kompostowanie przydomowe. Ci właściciele posiadłości, którzy jednak będą chcieli pozbywać się bioodpadów będą musieli we własnym zakresie zakupić odpowiednie pojemniki i opłacić koszty ich opróżniania.

6.1.1.5 Gromadzenie i transport odpadów wielkogabarytowych

ODPADY WIELKOGABARYTOWE (stare meble, maszyny, urządzenia z łazienek, kuchni /wanny, zlewy/, wraki pojazdów itp.) wymagają oddzielnego systemu gromadzenia i transportu.

Odpady te powinny być demontowane na stanowiskach znajdujących się na terenie RGO, bądź gromadzone czasowo na terenie Centrum Recyklingu. Część z tych odpadów można po demontażu i wykorzystać jako surowce wtórne (m.in. złom, tworzywa sztuczne, szkło).

Na terenie Gminy Wilczęta 1 raz w kwartale odbywać się będzie zbiórka odpadów wielkogabarytowych od mieszkańców. Powinni oni być wcześniej poinformowani o terminach odbioru ww. odpadów.

Należy również umożliwić mieszkańcom zamówienie płatnej usługi odbioru odpadów wielkogabarytowych na telefon.

Odpady wielkogabarytowe mieszkańcy mogą również dowozić własnymi środkami transportu do Centrum Recyklingu.

Do odbioru gromadzonych odpadów wielkogabarytowych służyć mogą samochody ciężarowe (ciągniki rolnicze) wyposażone w odpowiednie przyczepy oraz obsługą składającą się z kierowcy i 2 pracowników.

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów wielkogabarytowych występujących w odpadach komunalnych na terenie Gminy Wilczęta pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

Tab. 14 Planowany odzysk odpadów wielkogabarytowych na terenie GMINY WILCZĘTA - 2006 - 2015 r. [Mg/rok]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców	3353	3351	3349	3347	3345	3343	3341	3339	3337	3335
Planowany odzysk odpadów wielkogabarytowych [Mg]	10,1	15,1	19,1	23,1	25,1	27,6	30,1	32,6	35,0	35,0

Źródło: Obliczenia własne

6.1.1.6 Gromadzenie i transport odpadów budowlanych

Gromadzeniem i transportem odpadów budowlanych z miejsc ich powstawania zajmować się będą:

- wytwórcy tych odpadów tj. firmy budowlane, osoby prawne prowadzące prace remontowe;
- specjalistyczne firmy zajmujące się zbiórką, transportem odpadów.

Zgromadzone odpady budowlane będą kierowane na teren Centrum Recyklingu w Wilczętach, a następnie po odpowiednim ich przygotowaniu kierowane będą do przesywania warstw odpadów na składowisku, do naprawy dróg lokalnych, czy też będą wykorzystywane na potrzeby gospodarcze mieszkańców. Odpady budowlane nie

zagoszodarowane przez gminę będą trafiały do ZZO w Braniewie - Rudłowie.

Wprowadzenie pełnego systemu gromadzenia i transportu odpadów budowlanych występujących w odpadach komunalnych na terenie Gminy Wilczęta pozwoli na uzyskanie następujących efektów w poszczególnych latach:

Tab. 15 Planowany odzysk odpadów budowlanych na terenie GMINY WILCZĘTA - 2006 - 2015 r. [Mg/rok]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców	3353	3351	3349	3347	3345	3343	3341	3339	3337	3335
Planowany odzysk odpadów budowlanych [Mg]	21,3	28,4	35,5	42,5	57,0	64,1	71,2	78,3	85,4	92,4

Źródło: Obliczenia własne

6.1.2 Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

6.1.2.1 Centrum Recyklingu

Zgodnie z definicją odzysku zawartą w ustawie o odpadach, jako „Odzysk - rozumie się przez to wszelkie działania, nie stwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach”. Na terenie Gminy Wilczęta odpady opakowaniowe, wielkogabarytowe, budowlane, niebezpieczne, biodegradowalne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny nie są i nie będą przetwarzane, lecz jedynie przygotowywane do formy handlowej tj.:

- sortowane na kolory,
- prasowane i belowane,
- magazynowane w celu uzyskania ilości handlowej.

Jak wynika z opisu systemów gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych, zbiorczym punktem ich selektywnego, czasowego gromadzenia, będzie Centrum Recyklingu.

W celu sprawnego realizowania zadań związanych z gospodarką odpadami Centrum Recyklingu powinno być wyposażone docelowo w następujące urządzenia:

- Belownica (prasa) do prasowania makulatury, butelek PET, innych tworzyw sztucznych, puszek aluminiowych itp.,
- 16 kontenerów o pojemności 36,9 m³ systemu ABROLL do zbiorczego gromadzenia odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych, biodegradowalnych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zmieszanych:

Rodzaj kontenerów	Ilości
Kontener na odpady z tworzyw sztucznych	3
Kontener na opakowania szklane	2
Kontener na opony	1
Kontener na papier, tekturę	1
Kontener na metale	1
Kontener na gruz budowlany	1
Kontener na odpady niebezpieczne z wyposażeniem	1
Kontener na odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (szafy, pralki itp.)	2
Kontener na gałęzie, trawę i inne biodegradowalne	2
Kontener na zmieszane odpady komunalne	2
RAZEM	16

- 10 sztuk pojemników 120 litrów do manipulacji odpadów,
- 4 przyczepki samochodowe do wypożyczania dla mieszkańców Gminy Wilczęta na dowóz posortowanych odpadów,
- wózek widłowy akumulatorowy do manipulacji odpadów przygotowanych do formy handlowej lub unieszkodliwiania,

- komputer z drukarką i oprogramowaniem specjalistycznym do prowadzenia ewidencji odpadów.

Zebrane selektywnie przez mieszkańców gminy surowce opakowaniowe będą zwożone do Centrum Recyklingu, tam czasowo zmagazynowane, a następnie odbierane transportem odbiorców do dalszego przetworzenia. Do momentu uruchomienia sortowni odpadów na terenie ZZO w Braniewie - Rudłowie, odpady opakowaniowe z Centrum Recyklingu odbierane będą przez recyclerów ostatecznych lub też przez podmioty posiadające odpowiednie uprawnienia do odbioru odpadów opakowaniowych.

Każda dostawa musi być ewidencjonowana odpowiednią kartą przekazania odpadów i fakturą, a także kartami ewidencji odpadów.

Tab. 16 Koszty budowy i wyposażenia Centrum Recyklingu

Lp.	Nazwa dostawy/usługi	Koszt jednostkowy	Koszt całkowity [PLN]	Źródła finansowania
1	Modernizacja 1500 m ² nawierzchni placu manewrowego Centrum Recyklingu	80 PLN/m ²	120.000,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
2	Zakup 15 kontenerów o pojemności 36,9 m ³ systemu ABROLL do zbiorczego gromadzenia odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych	15.000,00	225.000,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
3	Zakup kontenerów typu EKO-SKŁAD ESS do czasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych wraz z instalacją elektryczną i wyposażeniem: - pojemnik ATB na zużyte akumulatory, - pojemnik LSTRB na zużyte świetlówki - pojemnik na zużyte baterie, - beczki atestowane z odejmowanym wiekiem	37.100,00	37.100,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
4	Zakup 4 przyczepki samochodowych do wypożyczania dla mieszkańców Gminy Wilczęta na dowóz posortowanych odpadów	3.660,00	14.640,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
5	Zakup 10 sztuk pojemników 120 litrów do manipulacji odpadów opakowaniowych na terenie Centrum Recyklingu	95,00	950,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
6	Zakup belownicy o nacisku 25 Mg do prasowania surowców odpadowych oraz tworzyw sztucznych pochodzących z rolnictwa (np: folia po sianokiszonce)	45.000,00	45.000,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
7	Zakup wózka widłowego akumulatorowego do manipulacji odpadów opakowaniowych przygotowanych do formy handlowej	34.202,00	34.202,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
8	Zakup komputera z drukarką i oprogramowaniem specjalistycznym do prowadzenia ewidencji odpadów	14.640,00	14.640,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW
ŁĄCZNE KOSZTY INWESTYCYJNE			491.532,00	

6.1.2.2 Kompostowanie odpadów biodegradowalnych

Kompostowanie jest biotermicznym procesem przerobu odpadów biologicznych w którym do rozkładu substancji organicznych wykorzystuje się pracę drobnoustrojów. Im zawdzięczamy naturalne procesy

tworzenia się gleb pozwalające na rozwój życia roślinnego. Kompostowanie odpadów jest więc w najszerszym ujęciu naśladowaniem procesów występujących w przyrodzie. Przez rozwiązania techniczne procesy te intensyfikujemy, stwarzając optymalne warunki dla przemian metabolicznych.

Na terenie Gminy Wilczęta, kompostowanie przydomowe będzie głównym sposobem wdrożenia systemu unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych. Ponadto, na terenie Centrum Recyklingu przewidziano 2 kontenery na odpady biodegradowalne, które w momencie uruchomienia kompostowni odpadów na terenie Braniewskiego RGO, włączone zostaną w obieg systemu gospodarki odpadami. W razie opóźnień związanych z realizacją inwestycji związanych z budową i uruchomieniem kompostowni, na terenie Centrum Recyklingu będzie istniała możliwość prowadzenia kompostowania w systemie pryzmowym odpadów biodegradowalnych.

6.1.2.3 Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych

Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych powstanie na terenie Centrum Recyklingu, gdzie zaleca się przygotowanie miejsca odpowiednio przygotowanego spełniającego wymagania ochrony środowiska do czasowego gromadzenia odpadów niebezpiecznych pochodzących od gospodarstw domowych - baterie, akumulatory, przeterminowane lekarstwa itp. Wyposażenie przykładowego punktu przedstawiono w rozdziale 6.4. Po zgromadzeniu odpowiedniej ilości odpady tego typu powinni odebrać przedsiębiorcy prowadzący instalacje do unieszkodliwiania tego typu odpadów.

Zgromadzone odpady niebezpieczne na terenie Centrum Recyklingu dostarczane będą do wyspecjalizowanych zakładów unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

6.1.2.4 Składowanie odpadów

Gmina Wilczęta, znajdująca się w obrębie Braniewskiego Regionu Gospodarki Odpadami, docelowo przewozić będzie odpady komunalne na składowisko w Braniewie - Rudłowie. Obecnie odpady wywożone są przez firmy asenizacyjne na składowisko odpadów w Młynarach.

W poniższej tabeli przedstawiono ilości odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania w kolejnych latach.

Tab. 17 Planowana ilość odpadów komunalnych do składowania na terenie GMINY WILCZĘTA [Mg/rok]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zakładana ilość odpadów do składowania [Mg]	575,24	537,08	514,08	483,55	451,38	436,08	413,27	398,01	382,76	382,53

Źródło: Obliczenia własne

7 HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ

Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2006-2010 oraz 2011-2015 oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację - zamieszczono w tabeli nr 18.

Harmonogramy szczegółowe realizacji przedsięwzięć w sektorze komunalnym na lata 2006 - 2010 i 2011 - 2015 wraz z podaniem kosztów zadań w poszczególnych latach, jednostek odpowiedzialnych za realizację i źródeł finansowania zadań - podano w rozdziale 9 niniejszego opracowania.

Tab. 18 Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2006-2010 oraz 2011-2015 oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację

LL.p.	Zadania	Termin realizacji		Instytucja odpowiedzialna	Partnerzy
		2006-2010	2011-2015		
PRIORYTET I. Systemowe rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi opakowaniowymi, biodegradowalnymi, niebezpiecznymi, zmieszany, budowlanymi, wielkogabarytowymi, zużyтым sprzętem AGD					
1.	Zamknięcie i rekultywacja składowiska w Wilczętach	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
2.	Udział w finansowaniu ZZO w Braniewie ¹	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
3.	Lokalizacja i wyposażenie Centrum Recyklingu	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
4.	Lokalizacja i wyposażenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych na terenie Gminy	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
5.	Wyposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w zasobniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	x		Urząd Gminy	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
6.	Wyposażenie zabudowy wielorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej w pojemniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	x		Urząd Gminy	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
7.	Wyposażenie w pojazd do odbioru odpadów zmieszanych, opakowaniowych	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
8.	Wyposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w worki plastikowe do gromadzenia odpadów opakowaniowych	x	x	Urząd Gminy	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
9.	Wyposażenie w pojemniki do segregacji odpadów opakowaniowych zabudowy wielorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
10.	Edukacja na rzecz ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz ich segregacji „u źródła”	x	x	Urząd Gminy	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
11.	Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	x	x	Urząd Gminy	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
PRIORYTET II. Wdrożenie programu eliminacji azbestu oraz likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów					
12.	Inwentaryzacja odpadów azbestowych i zawierających azbest (do 2006 roku) wraz z opracowaniem Gminnego Planu Likwidacji Azbestu	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
13.	Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji dzikich wysypisk odpadów i programu ich likwidacji	x		Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
14.	Likwidacja dzikich składowisk odpadów	x	x	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski

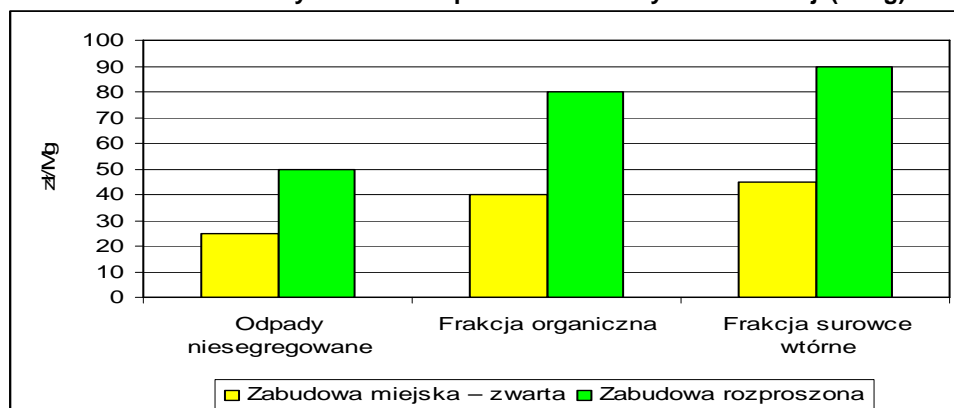
MF EOG i NMF - Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy
EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

¹ Zgodnie z Planami Gospodarki Odpadami wyższego szczebla, Gmina Wilczęta, znajdująca się w obrębie Braniewskiego Regionu Gospodarki Odpadami, docelowo przewozić będzie odpady komunalne na składowisko w Braniewie - Rudłowie. Stąd też przewidziano współudział w finansowaniu modernizacji składowiska odpadów w Braniewie, budowie kwater do selektywnego magazynowania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne oraz w budowie instalacji do sortowania odpadów komunalnych.

8 KOSZTY EKSPLOATACYJNE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY WILCZĘTA

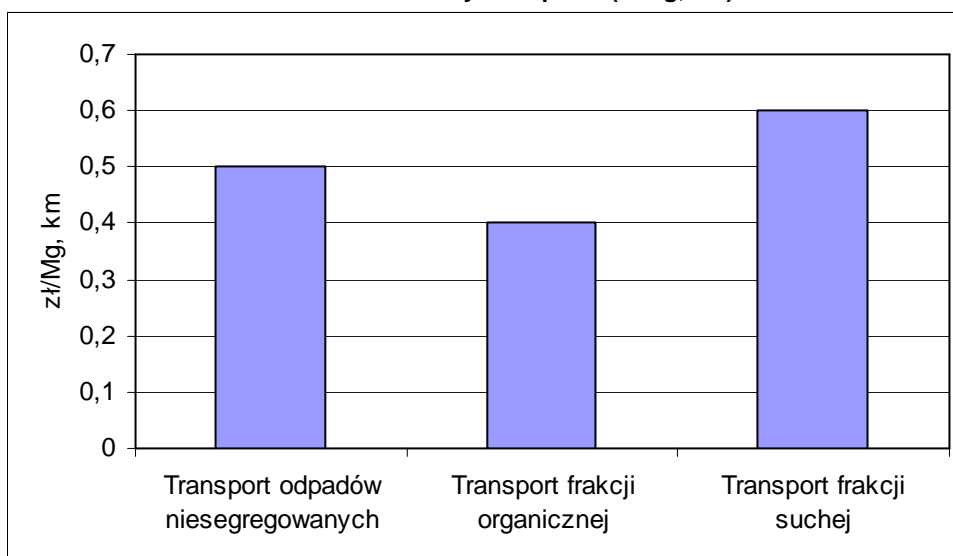
Poniżej zamieszczono podstawowe wskaźniki ekonomiczne charakteryzujące gromadzenie i transportu odpadów (wg Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, Mon. Pol. z 2003 r. Nr 11, poz. 159).

Jednostkowe koszty zbierania odpadów komunalnych i ich frakcji (zł/Mg)

Wybierając opcję selektywnej zbiórki odpadów należy liczyć się z wyższym kosztem jednostkowym zbiórki odpadów niż w przypadku zbiórki odpadów niesegregowanych. Podobnie, transport frakcji suchej (wyselekcjonowane odpady opakowaniowe) będzie wyższy niż transport frakcji biodegradowalnej i odpadów niesegregowanych.

Jednostkowe koszty transportu (zł/Mg, km)

8.1 Koszty gromadzenia i transportu odpadów opakowaniowych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opakowania papierowe [Mg]	23,51	25,07	25,57	26,08	27,11	28,13	29,16	30,18	31,20	31,18
Opakowania z tworzyw sztucznych [Mg]	4,99	5,67	5,67	5,66	5,66	5,66	5,65	5,65	5,65	5,64
Opakowania szklane [Mg]	22,61	25,83	29,04	32,24	35,45	35,43	35,41	38,60	38,58	38,55
Opakowania z blachy stalowej [Mg]	0,99	1,10	1,38	1,65	1,93	2,20	2,20	2,47	2,75	2,75
Opakowania aluminiowe [Mg]	0,55	0,63	0,66	0,66	0,71	0,71	0,71	0,78	0,78	0,78
RAZEM DO RECYKLINGU [Mg]	52,67	58,30	62,32	66,30	70,85	72,13	73,12	77,69	78,96	78,91
Koszty gromadzenia odpadów do recyklingu [PLN]	4 740	5 247	5 609	5 967	6 377	6 491	6 581	6 992	7 106	7 102
Koszty transportu [PLN]	948	1 049	1 122	1 193	1 275	1 298	1 316	1 398	1 421	1 420
Koszty łączne [PLN]	5 688	6 296	6 730	7 161	7 652	7 790	7 897	8 391	8 528	8 523

8.2 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
RAZEM ODPADY BIODEGRADOWALNE [Mg]	176,76	176,66	176,55	176,44	175,25	175,15	175,04	174,94	174,83	174,73
Do składowania [Mg]	151,52	146,80	142,08	137,37	132,65	117,91	103,18	88,44	84,65	80,86
Do unieszkodliwiania [Mg]	25,24	29,86	34,47	39,08	42,60	57,24	71,87	86,50	90,19	93,87
Koszty gromadzenia [PLN]	2020	2388	2757	3126	3408	4579	5749	6920	7215	7510
Koszty transportu [PLN]	303	358	414	469	511	687	862	1038	1082	1126
Koszty unieszkodliwiania [PLN]	2524	2986	3447	3908	4260	5724	7187	8650	9019	9387
RAZEM KOSZTY [PLN]	4847	5732	6618	7503	8180	10989	13799	16608	17316	18024

8.3 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady niebezpieczne [Mg]	1,48	2,01	2,55	3,01	3,35	4,01	4,68	5,01	5,34	5,34
Koszty odzysku i unieszkodliwiania [PLN]	1 180	1 608	2 036	2 410	2 676	3 209	3 742	4 007	4 271	4 269

8.4 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów budowlanych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady budowlane	21,3	28,4	35,5	42,5	57,0	64,1	71,2	78,3	85,4	92,4
Koszty unieszkodliwiania [PLN]	3 623	4 827	6 030	7 232	9 697	10 903	12 107	13 310	14 511	15 711

8.5 Koszty gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady wielkogabarytowe	10,1	15,1	19,1	23,1	25,1	27,6	30,1	32,6	35,0	35,0
Koszty gromadzenia, transportu, odzysku i unieszkodliwiania [PLN]	2 414	3 619	4 581	5 543	6 021	6 619	7 217	7 813	8 409	8 404

8.6 Koszty gromadzenia, transportu i składowania odpadów zmieszanych

Koszty związane z gromadzeniem odpadów zmieszanych ich transportem oraz unieszkodliwianiem poprzez składowanie będą pokryte przez mieszkańców Gminy Wilczęta.

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zakładana ilość odpadów do składowania [Mg]	575,24	537,08	514,08	483,55	451,38	436,08	413,27	398,01	382,76	382,53
Koszty gromadzenia [PLN]	37 845	37 822	37 800	37 777	37 615	37 593	37 570	37 548	37 525	37 503
Koszty transportu [PLN]	11 353	11 347	11 340	11 333	11 285	11 278	11 271	11 264	11 258	11 251
Koszty składowania [PLN]	45 414	45 387	45 360	45 333	45 138	45 111	45 084	45 057	45 030	45 003
RAZEM KOSZTY SKŁADOWANIA [PLN]	94 612	94 556	94 499	94 443	94 038	93 982	93 926	93 870	93 813	93 757
Średnioroczny koszt na 1 mieszkańca gminy [PLN/Mk]	28,22	28,22	28,22	28,22	28,11	28,11	28,11	28,11	28,11	28,11
Średnioroczny koszt na 1 gospodarstwo domowe [PLN/gosp. dom.]	82,11	82,11	82,11	82,11	81,81	81,81	81,81	81,81	81,81	81,81

8.7 Całkowite koszty wdrażania zintegrowanego systemu gospodarki odpadami

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Koszty gromadzenia, transportu i składowania odpadów zmieszanych [PLN]	94 612	94 556	94 499	94 443	94 038	93 982	93 926	93 870	93 813	93 757
Koszty unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych [PLN]	1 180	1 608	2 036	2 410	2 676	3 209	3 742	4 007	4 271	4 269
Koszty odzysku opakowań [PLN]	5 688	6 296	6 730	7 161	7 652	7 790	7 897	8 391	8 528	8 523
Koszty unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych [PLN]	4 847	5 732	6 618	7 503	8 180	10 989	13 799	16 608	17 316	18 024
Koszty odzysku i unieszkodliwiania odpadów budowlanych [PLN]	3 623	4 827	6 030	7 232	9 697	10 903	12 107	13 310	14 511	15 711
Koszty gromadzenia, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych [PLN]	2 414	3 619	4 581	5 543	6 021	6 619	7 217	7 813	8 409	8 404
RAZEM KOSZTY [PLN]	112 364	116 639	120 495	124 291	128 264	133 492	138 687	143 998	146 848	148 687
Średnioroczne koszty funkcjonowania systemu na 1 mieszkańca [PLN/Mk]	33,51	34,81	35,98	37,14	38,35	39,93	41,51	43,13	44,01	44,58
Średnioroczne koszty funkcjonowania systemu na 1 gospodarstwo domowe [PLN/gosp. dom.]	123,66	128,44	132,76	137,03	141,49	147,35	153,17	159,13	162,38	164,51

9 Harmonogram uruchamiania środków finansowych i ich źródła

9.1 Harmonogram

W niniejszym rozdziale, przedstawiono zadania z zakresu gospodarki odpadami wraz z szacunkowymi kosztami, terminem realizacji oraz wskazaniem źródeł ich finansowania.

Tab. 19 Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi w perspektywie do roku 2010 i 2015

Lp.	Zadania	lata 2006-2010 [PLN]	lata 2011-2015 [PLN]	Źródła finansowania	Partnerzy
PRIORYTET I. Systemowe rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi opakowaniowymi, biodegradowalnymi, niebezpiecznymi, zmieszanyymi, budowlanymi, wielkogabarytowymi, zużytym sprzętem AGD					
DZIAŁANIA INWESTYCYJNE					
1.	Rekultywacja i zamknięcie składowiska w Wilczętach	150 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
2.	Udział w finansowaniu ZZO w Braniewie ²	100 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
3.	Lokalizacja i wyposażenie Centrum Recyklingu	491 532,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
4.	Lokalizacja i wyposażenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych na terenie Centrum Recyklingu	37 100,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
5.	Wyposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w zasobniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	57 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
6.	Wyposażenie zabudowy wielorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej w pojemniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	29 760,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
7.	Wyposażenie w pojazd do odbioru odpadów zmieszanych, opakowaniowych	420 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
8.	Wyposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w worki plastikowe do gromadzenia odpadów opakowaniowych	59 400,00	59 400,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
9.	Wyposażenie w pojemniki do segregacji odpadów opakowaniowych zabudowy wielorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej	178 560,00	0	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
RAZEM NAKŁADY INWESTYCYJNE		1 523 352,00	59 400,00		
KOSZTY EKSPLOATACYJNE					
10.	Koszty gromadzenia, transportu i składowania odpadów zmieszanych do poniesienia przez mieszkańców Gminy Wilczęta	472 148	469 348	opłaty od mieszkańców, WFOŚ, środki własne gminy, środki unijne	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
11.	Koszty gromadzenia, transportu i odzysku odpadów opakowaniowych	33 527	41 128	opłaty od mieszkańców, WFOŚ, środki własne gminy, środki unijne	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski

12.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych występujących w odpadach komunalnych w tym utylizacja odczynników chemicznych w placówkach podlegających gminie (oświata)	9 911	19 498	środki własne gminy,	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
13.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych	32 879	76 735	środki gospodarstw domowych, środki własne gminy,	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
14.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów budowlanych	31 409	66 541	środki gospodarstw domowych, podmiotów gospodarczych, środki własne gminy,	Podmioty gospodarcze, Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
15.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych	22 178	38 462	środki gospodarstw domowych, podmiotów gospodarczych, środki własne gminy,	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
16.	Edukacja na rzecz ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz ich segregacji „u źródła”	8 000	8 000	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
17.	Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	5 000	6 000	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
RAZEM KOSZTY EKSPLOATACYJNE		615 052,00	725 712,00		
RAZEM PRIORYTET I		2 138 404,00	785 112,00		
PRIORYTET II. Wdrożenie programu eliminacji azbestu oraz likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów					
18.	Inwentaryzacja odpadów azbestowych i zawierających azbest (do 2006 roku) wraz z opracowaniem Gminnego Planu Likwidacji Azbestu	5 000	0	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
19.	Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji dzikich wysypisk odpadów i programu ich likwidacji	3 000	0	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
20.	Likwidacja dzikich składowisk odpadów	15 000	15 000	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
RAZEM PRIORYTET II		23 000	15 000		
CAŁKOWITE KOSZTY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY WILCZĘTA					
RAZEM		2 161 404,00	800 112,00		

² Zgodnie z Planami Gospodarki Odpadami wyższego szczebla, Gmina Wilczęta, znajdująca się w obrębie Braniewskiego Regionu Gospodarki Odpadami, docelowo przewozić będzie odpady komunalne na składowisko w Braniewie - Rudłowie. Stąd też przewidziano współudział w finansowaniu modernizacji składowiska odpadów w Braniewie, budowie kwater do selektywnego magazynowania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne oraz w budowie instalacji do sortowania odpadów komunalnych.

9.2 Sposoby finansowania, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów

9.2.1 Koszty inwestycyjne

Zakres przewidywanych inwestycji obejmujących nie tylko obiekty infrastruktury, ale także maszyny i urządzenia stanowiące środki trwałe (samochód specjalistyczny, maszyny i urządzenia, pojemniki) powinien być przedmiotem studium wykonalności poszczególnych inwestycji. Celem tej analizy jest określenie realności wykonania zamierzonych przedsięwzięć zarówno pod kątem ich sfinansowania, jak i konsekwencji finansowych wdrożenia, a więc poziomu niezbędnych do pokrycia kosztów eksploatacji cen usług. Koszty inwestycji mogą być pokrywane z następujących źródeł:

- opłaty odbiorców usług - stanowią dość pewne źródło środków finansowych pod warunkiem, że ich poziom pozwala na pokrycie całości kosztów eksploatacyjnych i inwestycyjnych w skali roku,
- środki własne budżetu gminy - jest to najtańszy, bo bezzwrotny, dotacyjny środek finansowy. Konieczne jest uwzględnienie tego typu wydatków w budżetach gmin, co powoduje, że wydatki takie muszą być odpowiednio wcześniej planowane (najpóźniej jesienią na kolejny rok),
- dotacje ze źródeł zewnętrznych - dotacje ze źródeł unijnych (głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR)) oraz Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a także źródeł krajowych głównie z narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska,
- pożyczki z funduszy celowych i kredyty preferencyjne - są podstawowym źródłem środków na inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska w warunkach polskich. Pożyczek udziela Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz na zbliżonych zasadach fundusze wojewódzkie,
- komercyjne kredyty bankowe - ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, kredyty komercyjne nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorządy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy,
- emisja obligacji komunalnych - emisja papierów wartościowych jest jeszcze jednym sposobem zadłużania w celu pozyskania kapitału. Obligacje mogą być emitowane w przypadku, jeżeli dają szansę pozyskania środków taniej niż kredyty bankowe, a pożyczki preferencyjne nie są możliwe do pozyskania,
- udział kapitałowy lub akcyjny - polega na objęciu udziałów finansowych w przedsięwzięciu inwestycyjnym przez podmioty prywatne lub publicznych inwestorów instytucjonalnych (fundusze inwestycyjne).

9.2.2 Koszty eksploatacyjne

Podstawowym źródłem przychodów są opłaty za wywóz odpadów i opłaty za ich przyjęcie do składowania bądź unieszkodliwienia. Uzupełniającymi źródłami przychodów są wpływy z tytułu sprzedaży materiałów i surowców:

- surowców wtórnych,
- kompostu.

Coraz częściej za przychody uważa się również uniknięte koszty transportu, składowania lub przerobu odpadów w efekcie działań związanych z minimalizacją i unikaniem powstawania odpadów (akcje edukacyjne).

Prawidłowo przyjęta i stosowana cena usuwania i składowania odpadów powinna uwzględniać:

- pokrycie całości kosztów związanych z bieżącą, technologiczną i organizacyjną eksploatacją elementów gospodarki odpadami,
- pokrycie kosztów finansowych inwestycji jako zwrot zobowiązań zaciągniętych przy realizacji inwestycji (spłata odsetek, rat kapitałowych, wykup obligacji),
- rozsądny zysk przedsiębiorstw realizujących usługi.

Ponadto, zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2001.62.628 z późn. zmianami), cena przyjęcia odpadów na składowisko powinna uwzględniać w szczególności koszty budowy, eksploatacji, zamknięcia, rekultywacji, monitorowania i nadzorowania składowiska odpadów (art. 61). Należy również uwzględnić opłatę za gospodarcze korzystanie ze środowiska - umieszczenie odpadów na składowisku. W Rozporządzeniu RM w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, dla niesegregowanych odpadów komunalnych stawka ta wynosi 14,42 zł/Mg.

Koszty segregacji (odzysku) surowców wtórnych ze strumienia odpadów komunalnych mogą być:

- dofinansowane z budżetu gminy,
- dodatkowym elementem cenotwórczym opłaty za przyjęcie odpadów na składowisko lub ich odzysk /unieszkodliwienie - koszty w tym przypadku są przenoszone bezpośrednio na wytwórców odpadów (mieszkańców i jednostki organizacyjne).

9.2.3 Inne źródła finansowania

Wśród możliwych do zastosowania innych źródeł finansowania działań można zasygnalizować:

- opłaty produktowe - opłaty nakładane na produkty obciążające środowisko np. opakowania, baterie, świetlówki. Wpływy z tego tytułu, trafiające do budżetu państwa, będą przeznaczane na wspomaganie i dofinansowanie systemu recyklingu (Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. 2001.63.638 z późn. zmianami),
- depozyty ekologiczne - obciążenia nakładane na produkty, podlegające zwrotowi w momencie przekazania tego produktu do recyklingu lub unieszkodliwienia (Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. 2001.63.639 z późn. zmianami)).

Zgodnie z art. 29 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. 2001.63.638), wpływy z tytułu opłaty produktowej od sprzedaży produktów w opakowaniach wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy są gromadzone na odrębnym rachunku bankowym Narodowego Funduszu. W terminie do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego następującego po roku, którego opłata dotyczy, Narodowy Fundusz przekazuje 70% zgromadzonych środków wojewódzkim funduszom. Z kolei Wojewódzkie fundusze, w terminie do dnia 31 maja, przekazują gminom (związkom gmin) powyższe środki.

Środki pochodzące z opłat produktowych za opakowania, powiększone o przychody z oprocentowania, przekazywane są wojewódzkim funduszom, a następnie gminom (związkom gmin), proporcjonalnie do ilości odpadów opakowaniowych przekazanych do odzysku i recyklingu, wykazanych w sprawozdaniach, składanych przez gminy.

10 SYSTEM MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU

10.1 System monitoringu

Przebieg realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami musi być systematycznie kontrolowany (monitorowany). Monitoring ten ma istotne znaczenie

informacyjne. Jego głównym celem jest usprawnienie procesów zarządzania ww. Planem.

Zarządzanie to dotyczy zarówno działań bieżących, jak i okresowo dokonywanych ocen i aktualizacji celów i priorytetów.

System monitoringu realizacji „Planu...” składa się z trzech elementów:

- 1) monitoring środowiska,
- 2) monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami,
- 3) monitoring społeczny (odczucia i skutki).

10.1.1 Monitoring środowiska

Monitoring ten na terenie województwa (w tym analizowanej gminy) realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przy współdziałaniu jednostek organizacyjnych i naukowo-badawczych, takich jak, m.in. RZGW, RDLP.

Monitoring ten realizowany jest pod nadzorem GIOŚ.

- Mierniki efektów ekologicznych to wielkości uzyskane podczas pomiarów lub szacunków,
- Wyniki monitoringu porównywane są z normatywnymi wartościami jakości środowiska. Normatywy te są już podstawą odniesienia oceny, ale przede wszystkim określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W takim ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem monitoringu efektów realizacji „Planu...” (w rozumieniu osiągnięcia celów),
- Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej,
- Planowane zmiany systemu monitoringu środowiska będą wymagały istotnego wzmocnienia osobowego oraz technicznego,
- Planowane zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska na analizowanym obszarze (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

10.1.2 Monitoring Gminnego Planu Gospodarki Odpadami i gospodarki odpadami

Realizacja tej części zadań składa się z oceny:

- osiągnięcia celów ekologicznych,
- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania Gminnym Planem Gospodarki Odpadami w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań oraz do egzekwowania zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

10.1.2.1 Monitoring osiągnięcia celów ekologicznych

Wykorzystuje się tu wyniki monitoringu środowiska, a także oceny poznawcze skali osiągnięć z osiągnięciami planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów „Gminnego Planu ...” są:

- odsetek (%) redukcji zagrożeń lub skali korzystania ze środowiska (np. % redukcji zużycia zasobów naturalnych), a także % wzrostu korzyści (np. wzrostu odzysku, wzrostu zasobów, wzrostu stopnia oczyszczenia, wzrost powierzchni zrekultywowanych);

wartości te porównywane są z planowanymi odsetkami redukcji zagrożeń lub wzrostu korzyści,

- wskaźniki jednostkowe (np. ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca [Mg / M rok]) oraz wartości liczbowe (np. liczba miejscowości czy gmin stosujących zalecane rozwiązania, ilość odpadów odzyskanych, unieszkodliwionych [Mg/rok], ilość składowisk ogółem i posiadających stosowne zezwolenia i zabezpieczenia),
- liczba jednostek organizacyjnych przeprowadzających działania lub liczba działań (np. liczba jednostek, które wykonały obowiązujące plany, programy lub przeglądy, liczba działań kontraktowych).

10.1.2.2 Monitoring realizacji celów i zadań

Monitoring realizacji celów i zadań dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu oraz kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częstokroć wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,
- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

W tabeli nr 20 zaproponowano istotne wskaźniki, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tab. 20 Wskaźniki monitorowania Gminnego Planu Gospodarki Odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
1	Udział ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji skierowanych na składowiska w całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995)	[% wagowo]
2	Udział ilości odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych w całkowitej ilości odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych	[%]
3	Udział ilości odpadów wielkogabarytowych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych w całkowitej ilości odpadów wielkogabarytowych w strumieniu odpadów komunalnych	[%]
4	Udział ilości odpadów budowlanych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych w całkowitej ilości odpadów budowlanych w strumieniu odpadów komunalnych	[%]
5	Ilość zebranych surowców opakowaniowych, które poddano recyklingowi:	[%]
	- Opakowania z tworzyw sztucznych	[%]
	- Opakowania z aluminium	[%]
	- Opakowania stalowe	[%]
	- Opakowania z papieru i tektury	[%]
	- Opakowania szklane	[%]
	- Opakowania z drewna i tekstyliów	[%]

Określenie powyższych wskaźników wymaga posiadania odpowiednich informacji pochodzących z monitoringu środowiska (grupa A). Informacje te powinny być opracowane przez odpowiednie służby. W oparciu o analizę wskaźników grupy będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Planu gospodarki odpadami” a w oparciu o tą ocenę - aktualizować plan.

Stopień realizacji zadań jest w pewnej części również oceną (samooceną) władz samorządowych w zakresie zarządzania Gminnym Planem Gospodarki Odpadami.

Wielkości docelowe wskaźników monitoringu oraz terminy ich realizacji wynikają z zapisanych celów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi dla Gminy Wilczęta i przedstawiają się następująco:

Lata 2006 - 2010:

1. Skierowanie w roku 2010 na składowiska do 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).

2. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 50% do roku 2010.

3. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 50% do roku 2010.

4. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 40% do roku 2010.

5. Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:

Rodzaj opakowania	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Opakowania z tworzyw sztucznych	22%	25%	25%	25%	25%
Opakowania z aluminium	35%	40%	42%	42%	45%
Opakowania stalowe	18%	20%	25%	30%	35%
Opakowania z papieru i tektury	45%	48%	49%	50%	52%
Opakowania szklane	35%	40%	45%	50%	55%
Opakowania z drewna i tekstyliów	13%	15%	15%	15%	15%

Lata 2010 - 2015:

1. Skierowanie w roku 2013 na składowiska nie więcej niż 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).

2. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych nie mniej niż 80% do roku 2015.

3. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych nie mniej niż 70% do roku 2015.

4. Wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów budowlanych nie mniej niż 65% do roku 2015.

5. Osiągnięcie w poszczególnych latach zakładanych limitów recyklingu poszczególnych odpadów opakowaniowych:

Rodzaj opakowania	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Opakowania z tworzyw sztucznych	25%	25%	25%	25%	25%
Opakowania z aluminium	45%	45%	50%	50%	50%
Opakowania stalowe	40%	40%	45%	50%	50%
Opakowania z papieru i tektury	54%	56%	58%	60%	60%
Opakowania szklane	55%	55%	60%	60%	60%
Opakowania z drewna i tekstyliów	15%	15%	15%	15%	15%

10.1.2.3 Monitoring postaw realizatorów

Efekty realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami w ogromnej, jeśli nie największej, mierze zależą od stopnia zaangażowania i dotyczą jego wykonawców, czyli Władz Gminy oraz kierownictwa podmiotów gospodarczych.

10.1.3 Monitoring społeczny

Podstawą właściwej oceny realizacji Planu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach - odczucia i skutki) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej (tabela nr 21) zaproponowano istotne wskaźniki, przyjmując że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Tab. 21 Wskaźniki monitorowania społecznego Planu gospodarki odpadami

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy
1	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej	%
2	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzięki wysypiska)	liczba / opis
3	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych	liczba / opis

Stan wyjściowy wskaźników Grupy B wymaga przeprowadzenia odpowiednich badań społecznych. Badania te powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki badania opinii społecznej. Mierniki społecznych efektów programu są wielkościami wolnozmiennymi. Są wynikiem badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo

efektów planu przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do Urzędów Gmin/Miast/Powiatów/.

10.2 Wdrażanie i ocena realizacji zamierzonych celów Gminnego Planu Gospodarki Odpadami

10.2.1 Procedura wdrażania

Wdrażanie Gminnego Planu Gospodarki Odpadami będzie prowadzone przez następujące podmioty:

- Zarząd Województwa, (zadania na szczeblu ponadgminnym),
- Starostwo Powiatowe, (zadania na szczeblu ponadgminnym),
- Gmina, (Związek Gmin), (zadania na szczeblu gminnym),
- Gminne / Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami,
- Przedsiębiorstwa komercyjne.

Wdrażanie będzie się odbywać przy udziale następujących instytucji:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Organizacje pozarządowe.

Do finansowania gospodarki odpadami w gminie mogą być wykorzystywane, m.in. środki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Na dochód GFOŚiGW składa się:

1. Całość wpływów z opłat za usuwanie drzew i krzewów.
2. 50% wpływów z opłat za składowanie odpadów na terenie gminy.
3. 10% wpływów z opłat i kar z terenu gminy za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych.

Dochody te mogą być wykorzystane na, m.in.:

1. Dotowanie i udzielanie kredytów na działania modernizacyjne i inwestycyjne służące ochronie środowiska.
2. Realizację przedsięwzięć związanych z gospodarczym wykorzystaniem odpadów.
3. Wspieranie działań zapobiegających powstawaniu odpadów.

Wójt Gminy jest zobowiązany do corocznego przedstawiania Radzie Gminy oraz zestawienia przychodów i wydatków tego funduszu.

Wdrażanie Planu wiąże się z przeprowadzeniem kampanii informacyjnej. Niezbędne jest również sporządzenie budżetów przyszłych inwestycji i systemu zbiórki, uwzględniając wyniki przetargów i inne koszty.

10.2.2 Ocena i procedury oceniania

Zgodnie z ustawą o odpadach projekty planów podlegają zaopiniowaniu:

- 1) projekt planu krajowego - przez zarządy województw,
- 2) projekt planu wojewódzkiego - przez ministra właściwego do spraw środowiska, organy wykonawcze powiatów i gmin z obszaru województwa, wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, a w zakresie związanym z ochroną wód - przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej oraz w zakresie związanym z portami i wodami morskimi - przez dyrektora właściwego urzędu morskiego,
- 3) projekt planu powiatowego - przez zarząd województwa oraz przez organy wykonawcze gmin z terenu powiatu,
- 4) projekt planu gminnego - przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu.

Ponadto, projekty planów szczebla powiatowego i gminnego, podlegają zaopiniowaniu przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej.

Mechanizm ten powoduje, że każdy plan będzie miał charakter ponadlokalny.

Plan Gospodarki Odpadami wymagać będzie aktualizacji w cyklu czteroletnim. Aktualizacja PGO powinna obejmować ocenę istniejących systemów zbiórki odpadów i ilości produkowanych odpadów, względem założonych celów i wymogów prawnych. Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę do opracowania nowych celów i podjęcia działań z nich wynikających.

10.2.3 Sprawozdawczość

Sprawozdawczość z realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami powinna obejmować:

- wykonanie zadań organizacyjnych i techniczno-technologicznych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- realizację harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

Aktualizacja planu gospodarki odpadami powinna być dokonana nie później niż po czterech latach, ze szczególnym uwzględnieniem następujących elementów:

- Czy systemy zbiórki odpadów są skuteczne i właściwie wdrażane, np. czy sortowanie odpadów przebiega prawidłowo i jak zmienia się produkcja odpadów?
- Czy pozostałe frakcje odpadów są segregowane i odbierane właściwie?
- Czy istnieją odpady sprawiające trudności, które powinny podlegać osobnemu systemowi zbiórki?
- Czy taryfikator jest przejrzysty i odpowiedni do kosztów i czy realizuje zasadę "producent odpadów płaci"?
- W jaki sposób zmienia się produkcja odpadów i jaki ma to wpływ na działalność zakładu zagospodarowania odpadów?
- Czy cele strategii gospodarki odpadami są osiągnięte?
- Jakie powinny być przyszłe cele gospodarki odpadami?

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o odpadach, sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami, obejmujące okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres, przygotowuje organ wykonawczy gminy (art. 14.12b). Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami organ wykonawczy gminy przedkłada radzie gminy i zarządowi powiatu w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego (art. 14.13).

Raport powinien skupiać się na analizie dochodzenia do celów, ze szczególnym uwzględnieniem elementów planu krótkoterminowego.

Raport powinien omawiać aktualne i/lub prognozowane zmiany w założeniach i pozycjach budżetowych, a także możliwości podjęcia nowych inicjatyw na rzecz poprawy planu.

11 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami sporządzono dla Gminy Wilczęta. Celem Planu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi powstającymi na terenie gminy. Przedstawione cele i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem oraz kierunkami działań i celami określonymi w planach wyższych szczebli (krajowym, wojewódzkim, powiatowym).

W niniejszym Planie, w oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian, opracowano plan działań i wytyczono cele oraz zadania strategiczne (z podaniem harmonogramów realizacji i określeniem kosztów eksploatacyjnych systemu oraz kosztów inwestycyjnych zadań). Realizacja tych działań, celów i zadań umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadami, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do deponowania, zwiększenie odzysku surowców wtórnych oraz poprawę jakości środowiska na analizowanym terenie.

Gmina Wilczęta położona jest w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w południowej części powiatu braniewskiego. Gmina graniczy od północy z gminą Płoskinia (powiat braniewski), od wschodu z gminą Ometa (powiat lidzbarski), od południa z gminami Godkowo i Pasłęk (powiat elbląski), od zachodu z gminą Młynary (powiat elbląski).

Pod względem geograficznym, gmina znajduje się w centralnej części podregionu Równina Warmińska nad rzeką Pasłęką, stanowiącą wschodnią granicę gminy. Rzeźba terenu na obszarze gminy jest mocno zróżnicowana - znajduje się tu Dolina Pasłęki, z bogatym systemem dolin bocznych, strefa krawędzi Wysoczyzny Elbląskiej (w południowo-zachodniej części gminy) oraz kulminacja wysoczyzny falistej (środkowa część gminy). Gmina leży około 30 km od Elbląga i około 25 km od Braniewa. Powierzchnia gminy wynosi 148 km².

Na podstawie danych z ewidencji liczby ludności prowadzonej przez Urząd Gminy, określono prognozę demograficzną dla Gminy Wilczęta. Wynika z niej, że do 2015 roku nastąpić będzie niewielki spadek liczby mieszkańców.

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności	3353	3351	3349	3347	3345	3343	3341	3339	3337	3335

Zamieszczone w niniejszym Planie dane demograficzne były niezbędne do przeprowadzenia analizy prognozy zmian strumienia emisji poszczególnych rodzajów odpadów.

Przeprowadzenie analizy stanu istniejącego miało na celu wskazanie aktualnego postępowania w zakresie zorganizowanej gospodarki odpadami w szczególności odpadami komunalnymi. Miało to niewątpliwie znaczenie przy wyborze celów i zadań ujętych w dalszej, właściwej części Planu. Głównym jednak powodem ww. analizy było dokonanie tzw. Bilansu „otwarcia” w zakresie ilościowym i jakościowym odpadów powstających na terenie Gminy Wilczęta.

Bilans odpadów komunalnych na terenie Gminy Wilczęta, 2005 r.

Źródła powstawania odpadów	GMINA WILCZĘTA [Mg]
1. Odpady z gospodarstw domowych	389,2
2. Odpady z obiektów infrastrukturalnych	151,0
3. Odpady wielkogabarytowe	50,3
4. Odpady z budowy, remontów obiektów budowlanych	134,2
5. Odpady z ogrodów i parków	16,8
6. Odpady z czyszczenia ulic i parków	0,0
7. Odpady niebezpieczne w grupie odpadów komunalnych	6,7
RAZEM	748,2

W wyniku przeprowadzonego procesu rozpoznania stanu istniejącego, można również było przeprowadzić analizę i prognozę zmian w horyzoncie czasowym krótko i długookresowym w podziale na 20 strumieni odpadów [Mg].

Strumień odpadów	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady organiczne roślinne [Mg]	63,04	63,00	62,96	62,92	62,89	62,85	62,81	62,77	62,74	62,70
Odpady organiczne zwierzęce [Mg]	3,65	3,65	3,65	3,64	3,64	3,64	3,64	3,64	3,63	3,63
Odpady organiczne inne [Mg]	7,56	7,55	7,55	7,54	7,47	7,46	7,46	7,45	7,45	7,44
Odpady zielone [Mg]	14,23	14,22	14,21	14,20	14,05	14,05	14,04	14,03	14,02	14,01
Papier i karton nieopakowaniowy [Mg]	36,03	36,01	35,99	35,97	35,59	35,57	35,55	35,53	35,51	35,48
Opakowania papierowe [Mg]	52,25	52,22	52,19	52,16	51,61	51,58	51,55	51,52	51,49	51,46
Opakowania wielomateriałowe [Mg]	5,86	5,86	5,85	5,85	5,79	5,78	5,78	5,78	5,77	5,77
Tworzywa szt. nieopakowaniowe [Mg]	70,51	70,47	70,43	70,39	68,94	68,90	68,86	68,81	68,77	68,73
Opakowania z tworzyw sztucznych [Mg]	22,70	22,69	22,67	22,66	22,19	22,18	22,17	22,15	22,14	22,13
Odpady tekstylne [Mg]	15,75	15,74	15,73	15,72	15,71	15,70	15,69	15,68	15,67	15,66
Szkło nieopakowaniowe [Mg]	3,42	3,42	3,42	3,41	3,38	3,38	3,37	3,37	3,37	3,37
Opakowania szklane [Mg]	64,60	64,57	64,53	64,49	63,82	63,78	63,74	63,70	63,67	63,63
Metal [Mg]	15,26	15,25	15,24	15,23	15,22	15,21	15,20	15,19	15,18	15,17
Opakowania z blachy stalowej [Mg]	5,52	5,52	5,51	5,51	5,51	5,50	5,50	5,50	5,49	5,49
Opakowania aluminiowe [Mg]	1,58	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57	1,57
Odpady mineralne [Mg]	44,87	44,84	44,82	44,79	44,76	44,74	44,71	44,68	44,66	44,63
Drobna frakcja popiołowa [Mg]	131,01	130,93	130,85	130,77	130,69	130,62	130,54	130,46	130,38	130,30
Odpady wielkogabarytowe [Mg]	50,30	50,27	50,24	50,21	50,18	50,15	50,12	50,09	50,06	50,03
Odpady budowlane [Mg]	142,06	141,98	141,89	141,81	142,60	142,52	142,43	142,35	142,26	142,18
Odpady niebezpieczne [Mg]	6,71	6,70	6,70	6,69	6,69	6,69	6,68	6,68	6,67	6,67
RAZEM ODPADY [Mg]	756,90	756,45	755,99	755,54	752,31	751,86	751,41	750,96	750,51	750,06

W niniejszym Planie, w oparciu o wskaźniki i założenia planów wyższych szczebli oraz wytyczne, wynikające z dyrektywy UE i obowiązujące przepisy krajowe, dokonano obliczeń poziomów odzysku i recyklingu oraz limitów odpadów do składowania, w tym wyliczono poziomy maksymalnych ilości odpadów biodegradowalnych, możliwych do skierowania do unieszkodliwienia poprzez składowanie.

Planowana maksymalna ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do składowania - Gmina Wilczęta; lata 2006-2015; [Mg]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady organiczne roślinne [Mg]	63,0	63,0	63,0	62,9	62,9	62,8	62,8	62,8	62,7	62,7
Odpady organiczne zwierzęce [Mg]	3,7	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Odpady organiczne inne [Mg]	7,6	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4
Odpady zielone [Mg]	14,2	14,2	14,2	14,2	14,1	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0
RAZEM ORGANICZNE [Mg]	88,47	88,42	88,37	88,32	88,05	88,00	87,94	87,89	87,84	87,79
Papier i karton nieopakowaniowy [Mg]	36,0	36,0	36,0	36,0	35,6	35,6	35,5	35,5	35,5	35,5
Opakowania papierowe [Mg]	52,3	52,2	52,2	52,2	51,6	51,6	51,6	51,5	51,5	51,5
RAZEM ODPADY BIODEGRADOWALNE [Mg]	176,76	176,66	176,55	176,44	175,25	175,15	175,04	174,94	174,83	174,73
Do składowania [Mg]	151,52	146,80	142,08	137,37	132,65	117,91	103,18	88,44	84,65	80,86
Do unieszkodliwiania [Mg]	25,24	29,86	34,47	39,08	42,60	57,24	71,87	86,50	90,19	93,87

Ilości odpadów opakowaniowych do odzysku - Gmina Wilczęta; lata 2006-2015; [Mg]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Opakowania papierowe [Mg]	23,51	25,07	25,57	26,08	27,11	28,13	29,16	30,18	31,20	31,18
Opakowania z tworzyw sztucznych [Mg]	4,99	5,67	5,67	5,66	5,66	5,66	5,65	5,65	5,65	5,64
Opakowania szklane [Mg]	22,61	25,83	29,04	32,24	35,45	35,43	35,41	38,60	38,58	38,55
Opakowania z blachy stalowej [Mg]	0,99	1,10	1,38	1,65	1,93	2,20	2,20	2,47	2,75	2,75
Opakowania aluminiowe [Mg]	0,55	0,63	0,66	0,66	0,71	0,71	0,71	0,78	0,78	0,78
RAZEM DO ODZYSKU I RECYKLINGU [Mg]	52,67	58,30	62,32	66,30	70,85	72,13	73,12	77,69	78,96	78,91

Szacunkowa ilość odpadów do składowania - Gmina Wilczęta; lata 2006-2015; [Mg]

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zakładana ilość odpadów do składowania [Mg]	575,24	537,08	514,08	483,55	451,38	436,08	413,27	398,01	382,76	382,53

Na obszarze gminy Wilczęta nie funkcjonuje żadna instalacja z zakresu odzysku/unieszkodliwiania odpadów. Gminne składowisko nie spełniało wymogów ochrony środowiska i zgodnie z decyzją Starosty Braniewskiego nr ŚI-7644/1/1/3/05/06 z dn. 08.03.2006 r., na wniosek Zakładu Komunalnego w Wilczętach, zostało zamknięte z dniem 30.01.2006 r. Obecnie odpady powstające na obszarze gminy wywożone są przez firmy (Zakład Oczyszczania Miasta Usługi Komunalne Bernadeta Bednarczyk w Młynarach oraz Firma „JUREX” Zieliński Jerzy w Pieniężnie), które wywożą odpady na składowisko w Młynarach.

W celu realizacji systemu zbiórki odpadów opakowaniowych założono dwa systemy gromadzenia:

- w oparciu o system U ŹRÓDŁA w workach plastikowych,
- w oparciu o system pojemników modelowanych 1100 litrów.

Zgromadzone surowce odpadowe zwożone będą do Centrum Recyklingu.

W celu realizacji systemu zbiórki i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych założono kompostowanie przydomowe jako metodę docelową.

W celu realizacji systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych, zgodnie z zaleceniami planów wyższego szczebla - założono zorganizowanie na analizowanym obszarze Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON). O jego standardzie powinien zdecydować samorząd wojewódzki wraz z władzami gminy.

Następnym elementem składowym Planu jest przedstawienie w sposób szczegółowy pod względem ilościowym i jakościowym konkretnych celów i zadań krótko i długookresowych, czyli określenia tzw. Planu Gospodarki Odpadami. Plan ten zawiera procedury realizacyjne w postaci harmonogramów realizacyjnych zadań, na podstawie których prowadzona będzie polityka finansowo-organizacyjna z zakresu omawianej dziedziny dla obszaru gminy.

Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi w perspektywie do roku 2010 i 2015

Lp.	Zadania	lata 2006-2010 [PLN]	lata 2011-2015 [PLN]	Źródła finansowania	Partnerzy
PRIORYTET I. Systemowe rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi opakowaniowymi, biodegradowalnymi, niebezpiecznymi, zmieszanymi, budowlanymi, wielkogabarytowymi, zużytym sprzętem AGD					
DZIAŁANIA INWESTYCYJNE					
1.	Rekultywacja i zamknięcie składowiska w Wilczętach	150 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
2.	Udział w finansowaniu ZZO w Braniewie ³	100 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
3.	Lokalizacja i wyposażenie Centrum Recyklingu	491 532,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
4.	Lokalizacja i wyposażenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych na terenie Centrum Recyklingu	37 100,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
5.	Wyposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w zasobniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	57 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
6.	Wyposażenie zabudowy wielorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej w pojemniki do gromadzenia odpadów zmieszanych	29 760,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
7.	Wyposażenie w pojazd do odbioru odpadów zmieszanych, opakowaniowych	420 000,00	0,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
8.	Wyposażenie gospodarstw domowych (zabudowa jednorodzinna) w worki plastikowe do gromadzenia odpadów opakowaniowych	59 400,00	59 400,00	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
9.	Wyposażenie w pojemniki do segregacji odpadów opakowaniowych zabudowy wielorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej	178 560,00	0	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
RAZEM NAKŁADY INWESTYCYJNE		1 523 352,00	59 400,00		
KOSZTY EKSPLOATACYJNE					
10.	Koszty gromadzenia, transportu i składowania odpadów zmieszanych do poniesienia przez mieszkańców Gminy Wilczęta	472 148	469 348	opłaty od mieszkańców, WFOŚ, środki własne gminy, środki unijne	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski

11.	Koszty gromadzenia, transportu i odzysku odpadów opakowaniowych	33 527	41 128	opłaty od mieszkańców, WFOŚ, środki własne gminy, środki unijne	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
12.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych występujących w odpadach komunalnych w tym utylizacja odczynników chemicznych w placówkach podlegających gminie (oświata)	9 911	19 498	środki własne gminy,	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
13.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych	32 879	76 735	środki gospodarstw domowych, środki własne gminy,	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
14.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów budowlanych	31 409	66 541	środki gospodarstw domowych, podmiotów gospodarczych, środki własne gminy,	Podmioty gospodarcze, Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
15.	Koszty gromadzenia, transportu i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych	22 178	38 462	środki gospodarstw domowych, podmiotów gospodarczych, środki własne gminy,	Gospodarstwa domowe z terenu gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
16.	Edukacja na rzecz ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz ich segregacji „u źródła”	8 000	8 000	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
17.	Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	5 000	6 000	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Szkoły, NGO, mieszkańcy gminy, Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
RAZEM KOSZTY EKSPLOATACYJNE		615 052,00	725 712,00		
RAZEM PRIORYTET I		2 138 404,00	785 112,00		
PRIORYTET II. Wdrożenie programu eliminacji azbestu oraz likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów					
18.	Inwentaryzacja odpadów azbestowych i zawierających azbest (do 2006 roku) wraz z opracowaniem Gminnego Planu Likwidacji Azbestu	5 000	0	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
19.	Opracowanie szczegółowej inwentaryzacji dzikich wysypisk odpadów i programu ich likwidacji	3 000	0	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
20.	Likwidacja dzikich składowisk odpadów	15 000	15 000	Środki własne Gminy Wilczęta, środki GFOŚ, WFOŚiGW, środki Z EFRR, środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Fundacja Ekofundusz i NFOŚiGW	Starostwo Powiatowe, ZZO, Urząd Marszałkowski
RAZEM PRIORYTET II		23 000	15 000		
CAŁKOWITE KOSZTY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY WILCZĘTA					
RAZEM		2 161 404,00	800 112,00		

³ Zgodnie z Planami Gospodarki Odpadami wyższego szczebla, Gmina Wilczęta, znajdująca się w obrębie Braniewskiego Regionu Gospodarki Odpadami, docelowo przewozić będzie odpady komunalne na składowisko w Braniewie - Rudłowie. Stąd też przewidziano współudział w finansowaniu modernizacji składowiska odpadów w Braniewie, budowie kwater do selektywnego magazynowania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne oraz w budowie instalacji do sortowania odpadów komunalnych.

12 ZAŁĄCZNIKI

12.1 Załącznik nr 1 Prewencja i minimalizacja powstawania odpadów

Minimalizacja ilości i zapobieganie powstawaniu odpadów jest jednym z największych wyzwań. Z punktu widzenia potrzeby ochrony środowiska, wzrastająca ilość odpadów stanowi poważny problem, z którym musimy sobie poradzić. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, tak jak wszystkie problemy środowiskowe, jest również kwestią zmiany sposobu działania w codziennym życiu. Nie wystarczy przyjęcie zaawansowanych planów gospodarki odpadami, ważnym jest aby zacząć proces od zmiany sposobu kupowania, konsumowania i wyrzucania rzeczy. Wymaga to nauki i ważnym jest aby wyjść poza sztywne, autorytatywne przepisy w kierunku dialogu z obywatelami i przemysłowcami na temat sposobów zmniejszania ilości odpadów i zapobiegania ich powstawaniu.

EKOZNAKOWANIE

Konsumpcyjny styl życia spowodował powstanie wielu programów prewencji powstawania odpadów. Zaliczyć tu należy tzw. eko-etykietowanie lub ekoznakowanie produktów. Ekoznakowanie to oznaczanie produktów ekologicznymi znakami towarowymi, jest sposobem wywierania wpływu na rynek. Ekoznaki, wskazując produkty, które spełniają wymagania ochrony środowiska, pomagają w wyborze podczas zakupów w sklepie. Dają klientom broń do ręki - ukierunkowują strumień ich pieniędzy na proekologiczne inwestycje. Klient świadomie wybierając ekoznakowane produkty, kształtuje popyt (a więc wpływa na podaż) i zaczyna mieć wpływ na poprawę stanu środowiska. Producent widząc, że przyjazne dla środowiska towary sprzedają się lepiej, w dalszym ciągu doskonalą technologię produkcji, aby sprzedać więcej swoich produktów i być lepszym od konkurencji, od czego zależy jego być albo nie być. Ale sygnał idzie od dołu - podobnie jak publiczność koncertów muzycznych głośuje oklaskami, klient głośuje zakupami. Pieniądze działają jak głos wyborczy, kto zostanie wybrany - wygrywa, przegrani giną w konkurencji rynkowej i bankrutują. Tak jak w wyborach - sztuka w tym, aby wybrać mądrze, bo od tego zależy nasze otoczenie, kraj, miasto, w którym żyjemy. W ten sposób zwykli ludzie wywierają wpływ na stan środowiska naturalnego. Okazuje się, że normalnie żyjąc, robiąc zakupy, podejmując zwykłe codzienne decyzje, kształtujemy świat wokół nas. To na nas spoczywa odpowiedzialność za kształt świata, w którym żyjemy i w którym będą żyły nasze dzieci. Jest to podstawowe założenie zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) mające również odzwierciedlenie w Konstytucji RP.

Sokół (Falkon) - Szwecja

Od 1992 roku istnieje znak "Dobry Ekologiczny Wybór" (Good Environmental Choice) - "Falkon", reprezentujący kryteria pozarządowej organizacji ekologicznej - Szwedzkiego Towarzystwa Ochrony Przyrody. Przy atestacji brane są pod uwagę wyłącznie ekologiczne cechy towaru. Obecnie funkcjonuje na rynku około 200 produktów oznaczonych znakiem "Falkon", są to m.in. mydła, szampony, środki czyszczące, baterie, papier toaletowy, pieluszki i inne.

Krav - Szwecja

Ekologiczny znak "Krav", istniejący od 1985 roku, przyznawany jest przez Związek Plantatorów Upraw Ekologicznych. Oznaczone nim artykuły żywnościowe zostały

wytworzone bez stosowania nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin. Znak "Krav-import" gwarantuje, że importowana żywność pochodzi z gospodarstw ekologicznych.

Framtiden skapas nu.

Łabędź (Svanen) - kraje skandynawskie

Od 1989 roku funkcjonuje najbardziej znany, wspólny dla krajów skandynawskich ekologiczny znak towarowy "Svanen" (Łabędź). Produkty oznaczone tym znakiem

charakteryzują się mniejszym negatywnym oddziaływaniem na ludzi i środowisko naturalne niż inne towary z tej samej grupy o takim samym przeznaczeniu. Znakowi graficznemu towarzyszy napis "ekoznakowany" oraz krótki opis wyjaśniający proekologiczny charakter produktu. Przyznanie znaku "Svanen" jest poprzedzone dokładną analizą wybranych cech produktu i procesu produkcyjnego, przeprowadzoną przez akredytowany niezależny instytut badawczy. Wymagania ekologiczne są stopniowo podnoszone, w miarę postępu technicznego i naukowego. Przestrzeganie wymogów certyfikacyjnych jest systematycznie kontrolowane w ciągu trwania okresu licencyjnego. System "Svanen" jest oceniany jako jeden z najlepszych, najbardziej kompleksowych i obiektywnych sposobów ekoetykietowania na świecie. Spełnia on w dużym stopniu wszystkie modelowe funkcje ekoznaków: ekologiczną, informacyjną, edukacyjną, marketingową oraz stymulacyjną, przyczyniając się do rozwoju czystych technologii, ochrony konsumenta i środowiska naturalnego. Wszelkie badania oraz uwzględnianie globalnych i lokalnych uwarunkowań otoczenia powoduje, że system "Svanen" może być bardzo dobrym przykładem do naśladowania przez inne kraje.

Błękitny Anioł (Der Blaue Engel) - Niemcy

Często spotykanym w Polsce ekoznakiem jest niemiecki "Niebieski Anioł", nazwany tak z powodu znaku graficznego przedstawiającego niebieską postać. Wprowadzony został w 1977 roku z inicjatywą

niemieckiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i jest najstarszą tego typu inicjatywą europejską.

Zasady przyznawania tego znaku:

- oznaczane są produkty o zdecydowanie lepszej charakterystyce środowiskowej od innych artykułów z tej samej grupy towarów, zaspokajające te same potrzeby;
- podstawę środowiskowej oceny stanowi uproszczona analiza cyklu życia produktu, obejmująca produkcję, użytkowanie produktu i zagospodarowanie odpadów;
- w ocenie, oprócz zanieczyszczenia trzech podstawowych składników środowiska przyrodniczego (powietrza, wody, gleby), bierze się pod uwagę także hałas oraz możliwość powstawania substancji szczególnie niebezpiecznych;
- bezpieczeństwo użytkowania oraz wygoda i estetyka wykonania stanowią kryteria pomocnicze;
- znakowi graficznemu towarzyszy krótkie wyjaśnienie proekologicznego charakteru oznaczonego produktu;
- czas trwania licencji certyfikacyjnej wynosi maksymalnie 3 lata.

Obecnie certyfikacja znakiem "Der Blaue Engel" obejmuje 75 grup produktów i dotyczy około 4000 różnorodnych wyrobów, do których należą między

innymi: opony, butelki zwrotne, dezodoranty, lodówki, materiały budowlane, produkty wykonane na bazie tworzyw sztucznych podlegających recyklingowi, chemia gospodarcza, wyroby papierowe.

- 53% mieszkańców Niemiec korzysta ze znaku "Niebieski Anioł" jako podpowiedzi podczas zakupów
- 51% zauważa pozytywny wpływ znaku na rozwój "proekologicznych" technologii
- 44% dostrzega marketingowy wpływ znaku na konkurencyjny rynek produktów przemysłowych
- 56% ocenia zakupy robione z uwzględnieniem ekologicznych znaków towarowych jako formę ochrony środowiska w życiu codziennym.

"Margerytka" (UE)

Stylizowana "Margerytka" z dwunastoma gwiazdkami ma być alternatywą dla państwowych ekologicznych znaków towarowych krajów zrzeszonych, gwarantującą określoną jakość także poza politycznymi granicami państw członkowskich. "Margerytka" jest przyznawana na podstawie skróconej analizy cyklu życia

produktu. Badania atestacyjne skupiają się na stopniu obciążenia środowiska na etapie:

- pozyskiwania surowców pierwotnych,
- produkcji,
- pakowania i transportu,
- użytkowania produktu,
- utylizacji.

Na każdym z tych etapów oceniane są aspekty:

- produkcja odpadów,
- zanieczyszczenia gleby, wody i powietrza,
- hałas,
- zużycie zasobów naturalnych i energii,
- wpływ na ekosystemy.

Kryteria atestacyjne są odpowiednio ustalane dla każdej z grup badanych produktów. Dotychczas ustalono kryteria przyznawania "Margerytki" dla 19 grup produktów, m.in. pralek, zmywarek do naczyń, papieru toaletowego, papieru kuchennego oraz środków użyźniających glebę. Do oznaczenia tym znakiem zgłoszono do tej pory około 300 produktów z całego kontynentu. Jednak słychać wiele krytycznych głosów twierdzących, że to za mało jak na znak tej rangi. Powolny proces implementacji ogólnoeuropejskiego systemu ekoznakowania wynika przede wszystkim z rozbieżności priorytetów państwowych oraz preferowanych kryteriów atestacyjnych poszczególnych krajów członkowskich. Jest to przyczyną małej popularności tego znaku, nadal mało widocznego w sklepach. Cały czas trwają prace nad metodyką certyfikacji oraz ustaleniem wspólnych kryteriów dla innych grup produktów, w formie satysfakcjonującej wszystkie państwa Unii Europejskiej. Tym niemniej, na tym etapie europejska "Margerytka" jest krytykowana przez organizacje ekologiczne za zbyt łagodne i niepełne kryteria.

Produkcja ekologiczna (UE)

Początkowo produkty ekologiczne w krajach UE oznaczane były przy pomocy symboli organizacji producenckich i jednostek certyfikujących. Do dziś najbardziej znane z nich są używane i akceptowane na rynku. Podjęto też

próby wprowadzenia znaków krajowych. Jednolite dla całej UE logo produkcji ekologicznej zostało wprowadzone w marcu 2000 r. na mocy rozporządzenia Komisji nr

331/2000. Celem było podniesienie wiarygodności żywności produkowanej metodami ekologicznymi oraz identyfikacja na rynku. Etykiety, materiały reklamowe oraz dokumenty komercyjne związane z produkcją ekologiczną mogą być opatrywane tym logo i mogą zawierać informację, że produkt został wytworzony w zgodzie z metodami opisanymi w Rozporządzeniu 2092/91.

Logo nie jest obowiązkowe, ale producenci mogą go użyć, jeżeli ich produkty odpowiadają następującym kryteriom:

- co najmniej 95% składników zostało wyprodukowanych metodami ekologicznymi;
- produkty były nadzorowane podczas procesu produkcji i przygotowania tak, jak to zapisano w rozporządzeniu;
- produkty są sprzedawane bezpośrednio przez producenta lub w zamkniętych, zabezpieczonych i oznakowanych opakowaniach;
- na produktach widoczne jest nazwisko lub nazwa handlowa producenta, przetwórcy i sprzedawcy, a dodatkowo nazwa i kod jednostki certyfikującej.

Uczciwy Handel (Fair Trade)

Oprócz znaków bazujących na kryteriach środowiskowych, pojawiły się systemy certyfikacji wykraczające poza aspekty ekologiczne, oceniające podłoże społeczne i etyczne produkcji. Dotyczy to przede wszystkim

produktów importowanych z krajów ubogich, gdzie oprócz środowiska trzeba chronić ludzi - robotników pracujących dla międzynarodowych koncernów. Niestety, praktyki stosowane przez azjatyckie czy latinoamerykańskie filie międzynarodowych firm, znacznie odbiegają od standardu pracy w cywilizowanych, bogatych krajach. Nagminne łamanie praw człowieka w krajach Trzeciego Świata nie uszło uwagi konsumentów w krajach europejskich i już w 1988 roku w Holandii pojawił się znak "uczciwego handlu" - "Max Havelaar", którym oznaczano kawę pochodzącą z plantacji, gdzie gwarantowano robotnikom godziwe wynagrodzenie i warunki pracy. Następnym był niemiecki "Transfair" (1993) i brytyjski znak "Fairtrade" (1994), obejmujący oprócz kawy herbatę, sok pomarańczowy, kakao, miód, banany i czekoladę. Kryteria oceny produktów na znaki "uczciwego handlu" obejmują:

- korzysty bezpośrednich producentów (np. plantatorów),
- gwarantowane minimalne ceny, płatności z góry,
- stabilność i ciągłość kontraktów handlowych,
- poziom płac,
- równe płace dla kobiet,
- ekologiczne standardy produkcji,
- ochrona zdrowia i bezpieczeństwo w pracy,
- podstawowe standardy zakwaterowania (gdą robotnicy pracują w polu).

Ekoznak (Polska)

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji opracowało zasady przyznawania krajowego ekoznaku w 1998 roku. Założenia ogólne stanowią, że polski "Ekoznak" mogą otrzymywać wyroby krajowe i zagraniczne

niepowodujące (w odniesieniu do wcześniej ustalonego akceptowalnego poziomu) negatywnych skutków dla

środowiska oraz spełniające ustalone kryteria dotyczące ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych w trakcie całego cyklu życia wyrobu. Zaznaczono również, że polski system certyfikacji będzie dostosowany do systemu ekoznakowania Wspólnoty Europejskiej. Podstawą certyfikacji na "Eko-znak" są wymagania dotyczące aspektów ekologicznych i zdrowotnych ustanawiane przez Komitet ds. "Eko-znaku", składający się z osób reprezentujących urzędy centralne, jednostki pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska, producentów, konsumentów oraz banki.

Ocena produktu obejmuje etapy:

- przed produkcją,
- produkcja,
- dystrybucja (w tym pakowanie),
- użytkowanie,
- recykling, utylizacja, odpady.

W czasie każdego z tych etapów oceniane są aspekty:

- jakość powietrza, wody, gleby,
- ograniczenie ilości odpadów,
- oszczędność energii,
- gospodarka zasobami naturalnymi,
- zapobieganie globalnemu ociepleniu,
- ochrona warstwy ozonowej,
- bezpieczeństwo środowiska,
- hałas,
- ochrona ekosystemu.

Dotychczas polski "Eko-znak" przyznano kilkudziesięciu wyrobom, głównie nawozom sztucznym i organicznym oraz materiałom włókienniczym. Polski "Eko-znak" jest praktycznie niewidoczny w sklepach, a z powodu słabej promocji i utrudnionego dostępu do informacji trudno jest stwierdzić jego wiarygodność. Rosnąca rola konsumentów na pewno z czasem zmieni tę sytuację. Do tej pory klient polskich sklepów musi jednak polegać na częściej spotykanych ekoznakach zagranicznych.

Ekoland (Polska) W Polsce funkcjonuje kilka systemów znakowania produkcji rolnej prowadzonej metodami ekologicznymi. Żywność ekologiczna produkowana jest tylko w gospodarstwach posiadających zgodny z prawem certyfikat i tylko o

takich gospodarstwach możemy mówić, że są ekologiczne. Najbardziej znanym i rozpoznawalnym na rynku krajowym znakiem, kojarzonym z żywnością ekologiczną, jest logo Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi "Ekoland". Prawo do używania tego znaku na swych wyrobach mają producenci, przetwórcy i handlowcy spełniający wymagania ustawy o rolnictwie ekologicznym, posiadający certyfikat nadany przez uprawnioną jednostkę i jednocześnie będący członkami "Ekolandu".

Certyfikat przyznawany jest na podstawie oceny warunków prowadzenia produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego metodami ekologicznymi oraz obrotu tymi produktami wg zasad określonych w ustawie o rolnictwie ekologicznym z dnia 16 marca 2001 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 452).

Rolą samorządu lokalnego w zakresie prewencji powstawania odpadów powinno być rozpowszechnienie informacji na temat ekoznakowania poprzez druk ulotek informacyjnych, ich dystrybucję poprzez szkoły, jednostki handlu itp.

KOMPOSTOWANIE PRZYDOMOWE

Bardzo dużą część naszych codziennych odpadów stanowią resztki pożywienia, skoszona trawa, gałęzie drzew itp. W większości przypadków, odpady te składowane są na wysypisku, gdzie ulegają procesom rozkładu. Rozkładające się odpady biologiczne wchodzą w reakcję z odpadami niebezpiecznymi, powodując skażenie gleby, powietrza i wody.

Kompostowanie jest najprostszą, najtańszą i zgodną z naturalnymi procesami metodą zmniejszania ilości odpadów biologicznych!

Co możemy kompostować?

Kompostujemy wszystkie substancje organiczne które nie zawierają składników toksycznych a przede wszystkim:

- resztki roślinne,
- chwasty,
- odpadki zwierzęce (krew, skóra)
- odpady kuchenne,
- popiół drzewny (wprowadza potas),
- torf,
- gnojówka, obornik, krowieniec,
- skorupki jaj,
- włosy, sierść,
- papier (niezadrukowany),
- zmiotki,
- fusy,
- darń, osady denne z sadzawki,
- liście i skoszona trawa (tylko w cienkich warstwach i podwinięta),
- kora drzew, trociny, drobne lub rozdrobnione gałęzie.

Czego NIE kompostujemy:

- roślin porażonych chorobami grzybowymi, bakteryjnymi i wirusowymi,
- związków wapnia (przyspiesza to wprawdzie rozkład substancji organicznych lecz jednocześnie usuwa azot i blokuje rozpuszczalne w wodzie fosforany),
- materiału niedostatecznie rozdrobnionego,
- materiałów skażonych metalami ciężkimi, pozyskiwanych np. z okolic dróg o dużym nasileniu ruchu,
- materiałów wcześniej konserwowanych chemicznie np.: skórki pomarańczy, bananów i innych cytrusów

Miejsce przeznaczone pod kompostowanie powinno być nieco wzniesione, by zabezpieczyć powstający kompost przed zalewaniem wodą opadową. Ważnym jest także ocieplenie przyzy przez drzewa lub krzewy i osłonięcie od wiatru. Niezwykle użytecznym krzewem jest Bez czarny, który pochłania zapachy powstające podczas procesu rozkładu substancji organicznych.

Proces kompostowania może przebiegać w przydomach, w kompostownikach wykonanych własnoręcznie, w termokompostownikach. W każdym przypadku, w ogrodzie, należy przewidzieć miejsce składowania materiałów przeznaczonych do kompostowania, miejsce właściwego kompostowania oraz miejsce składowania gotowego kompostu.

PRZEBIEG KOMPOSTOWANIA

Na dnie układamy 20 cm warstwę połamanych gałęzi o grubości 1-5 cm, najgrubsze układając na spodzie. Następnie nasypujemy warstwę materiału którego zadaniem będzie pochłanianie wodę wymywającą z górnych warstw substancje mineralne. Może to być torf, ziemia ogrodowa, słoma lub częściowo rozłożony kompost. Powyżej układamy warstwy materiału, przekładane ziemią ogrodową, drobno rozkruszoną gliną lub iłem w ilości 5% objętości przyzmy. Dobrze jest dodawać też nieco gotowego kompostu z wcześniejszej przyzmy. Po osiągnięciu wysokości 120 cm (przy dobrym dostępie powietrza), przyzmy okrywamy ziemią lub innym materiałem, profilując ją tak aby woda opadawała do wnętrza przyzmy. Niektórzy proponują polewać tak przygotowaną przyzmy, gnojówką roślinną z pokrzywy, rumianku i krwawnika. Na zimę, przyzmy okrywamy materiałem izolacyjnym, co umożliwi dalszy rozkład materiału.

WYKORZYSTANIE KOMPOSTU

Właściwie dojrzały kompost, poza brunatną barwą, wydziela przyjemny zapach, zbliżony do zapachu próchnicy leśnej. Jego cząstki nie muszą być całkowicie rozłożone. Jedynie, stosując go do kwiatów doniczkowych lub jako komponent do wysiewu nasion, doprowadzamy do pełniejszego rozkładu a następnie przesiewamy na sicie. Do tych zastosowań możemy wymieszać go z piaskiem i gliną w równych ilościach. W ogrodzie, kompost rozprowadzamy na powierzchni gleby w ilości 10 litrów kompostu na 2 m² a następnie mieszamy go z jej górną, ok. 10cm warstwą. Podczas sadzenia drzew i krzewów, "zaprawiamy" dołki, wsypując kompost na dno. Ziemię, którą zasypujemy bryłą korzeniową, mieszamy z kompostem w stosunku 1:1.

Rolą samorządu lokalnego w zakresie promocji kompostowania przydomowego odpadów biologicznych powinno być rozpowszechnienie informacji na temat kompostowania poprzez druk ulotek informacyjnych, ich dystrybucję poprzez szkoły, jednostki handlu itp.

12.2 Załącznik nr 2 Metodyka zbiórki selektywnej odpadów opakowaniowych na terenie Gminy Wilczęta

CEL - Osiągnięcie przedstawionych w Planie Gospodarki Odpadami rocznych limitów odzysku odpadów opakowaniowych na terenie Gminy Wilczęta.

STANDARDY ZBIÓRKI SUROWCÓW ODPADOWYCH
Dokument ten przedstawia wymogi techniczne, jakim powinny odpowiadać systemy zbiórki selektywnej odpadów na terenie Gminy jak i wymogi wobec materiałów przekazywanych do ostatecznego recyklingu.

Zasady ogólne

- Zbiórka papieru i kartonu, szkła i tworzyw sztucznych jest prowadzona przy pomocy różnokolorowych pojemników typu „igloo” lub innych przystosowanych do rozładunku samochodem odkrytym burtowym lub kontenerowym wyposażonym w dźwig HDS. Zbiórka stali i aluminium jest prowadzona przy pomocy oddzielnych pojemnika.
- Zbiórka może być także prowadzona za pomocą kolorowych worków z tworzywa sztucznego LD-PE lub HD-PE - zwłaszcza na terenach o zabudowie niskiej - indywidualne gospodarstwa i gdy istnieje możliwość odbioru.

- Pojemniki/worki w ramach systemu powinny być tego samego typu, oznaczone logo operatora systemu, z adresami i kontaktem telefonicznym operatora.
- Pojemniki/worki muszą posiadać widoczne oznakowanie mówiące o rodzaju materiału zbieranego w pojemniku jak i informacje, jakich materiałów nie wolno wrzucać do pojemnika/worka.
- Worki w ramach systemu powinny być oddzielne na papier i karton, szkło i tworzywa sztuczne. Zbiórka stali i aluminium może być prowadzona przy pomocy jednego worka razem z tworzywami sztucznymi. Lub w oddzielny worek w zależności od możliwości operatora.

Pojemniki do zbiórki papieru i kartonu, szkła i tworzyw sztucznych powinny być ustawiane w miejscach tzw. „gniazdach” spełniających następujące kryteria:

- Gniazdo musi być zlokalizowane w miejscu o łatwym dojeździe dla pojazdu opróżniającego pojemniki,
- Gniazdo powinno być tak zlokalizowane, aby pojazd opróżniający pojemniki nie hamował ruchu drogowego,
- W przypadku osiedli o budownictwie wysokim gniazda powinny być umiejscowione w pobliżu altanek śmieciowych,
- W przypadku osiedli o zabudowie jednorodzinnej gniazda powinny być zlokalizowane w miejscach o dużym natężeniu ludności - główne przejścia, np. dojeżdżać do przystanku autobusowego, koło sklepów itp.
- Zbiórka stali i aluminium powinna być prowadzona przy pomocy jednego pojemnika ustawionego w miejscach strzeżonych tak, aby nie dopuścić do opróżniania pojemników przez niepowołane osoby.
- Nie wolno dopuścić do przepełnienia pojemnika.
- Worki powinny być odbierane regularnie sprzed posesji.
- O terminach odbioru worków należy informować uczestników zbiórki - rozdając kalendarze, harmonogramy odbioru surowców.
- Miejsce składowania surowców pochodzących ze zbiórki selektywnej powinno znajdować się na terenie ogrodzonym i strzeżonym.
- Optymalnym jest wyposażenie takiej bazy w wagę samochodową umożliwiającą kontrolę wagi materiałów zbieranych jak i ekspediowanych do dalszego przetwórstwa.
- Baza powinna być wyposażona w boksy na jedne surowce i wiatę na inne. Szczegółowy opis poniżej.
- Boksy powinny być oddzielone przegrodami uniemożliwiającymi mieszanie się surowców.
- Dojazd do miejsc składowania możliwy dla samochodów ciężarowych z przyczepą lub naczepą.

Standardy danego surowca

PAPIER I TEKTURA

- Zbiórka jest prowadzona przy pomocy jednego oznakowanego pojemnika/worka koloru niebieskiego.
- Pojemnik/worek służy do zbiórki papieru, kartonu i kartonów do płynnej żywności
- Pojemnik jest wyposażony w płaski lub owalny szeroki otwór umożliwiający wrzucanie zgniecionych pudełek lub innych opakowań, gazet...
- Bardzo istotnym elementem decydującym o jakości papieru i kartonu przesortowanego, przygotowanego do przekazania do recyklingu jest wilgotność.
- Materiał ten powinien być składowany w miejscu zadaszonym i osłoniętym z boku tak, aby go chronić

przed wpływem czynników atmosferycznych. Optymalnym jest składowanie w wiacie lub hali.

- Dodatkowo podłoże powinno być utwardzone i ukształtowane tak, aby uniemożliwić podsiąkanie wody.
- Ze względu na charakter rozdrobniony tego surowca wskazane jest składowanie w formie zbelowanej
- Papier i tektura jest surowcem wymagającym przesortowania przed przekazaniem do recyklera.

Papier i tektura powinny być przykładowo sortowane na następujące frakcje:

- papier gazetowy,
- tektura,
- kartony do płynnej żywności,
- pozostałość.

Obecnie na rynku nie ma jednolitych standardów makulatury. Podział ten w zależności od odbiorcy może być różny i powinien być uzgadniany bezpośrednio z odbiorcami.

- W poszczególnych frakcjach nie powinny znajdować się makulatury wodoodporne - bitumizowane, parafinowane itp.,
- W makulaturze dodatkowo nie dopuszcza się takich zanieczyszczeń jak:
 - mechanicznych (szkła, metali, tekstyliów, sznurka, materiałów budowlanych, tworzyw sztucznych, folii, piasku, kamieni, styropianu),
 - chemicznych (klejów, farb, substancji impregnujących, pozostałości po pakowanych w papier substancjach chemicznych),
 - mikrobiologicznych (bakterii, pleśni, grzybów).
- Makulatura powinna być przygotowana do wysyłki w belach o rozmiarach 120x80x80 i wadze, co najmniej 200 do 400 kg,
- Wilgotność nie może przekraczać 10 - 12%.

Kartony do płynnej żywności

- Zbiórka jest prowadzona wraz z papierem i kartonem czyli przy pomocy pojemnika/worka czerwonego lub niebieskiego.
- Standardy składowania tego surowca są takie same jak dla papieru i tektury.

OPAKOWANIA SZKLANE

- Zbiórka jest prowadzona przy pomocy dwóch oznakowanych pojemników:
 - w kolorze białym - na szkło bezbarwne,
 - w kolorze zielonym - na szkło kolorowe.
- Istnieje możliwość zbiórki szkła w podziale na kolory przy pomocy jednego dwukomorowego pojemnika. Pojemnik taki musi być wyposażony w dwa otwory wrzutowe po jednym na każdej stronie i pomalowany na dwa kolory - biały i zielony z odpowiednim opisem każdej strony.
- Pojemniki służą do zbiórki wyłącznie szkła opakowaniowego typu słoje i butelki.
- Pojemniki jest wyposażony w okrągłe otwory wrzutowe.
- Zbiórka może być prowadzona systemem workowym jednak zaleca się grubsze worki bardziej wytrzymałe na uszkodzenia.

TWORZYWA SZTUCZNE I METALE

- Zbiórka jest prowadzona przy pomocy jednego oznakowanego pojemnika/worka w kolorze żółtym.
- Pojemniki/worki służą do zbiórki butelek PET, innych butelek np. po szamponach, płynach, kubków po jogurtach, margarynach, folii i torebek z tw. sztucznych, i innych surowców z tw. sztucznych oraz do zbiórki opakowań stalowych i aluminiowych (puszki, pudełka, pojemniki po aerozolach, folie itp.).
- Składowanie tworzyw sztucznych powinno się odbywać w miejscu osłoniętym przeciw wiatrowi lub wyposażonym w siatki.
- Powierzchnia do składowania powinna być utwardzona.

Tworzywa sztuczne są surowcem wymagającym przesortowania przed przekazaniem do recyklingu. Powinny być podzielone na następujące frakcje:

- PET (butelki po napojach); optymalny jest podział według koloru:
 - Bezbarwny,
 - Niebieski,
 - Zielony,
 - Pozostałe kolory.
- HDPE i PP, PS (butelki po chemii gospodarczej, kubki po margarynach, jogurtach),
- PE (folia).

Wymagania dodatkowe:

- Odkręcanie nakrętek nie jest konieczne, ale wskazane,
- Mycie surowców nie jest wymagane,
- Surowce powinny być przygotowane do transportu w formie beli o wymiarach max 150 x 120 x 80 najlepiej wiązane taśmą z PP lub PET. Pożądana gęstość beli 200 kg/m³,
- Preferowana min. ilość do wysyłki 80-120 m³.

(i)

(ii) STANDARDY SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO OPAKOWAŃ SZKLANYCH

Z użyciem stłuczki ze zbiórki odpadów komunalnych wiąże się pewne kłopoty wynikające z bardzo ostrych wymagań jakościowych stawianych współczesnym opakowaniom szklanym. Największe zagrożenia to metale, ceramika, szkło innego rodzaju, o innym składzie chemicznym) np. szkło ołowiowe (tzw. kryształ).

Huty szkła wymagają stłuczki:

- czystej- bez zanieczyszczeń metalami, ceramiką, kamieniami, odpadami organicznymi;
- posegregowanej - na białą i kolorową;
- uzdatnionej - przygotowanej do zastosowania w hucie szkła;
- stale dostępnej.

Czystość surowca zapewniają wyspecjalizowane instalacje (stacje uzdatniania), zaś jego stałą dostępność zapewnić musi skuteczny system zbiórki selektywnej prowadzonej w miastach i gminach. Tylko stała dostępność stłuczki może zapewnić stabilność parametrów procesu wytopu szkła.

Zdaniem producentów opakowań szklanych najlepszym sposobem pozyskania stłuczki jest prawidłowo prowadzona selektywna zbiórka odpadów.
Jakość materiału przed uzdatnieniem:

Wymagania ogólne

Opakowania szklane w pojemniku do zbiórki selektywnej nie powinny być stłuczone. Dopuszcza się stłuczenie części opakowań w pojemniku pod warunkiem, że gęstość stłuczki nie przekracza 400 kg/1 m³. Dobrze prowadzona zbiórka do pojemników pozwala uzyskać ok. 300 kg/1m³.

Segregacja na kolory

Zaleca się, aby stłuczka z opakowań szklanych była rozdzielona pod względem kolorów na co najmniej dwie frakcje:

- Bezbarwna,
- Kolorowa.

Obserwuje się na rynku zróżnicowanie cen skupu stłuczki; najwyższa cena jest oferowana za stłuczkę bezbarwną.

Zanieczyszczenia

Dopuszcza się następujące zanieczyszczenia stłuczki nie uzdatnionej:

- Pozostałość produktów w nich opakowanych,
- Płyny wylane do końca (bez mycia opakowania),
- Produkty stałe wybrane „łyżeczką” (bez mycia opakowania),
- Etykiety, pozostałości trwale umocowanych zamknięć, uchwytów itp.,
- Minimalne zanieczyszczenia w postaci zbiorczych opakowań papierowych, z tworzyw sztucznych itp.

Następujące rodzaje zanieczyszczeń nie są dopuszczalne i nie mogą znajdować się w pojemnikach do zbiórki selektywnej:

- Zanieczyszczenia ceramiczne, porcelana, gruz, ziemia, kamień, metale;
- Zanieczyszczenia szkłem płaskim, szklanymi izolatorami energetycznymi, szklanymi bloczkami budowlanymi, szkłem pochodzącym z lamp kineskopowych itp.

SKŁADOWANIE

Wymagania ogólne

Składowanie wg standardów ma na celu zapewnić:

- Brak możliwości mieszania rodzajów szkła,
- Brak możliwości zanieczyszczenia szkła podczas składowania,
- Możliwość łatwego załadunku i wyładunku bez uszczerbku na jakości surowca.

Szkoło przed przekazaniem do końcowego uzdatnienia winno być składowane w boksach o podłożu utwardzonym nie kruszącym się, w miejscu dającym możliwość swobodnego dojazdu środków transportu (auto ciężarowe z przyczepą lub naczepą)

- Ściany składowiska powinny być ze stali, drewna ewentualnie betonu,
- Podłoga składowiska powinna być ze stali, drewna ewentualnie betonu wyłożonego stalowymi listwami,
- Pojemność pojedynczej komory musi być min. 20 m³ - 8-9 ton.

1231

UCHWAŁA Nr VI/43/07

Rady Gminy Wilczęta

z dnia 27 kwietnia 2007 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska Gminy Wilczęta na lata 2006-2011”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) oraz w związku z art. 14 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) Rada Gminy Wilczęta uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Ochrony Środowiska Gminy Wilczęta na lata 2006-2011”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilczęta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Wilczęta
Andrzej Pańczuk

Załącznik
do uchwały Nr VI/43/07
Rady Gminy Wilczęta
z dnia 27 kwietnia 2007 r.

Program Ochrony Środowiska GMINY WILCZĘTA na lata 2006-2011

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
 - 1.1 Wprowadzenie
 - 1.2 Podstawa opracowania
 - 1.3 Główne założenia programu
 - 1.4 Cel programu
 - 1.5 Zawartość programu
2. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA.
 - 2.1 Krajobraz, klimat i formy użytkowania terenu
 - 2.2 Zasoby i różnorodność przyrodnicza obszaru gminy
 - 2.2.1 Zasoby wodne
 - 2.2.2 Zasoby leśne
 - 2.2.3 Zasoby surowców naturalnych
 - 2.2.4 Obszary chronione
 - 2.3 Techniczna infrastruktura ochrony środowiska
 - 2.3.1 Zaopatrzenie w wodę
 - 2.3.2 Kanalizacja i oczyszczanie ścieków
 - 2.3.3 Składowiska odpadów stałych i ich utylizacja
 - 2.3.4 Zaopatrzenie w ciepło i gaz
3. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY WILCZĘTA
 - 3.1 Zanieczyszczenia wód
 - 3.1.1 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych
 - 3.1.2 Zanieczyszczenia wód gruntowych
 - 3.1.3 Zanieczyszczenia wód podziemnych
 - 3.2 Zanieczyszczenia powietrza
 - 3.3 Zanieczyszczenia powierzchni ziemi
 - 3.4 Inne zagrożenia
 - 3.4.1 Hałas i wibracje
 - 3.4.2 Awarie
4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
 - 4.1 Analiza obowiązującego stanu prawnego
 - 4.1.1 Wprowadzenie
 - 4.1.2 Prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska i jego dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej
 - 4.1.3 Konwencje i porozumienia międzynarodowe
 - 4.1.4 Programy sektorowe i regionalne
 - 4.2 Kierunki rozwoju gminy Wilczęta
 - 4.3 Założenia polityki ekologicznej w odniesieniu do gminy
 - 4.3.1 Wprowadzenie
 - 4.3.2 Zamierzenia samorządu w zakresie ochrony środowiska
5. CELE I PRIORYTETOWE DZIAŁANIA EKOLOGICZNE
 - 5.1 Cele programu ochrony środowiska Gminy Wilczęta
 - 5.2 Zadania realizacyjne
 - 5.2.1 Cel i zadania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu
 - 5.2.2 Cel i zadania w zakresie ochrony kopalni, gleb i powierzchni ziemi
 - 5.2.3 Cel i zadania w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych
 - 5.2.4 Cel i zadania w zakresie gospodarki odpadami
6. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH
 - 6.1 Program zadaniowy
7. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA
 - 7.1 Zasady ogólne
 - 7.2 Limity krajowe ujęte w „II Polityce ekologicznej państwa”
 - 7.3 Podział limitów krajowych na limity wojewódzkie i powiatowe
 - 7.4 Źródła informacji wymagane przy sporządzaniu programów gminnych
 - 7.5 Programy regionalne i lokalne na sąsiednich obszarach
8. MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM, W TYM PROGRAMEM
 - 8.1 Monitoring stanu środowiska
 - 8.2 Monitoring polityki ekologicznej
 - 8.3 Zarządzanie programem
 - 8.4 Edukacja ekologiczna
 - 8.6 Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i wykonaniu programu
9. PIŚMIENNICTWO I MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA PROGRAMU

1. WSTĘP

1.1 Wprowadzenie

Program ochrony środowiska ma za zadanie pomóc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom które mogą pojawić się w przyszłości. W myśl art. 17 Ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627, z póź. zm.) niniejszy program ochrony środowiska został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa. Wdrożenie programu umożliwi osiągnięcie celów założonych w tej polityce oraz realizację zasad, a także stworzenie i funkcjonowanie na analizowanym obszarze zintegrowanego zespołu instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska naturalnego, spełniającego wymagania określone w nowych przepisach o ochronie środowiska.

1.2 Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest umowa zawarta przez Instytut Zrównoważonego Rozwoju Sp. z o. o. z Urzędem Gminy w Wilczętach.

- Podstawa prawna opracowania

Opracowanie niniejszego programu ochrony środowiska wynika z:

- art. 17 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954) - nakładającego na gminę obowiązek opracowania ww. programu.

Programy są opracowywane na szczeblu gminnym. Projekt gminnego programu ochrony środowiska uchwała Rada Gminy.

1.3 Główne założenia programu

W związku z tym, że istnieje ścisła zależność pomiędzy stanem środowiska, jakością jego poszczególnych komponentów i rozwojem gospodarczym regionu, w programie zaprezentowano:

- podejście sektorowe, w odniesieniu do analizy aktualnego stanu środowiska oraz monitorowania jego przyszłych zmian,
- podejście integralne, dotyczące określenia działań niezbędnych do realizacji w dziedzinie ochrony środowiska, związanych z głównymi kierunkami rozwoju gminy.

1.4 Cel programu

Program ochrony środowiska daje wytyczne dla formułowania polityki ochrony środowiska w regionie. Zawarte w nim zadania pozwolą zapewnić odpowiednie warunki życia mieszkańców przy zakładanym rozwoju gospodarczym. Długoterminowy cel programu sformułowany został następująco: Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego szansą rozwoju Gminy Wilczęta.

1.5 Zawartość programu

- Identyfikacja najważniejszych walorów środowiska naturalnego i zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia środowiska.
- Wskazanie działań inwestycyjnych, organizacyjnych oraz edukacyjnych zmierzających do poprawy stanu środowiska i zachowania równowagi ekologiczno-

społeczno-gospodarczej zgodnie z wymogami polityki ekologicznej państwa i dyrektywami UE.

- Oszacowanie niezbędnych nakładów na inwestycje proekologiczne oraz ustalenie priorytetów i źródeł ich finansowania.
- Ułatwienie starań o pomoc finansową podejmowanych przez władze samorządowe i podmioty gospodarcze w instytucjach krajowych i zagranicznych na realizację zadań proekologicznych.

2. CHARAKTERYSTYKA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH ORAZ TECHNICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA.

2.1 Krajobraz, klimat i formy użytkowania terenu

Położenie i rzeźba terenu

Gmina Wilczęta położona jest w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w południowej części powiatu braniewskiego. Gmina graniczy od północy z gminą Płoskinia (powiat braniewski), od wschodu z gminą Orneta (powiat lidzbarski), od południa z gminami Godkowo i Pasłęk (powiat elbląski), od zachodu z gminą Młynary (powiat elbląski).

Pod względem geograficznym, gmina znajduje się w centralnej części podregionu Równina Warmińska nad rzeką Pasłęką, stanowiącą wschodnią granicę gminy. Rzeźba terenu na obszarze gminy jest mocno zróżnicowana - znajduje się tu Dolina Pasłęki, z bogatym systemem dolin bocznych, strefa krawędzi Wysoczyzny Elbląskiej (w południowo-zachodniej części gminy) oraz kulminacja wysoczyzny falistej (środkowa części gminy).

Rys. 1 Gmina Wilczęta na tle powiatu braniewskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl>

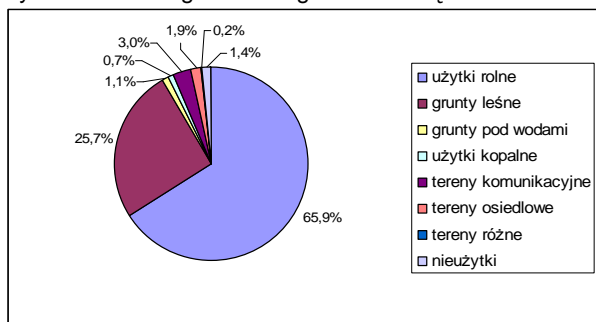
Gmina leży około 30 km od Elbląga i około 25 km od Braniewa. Powierzchnia gminy wynosi 148 km². W skład gminy wchodzi 13 sołectw: Bardyny, Dębiny, Gładysze, Księżno, Ławki, Nowica, Słobity, Słobity Stacja Kolejowa, Sopoty, Spędy, Stare Siedlisko, Wilczęta i Dębień - Karwiny. Gmina liczy 3355 osób (stan na rok 2005).

Struktura użytkowania gruntów, gleby

Ogólna powierzchnia użytków rolnych w granicach administracyjnych gminy wynosi 66% powierzchni ogółem, stąd też rolnictwo stanowi główną gałąź produkcyjną gminy. Dominującym kierunkiem gospodarowania ziemią na terenie gminy są rolnicze gospodarstwa indywidualne, nastawione głównie na produkcję zbóż, rzepaku, hodowlę

trzody chlewnej i bydła. Na terenie gminy występuje przewaga gleb zaliczonych do kompleksu pszennego dobrego (48%) i kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego (6,5%). Gleby rolnicze występujące na analizowanym obszarze zaliczane są do ciężkich.

Rys. 2 Struktura gruntów w gminie Wilczęta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Programu Rozwoju Gminy Wilczęta na lata 2004-2006”

W strukturze agrarnej własnościowej 50% użytków rolnych należy do sektora prywatnego. Gospodarstwa prywatne skupiają się w północnej i środkowej części gminy. Zwarte duże kompleksy gospodarstw prywatnych skupione są we wsiach: Wilczęta, Księżno, Nowica, Stare Siedlisko, Słobity. Duże gospodarstwa wielkoobszarowe (dawne PGR) skupiały się natomiast w południowo-środkowej części gminy. Siedziby tych gospodarstw to: Słobity, Gładysze, Góry, Karwiny, Spędy, Tatarki, Jankówka. Niektóre z nich zostały dobrze zagospodarowane przez nowych prywatnych właścicieli. Cechą wyróżniającą rolnictwo gminy jest utrzymanie się wysokich wskaźników w chowie bydła i produkcji mleka.

Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych, kształtowała się w gminie średnio korzystnie w porównaniu z sąsiednimi gminami i wyglądała następująco:

lata	ilość gospodarstw ogółem	gospodarstwa pow. 10 ha	%
1980	425	238	56
1985	477	244	51
1990	499	266	52

Restrukturyzacja w rolnictwie spowodowała ogromne zmiany pod względem wielkości gospodarstw indywidualnych. Na koniec 1998 roku sytuacja w tym zakresie przedstawiała się następująco:

- Gospodarstwa o pow. 30 - 50 ha UR - razem 23 gospodarstwa,
- Gospodarstwa rolne o pow. 200 - 500 ha - razem 4 gospodarstwa,
- Gospodarstwa specjalistyczne - chów krów - produkcja mleka:
 - 10 - 20 krów, ogółem 3 gospodarstwa
 - 30 - 50 szt. krów, ogółem 2 gospodarstwa
 - powyżej 50 szt. bydła; ogółem 2 gospodarstwa
- Gospodarstwa produkujące trzodę chlewną:
 - 10 - 20 loch/200 - 400 tuczników - ogółem 6 gospodarstw,
 - powyżej 20 loch/ powyżej 400 tuczników - ogółem 2 gospodarstwa.

Podstawowymi kierunkami produkcji rolnej są: chów bydła, produkcja mleka, gospodarka pastwiskowa, uprawa roślin przemysłowych i zbóż.

Gospodarstwo wielkoobszarowe (powstałe w wyniku restrukturyzacji byłego PGR) to Gospodarstwo Słobity.

Tab. 1 Gospodarstwa rolne na obszarze gminy Wilczęta (Powszechny Spis Rolny 2002 r.)

	J. m.	2002
PSR WG SIEDZIBY GOSPODARSTWA		
Gospodarstwa wg rodzaju		
gospodarstwa rolne	gosp.rol.	451
gospodarstwa indywidualne	gosp.rol.	450
gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych	gosp.rol.	329
Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne		
ogółem	gosp.rol.	451
do 1 ha włącznie	gosp.rol.	122
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	gosp.rol.	74
od 2 do mniej niż 5 ha	gosp.rol.	38
od 5 do mniej niż 7 ha	gosp.rol.	14
od 7 do mniej niż 10 ha	gosp.rol.	16
od 10 do mniej niż 15 ha	gosp.rol.	35
od 15 do mniej niż 20 ha	gosp.rol.	40
od 20 do mniej niż 50 ha	gosp.rol.	84
od 50 do mniej niż 100 ha	gosp.rol.	21
100 ha i więcej	gosp.rol.	7
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	gosp.rol.	450
do 1 ha włącznie	gosp.rol.	121
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	gosp.rol.	74
od 2 do mniej niż 5 ha	gosp.rol.	38
od 5 do mniej niż 7 ha	gosp.rol.	14
od 7 do mniej niż 10 ha	gosp.rol.	16
od 10 do mniej niż 15 ha	gosp.rol.	35
od 15 do mniej niż 20 ha	gosp.rol.	40
od 20 do mniej niż 50 ha	gosp.rol.	84
od 50 do mniej niż 100 ha	gosp.rol.	21
100 ha i więcej	gosp.rol.	7
Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów		
rolnictwo ogółem		
ogółem	gosp.rol.	267
pszenica ozima	gosp.rol.	163
pszenica jara	gosp.rol.	30
żyto	gosp.rol.	43
jęczmień ozimy	gosp.rol.	9
jęczmień jary	gosp.rol.	34
owies	gosp.rol.	64
pszenżyto ozime	gosp.rol.	63
pszenżyto jare	gosp.rol.	7
mieszanki zbożowe ozime	gosp.rol.	20
mieszanki zbożowe jare	gosp.rol.	97
gryka, proso i inne zbożowe	gosp.rol.	0
kukurydza na ziarno	gosp.rol.	0
kukurydza na zielonkę	gosp.rol.	9
strączkowe jadalne	gosp.rol.	0
ziemniaki	gosp.rol.	150
buraki cukrowe	gosp.rol.	7
rzepak ozimy	gosp.rol.	15
rzepak jary	gosp.rol.	0
okopowe pastwene	gosp.rol.	15
warzywa gruntowe	gosp.rol.	33
truskawki	gosp.rol.	4
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	gosp.rol.	267
pszenica ozima	gosp.rol.	163
pszenica jara	gosp.rol.	30
żyto	gosp.rol.	43
jęczmień ozimy	gosp.rol.	9
jęczmień jary	gosp.rol.	34
owies	gosp.rol.	64
pszenżyto ozime	gosp.rol.	63
pszenżyto jare	gosp.rol.	7

mieszanki zbożowe ozime	gosp.rol.	20
mieszanki zbożowe jare	gosp.rol.	97
gryka, proso i inne zbożowe	gosp.rol.	0
kukurydza na ziarno	gosp.rol.	0
kukurydza na zielonkę	gosp.rol.	9
strączkowe jadalne	gosp.rol.	0
ziemniaki	gosp.rol.	150
buraki cukrowe	gosp.rol.	7
rzepak ozimy	gosp.rol.	15
rzepak jary	gosp.rol.	0
okopowe pastwene	gosp.rol.	15
warzywa gruntowe	gosp.rol.	33
truskawki	gosp.rol.	4
Pogłowie zwierząt gospodarskich wg rodzaju gospodarstwa		
rolnictwo ogółem		
bydło	szt	3 552
krowy	szt	1 745
trzoda chlewna	szt	3 034
trzoda chlewna lochy	szt	420
konie	szt	62
owce	szt	59
kury	szt	5 146
kury nioski	szt	3 523
kozy	szt	24
gospodarstwa indywidualne		
bydło	szt	3 552
krowy	szt	1 745
trzoda chlewna	szt	3 034
trzoda chlewna lochy	szt	420
konie	szt	62
owce	szt	59
kury	szt	5 146
kury nioski	szt	3 523
kozy	szt	24
Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt		
rolnictwo ogółem		
bydło	gosp.rol.	221
krowy	gosp.rol.	210
trzoda chlewna	gosp.rol.	143
konie	gosp.rol.	24
owce	gosp.rol.	6
bez zwierząt gospodarskich	gosp.rol.	215
gospodarstwa indywidualne		
bydło	gosp.rol.	221
krowy	gosp.rol.	210
trzoda chlewna	gosp.rol.	143
konie	gosp.rol.	24
owce	gosp.rol.	6
bez zwierząt gospodarskich	gosp.rol.	214

Źródło: www.stat.gov.pl

Reasumując, analizowany obszar odznacza się:

- bardzo wysoką bonitacją rzeźby terenu dla potrzeb rolnictwa oraz najwyższą wartością rolniczej przestrzeni produkcyjnej (poza Żuławami Elbląskimi) wskaźnik IUNG,
- w strefie Doliny Pasłęki i lokalnie w innych miejscach istnieją warunki sprzyjające występowaniu erozji gleb - tak wodnej, jak i uprawowej,
- lokalne ograniczenia w realizacji niektórych inwestycji, w tym szczególnie infrastruktury technicznej, wynikające z dużych deniwelacji lokalnych terenu,
- duża atrakcyjność krajobrazowa wschodniej (strefa Pasłęki) i południowo-zachodniej części gminy, wynikająca ze zmian zróżnicowania rzeźby; wysoki potencjał widokowy,
- bardzo urodzajne gleby brunatne (ciężkość gleb do uprawy, wyższe koszty produkcji rolnej); gmina posiada ponad 50% gleb ciężkich do uprawy,
- duży potencjał zasobowy surowców ilastych oraz złóż kruszywa drobnego jest szansą dla rozwoju działalności pozarolniczej na terenie gminy.

Klimat

Gmina Wilczęta, tak jak cała Polska, znajduje się w strefie klimatycznej umiarkowanej, która leży między strefą klimatu morskiego (Europa Zachodnia) i strefą klimatu kontynentalnego (Europa Wschodnia). Napływ różnorodnych mas powietrza (od podzwrotnikowego do arktycznego) powoduje, że teren ten odznacza się dużą zmiennością pogody oraz dużymi wahaniami przebiegu typów pogody w kolejnych latach i w poszczególnych porach roku. Częstość napływu mas powietrza z kierunku zachodniego w Polsce wynosi prawie 36% podczas gdy ze wschodniego 29%. Przeważają tu wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Średnia roczna częstość występowania ciszy i wiatru o prędkości poniżej 2 m/s wynosi 20 ÷ 30% podczas gdy średnia ilość dni z wiatrem silnym o prędkości powyżej 10 m/s wynosi od 40 do 50 dni. Występuje duży udział wiatrów o prędkościach umiarkowanych. Analizowany teren należy do obszarów o dobrej ekspozycji wiatrowej.

Czas, w ciągu którego bezpośrednio promieniowanie słoneczne dociera do powierzchni ziemi wynosi powyżej 1600 h/rok. Rozkład usłonecznienia w skali roku jest bardzo nierównomierny; w okresie grudzień - luty usłonecznienie jest najniższe podczas gdy w okresie czerwiec - sierpień najwyższe. Średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku wynosi około 9,75 MJ/m² dobę (duża przydatność dla potrzeb energetyki słonecznej).

Klimat regionu, na którym znajduje się gmina Wilczęta, charakteryzuje się chłodnymi latami oraz łagodnymi zimami. Średnia roczna amplituda temperatur powietrza wynosi 19 - 20°C. Pierwsze przymrozki jesienne pojawiają się w okresie 10.X - 31.X, a ostatnie przymrozki wiosenne zanikają przed 20.IV (prawdopodobieństwo wystąpienia 50%). Okres wegetacyjny wynosi około 200 dni. W skali roku przeważa typ pogody umiarkowanie ciepłej (5°C < t śr. doby < 15°C), który utrzymuje się prawie 3 miesiące. Pogoda bardzo ciepła średnio trwa 53 ÷ 64 dni.

Dominującą postacią fizyczną zasilania atmosferycznego na analizowanym obszarze są opady deszczu. Roczne sumy opadów wynoszą od 600 mm do 750 mm. Sumy roczne opadów ulegają dużym wahaniom z roku na rok (do 250 % w poszczególnych miesiącach). Maksymalna grubość pokrywy śnieżnej przekracza 4 - 5 cm raz na dziesięć lat. W skali roku suma opadów letnich przeważa nad opadami zimowymi.

Warunki klimatyczne regionu należą do bardzo korzystnych latem i korzystnych zimą dla potrzeb turystyki. Jednocześnie sprzyjają wykorzystaniu wiatru i promieniowania słonecznego pod względem energetycznym. Bonitacja klimatyczna dla potrzeb rolnictwa jest niższa niż przeciętna krajowa. Ogólne warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne. Największy wpływ na zróżnicowanie klimatu lokalnego mają: rzeźba terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrycie roślinne.

2.2 Zasoby i różnorodność przyrodnicza obszaru gminy

2.2.1 Zasoby wodne

Obszar gminy Wilczęta stanowi zlewnię rzeki Pasłęki oraz rzeki Baudy. Największym ciekim przepływającym przez analizowany obszar jest rzeka Pasłęka, wyznaczająca wschodnią granicę gminy. Dopływy Pasłęki stanowią: rzeka Ławka, płynąca przez centralną część gminy oraz rzeka Młynówka ze swoim dopływem - rzeką Tatar (południowo-wschodnia część gminy).

W zachodniej części gminy znajdują się dopływy rzeki Baudy, tj. rzeka Gardyna, Dzikówka oraz mniejsze

beziemienne ciek. Dzikówka (Wieprza) jest rzeką II rzędu, prawobrzeżnym dopływem Baudy. Wyływa z rozległego torfowiska na wysokości około 50 m n.p.m., w okolicach wsi Karwiny. Gardyna jest rzeką II rzędu, prawobrzeżnym dopływem Baudy. Jej źródła znajdują się w strefie krawędziowej Wysoczyzny Elbląskiej, w okolicy miejscowości Słobity.

W południowo-zachodniej części analizowanego obszaru swoje źródło ma rzeka Bądy, będąca dopływem rzeki Elszka.

Charakterystyka ogólna zlewni rzeki Pasłęki

Zlewnia leży na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego. Powierzchnia zlewni obejmuje obszar 2294,5 km². Całkowita długość rzeki wynosi 172 km. Do głównych dopływów Pasłęki należą:

- Jemiołówka jest lewobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 113,9 km²,
- Giłwa jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 206,9 km²,
- Morąg jest lewobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 106,2 km²,
- Miłakówka jest lewobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 178,7 km²,
- Drwęca Warmińska wpada do Pasłęki w km rzeki 70,1. Drwęca Warmińska jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki o długości 48,4 km i powierzchni zlewni 327,0 km²,
- Młynska Struga jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 103,1 km²,
- Wąsza ma ujście w km 50,2 Pasłęki. Rzeka Wąsza jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki i posiada długość 65,4 km oraz powierzchnię zlewni 406,4 km²,
- Łażnica jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 39,0 km²,
- Biebrza jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki o powierzchni zlewni 38,6 km²,
- Czerwony Rów uchodzi do Pasłęki poniżej zlikwidowanego wodowskazu Braniewo o powierzchni zlewni 23,6 km².

Pasłęka wyływa z jeziora Pasłęk znajdującego się w pobliżu wsi Gryżliny w gminie Stawiguda, powiat olsztyński, woj. warmińsko-mazurskie. Dolina początkowo jest płytka, a od jez. Wymój staje się wyraźna, głęboko wcięta. Rzeka uchodzi do Zalewu Wiślanego na północ od Braniewa w woj. warmińsko-mazurskim. W odcinku ujściowym rzeka płynie w obwałowaniu ze względu na zagrożenie powodziowe od wód Zalewu Wiślanego. Do ujścia do Zalewu Wiślanego Pasłęka razem z małymi dopływami: Młynówka, Biebrza, Czerwony Rów i Lipówka odprowadza wody z terenów torfowych i bagiennych razem z systemem rowów melioracyjnych.

W południowej części, w obszarze ujściowym zlewni lasy zajmują około 80% obszaru, natomiast w pozostałej części stanowią około 10 do 35% powierzchni zlewni. Funkcjami wodzącymi w gminach zlewni rzeki Pasłęki jest rolnictwo i hodowla.

W obrębie zlewni rz. Pasłęki znajdują się 4 obszary chronione i 4 rezerwaty przyrody.

Obszary chronionego krajobrazu:

- Słobniaki,
- Niziny Staropruskiej, rzeki Pasłęki,
- równiny Ornęckiej.

Rezerwaty przyrody:

- Torfowiskowy rezerwat Cielętnik o powierzchni 3,38 ha utworzony w 1959 r. w gm. Braniewo, zarządzający - Nadleśnictwo Zaporowo,
- Osiek II (torfowisko) - Wilczęta,

- Ostoja Bobrów na rz. Pasłęce o pow. 2127,25 ha utworzony w 1965 r. w gminach Godkowo, Orneta, Wilczęta, Płoskinia i Braniewo, zarządzający - Nadleśnictwa: Orneta, Młynary, Zaporowo,
- Dolina rzeki Wąszy o powierzchni 220,47 utworzony w 1957 r. w gminie Pieniężno.

Geomorfologia

Pasłęka wyływa z jeziora Pasłęk. Dolina początkowo jest płytka, a od jez. Wymój staje się wyraźna, głęboko wcięta. Powyżej jez. Pasłęk rzeka łączy się rowem z jez. Płuszne w dorzeczu Łyny. Południowa część zlewni jest pokryta lasami w 80%, które rosną na piaskach sandrowych. Występują tu liczne zagłębienia bezodpływowe. Do wodowskazu Tomaryny Pasłęka przepływa przez jez. Sarąg, poniżej którego łączy się z dopływem z Wituł i z Jemiołówką. Dopływ z Wituł odprowadza wody ze zmeliorowanych łąk pod Witułami. Następnym dopływem jest Młynarka. Na odcinku Tomaryny - ujście Giłwy występuje obszar bezodpływowy na dziale wodnym z Drwęcą, który obejmuje zlewnię kilku jezior bezodpływowych. Następnym po Giłwie dopływem Pasłęki jest Morąg, którego północno-zachodnia część zlewni położona jest na obszarze sandru. Jedynie na południe i na zachód od m. Żabi Róg występują niewielkie pagórki moreny czołowej oraz sąsiadujące z nimi dość duże zagłębienia terenu. Pozostała część obszaru to teren falistej i płaskiej moreny dennej. Pasłęka od Morąga do dopływu spod Gołogóry płynie szeroką (ok. 2 km) torfową doliną porozcinaną gęstą siecią rowów melioracyjnych. Poniżej dopływu spod Gołogóry do rzeki uchodzą dopływy z jez. Włodowo i Konradowa. Na tym obszarze zlewnię pokrywają gliny morenowe, a szeroką dolinę Pasłęki wyścielają piaski i torfy. Od dopływu z Konradowa dolina staje się wąska, o stromych zboczach wcięta w wysoczyznę o rzędnych około 35 - 40 m n.p.m. Występują tu gliny zwałowe, a we wschodniej części piaski. Za mostem na drodze Miłakowo - Wilczkowo Pasłęka meandruje, aż do ujścia Drwęcy Warmińskiej. Na tym odcinku łączy się z nią rzeka Miłakówka. Drwęca Warmińska jest prawobrzeżnym dopływem Pasłęki, której długość wynosi 48,4 km, a powierzchnia dorzecza 327 km². Źródło Drwęcy Warmińskiej znajduje się na wzniesieniach Górskich na wysokości 125 m n.p.m. Sieć rzeczna Drwęcy Warmińskiej jest rozgałęziona. Zlewnia zbudowana jest z glin zwałowych w północnej części dorzecza oraz z piasków zwydmionych w południowej części dorzecza. Niewielkie wzniesienia morenowe występują we wschodniej części zlewni. W zmeliorowanych dolinach występują pokłady torfu. W części południowej i zachodniej zlewnia jest częściowo zalesiona. Zlewnia od dopływu Drwęcy spod PGR Karbowo i wodowskazu Orneta [7,8 km] do ujścia do Pasłęki położona jest na sandrze. Jedynie przy ujściu Drwęcy do Pasłęki występuje płat łąk zastoiskowych. Rzeka posiada w tym rejonie głęboko wcięta dolinę (25 - 30 m). Poniżej ujścia Drwęcy Warmińskiej zlokalizowany jest wodowskaz Olkowo. Do dopływu spod Szymbor zlewnia jest płaska, zbudowana z łąk zastoiskowych, a w części północno - wschodniej z piasków sandrowych. Następnym dużym dopływem Pasłęki jest Wąsza. Rzeka Wąsza jest również prawobrzeżnym dopływem Pasłęki. Jej długość wynosi 65,4 km a powierzchnia dorzecza 406,4 km². Podobnie jak Drwęca Warmińska jej źródło znajduje się na terenie Wzniesień Górskich na wysokości 159 m n.p.m. Rzeka posiada dobrze rozwiniętą i rozgałęziona sieć rzeczna. Posiada również wyraźną i głęboko wcięta dolinę o stromych zboczach. Na rzece znajduje się wodowskaz Boryniec [11,4 km] w wsi Borynity. Powyżej jeziora Minty Wąsza łączy się z

dorzeczem Stradyka. Zlewnia charakteryzuje się zróżnicowanym ukształtowaniem i budową geologiczną. Na obszarze zlewni występują głównie gliny zwałowe. Dno doliny Kotławki będącej dopływem Wałszy na całej długości wypełnione jest torfem. Obszar zlewni pokrywa morena denną. Duży obszar zmeliorowanych torfowisk znajduje się w dolinie rzeki Wałszy. Poniżej jej ujścia Pastęka płynie szeroką i głęboko wciętą doliną zbudowaną z iltów zastoiskowych. Do rzeki uchodzi dopływ z Podlech, a następnie rzeka przepływa przez jez. Pierzchałskie, zamknięte zaporą w Pierzchałach. Ze zbiornika Pastęka wypływa dwoma ramionami - prawe ramie, płynące w naturalnej dolinie Pastęki prowadzi niewielką ilość wody. Lewe ramie, będące sztucznym wykopem, jest kanałem roboczym elektrowni i prowadzi większość wód. Wodowskaz Pierzchały znajduje się poniżej połączenia ramion rzeki. Następnie rzeka płynie przez płaski obszar, nachylony ku północy i zbudowany z iltów zastoiskowych. Poniżej zlikwidowanego wodowskazu Braniewo do Pastęki uchodzi Czerwony Rów o powierzchni zlewni wynoszącej 23,6 km². Odwadnia on torfowisko wysokie położone na południe od Torfiarni. Zlewnia położona jest na obszarze iltów zastoiskowych. Obszar ten jest mocno zalesiony. Znajduje się tu również dużo wód. Posterunek Nowa Pastęka znajduje się na lewym ujściowym ramieniu Pastęki 200 przed ujściem do Zalewu Wiślanego. Wodowskaz ten rejestruje stany wody Zalewu Wiślanego. Działy wodne Pastęki są niepewne - biegań waleń.

Na terenie zlewni Pastęki znajdują się dwa obszary najwyższej ochrony wód podziemnych:

- wokół Olsztyńka - zbiornik Olsztynek, częściowo obejmujący teren źródłowy Pastęki,
- wokół jez. Narie - zbiornik Morąg, południowa granica obszaru znajduje się w pobliżu Żabiego Rogu.

Natomiast północna granica tego obszaru przebiega w pobliżu Książnika i stanowi jednocześnie południową granicę obszaru wysokiej ochrony wód podziemnych, usytuowanego na południowy zachód od Miłakowa.

Obszar wysokiej ochrony wód podziemnych znajduje się również w pobliżu prawego brzegu Pastęki pomiędzy jeziorem Pierzchałskim a miejscowością Płoskinia - zbiornik Dąbrowa.

Oczyszczalnie ścieków o średnim zrzućcie ścieków powyżej 50m³/d przedstawiono poniżej.

Tab. 2 Wykaz oczyszczalni ścieków o średnim zrzućcie ścieków powyżej 50 m³/d na obszarze zlewni rzeki Pastęka

Miejscowość	Typ oczysz.	Typ urz.	Qśr.d. [m ³ /d]
Biesal	komunalna	mechaniczno-biologiczna	173
Braniewo	Komunalna	mechaniczno-biologiczna	10000
Ełdyty Wlk.			180
Kamińsk			380
Karbowo		mechaniczno-biologiczna	30,3
Lelkowo	komunalna	mechaniczno-biologiczna	109,2
Lubomino	Komunalna	mechaniczno-biologiczna	160
Lubomino		mechaniczno-biologiczna	220
Łukta	komunalna	mechaniczno-biologiczna	
Olsztynek	komunalna	mechaniczno-biologiczna	3236
Miłakowo		mechaniczno-biologiczna	500

Pieniężno		mechaniczno-biologiczna	900
Stawiguda	przem. lub rolnictwo	mechaniczno-biologiczna lub osadnik Imhoffa	500
Świątki			300
Unieszewo		mechaniczno-biologiczna	66

Źródło: <http://rzgw.gda.pl>

Stopień oczyszczania ścieków odprowadzanych do rzek i cieków jest niewystarczający i łącznie z niekontrolowanym wylewem gnojowicy i fekalii z osadników decydująco wpływa na degradację środowiska wodnego zlewni. Występujące w Pastęce i dopływach duże ilości związków azotu i fosforu wskazuje na duży udział rolnictwa w zanieczyszczeniu wód.

Wykaz gmin, przez które przepływa Pastęka przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 3 Gminy przez które przepływa rzeka Pastęka

Powiat	Gmina
braniewski	Braniewo, Płoskinia, Lelkowo, Pieniężno, Wilczęta
lidzbarski	Lidzbark Warmiński, Orneta, Lubomino
elbląski	Godkowo
ostródzki	Morąg, Miłakowo, Łukta
bartoszycki	Górowo Iławieckie
olsztyński	Świątki, Dobrze Miasto, Jonkowo, Olsztynek, Stawiguda, Gietrzwałd

Źródło: <http://rzgw.gda.pl>

Charakterystyka ogólna zlewni rzeki Baudy

Administratorem cieków w zlewni jest Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych województwa warmińsko-mazurskiego Oddział Regionalny w Elblągu.

Długość rzeki Baudy wynosi 54 km, powierzchnia całkowita zlewni 339,7 km².

Główne dopływy Baudy wraz z powierzchniami ich zlewni:

- dopływ spod Ogrodnik jest lewobrzeżnym dopływem Baudy - pow. zlewni 26,0 km²,
- rzeka Okrzejka jest lewobrzeżnym dopływem Baudy - pow. zlewni 31,3 km²,
- dopływ spod Nowicy jest prawobrzeżnym dopływem Baudy - pow. zlewni 86,8 km²,
- rzeka Gardyna jest prawobrzeżnym dopływem Baudy - pow. zlewni 44,0 km².

Rzeka Bauda bierze początek w okolicach Milejewa, u podnóża Góry Maślanej na wysokości 197,0 m. n.p.m., najwyżej położonego miejsca Wzniesień Elbląskich. Bauda uchodzi do Zalewu Wiślanego w okolicy Fromborka na terenie Wybrzeża Staropruskiego. Około 50% powierzchni zlewni stanowią lasy. Zlewnia ma charakter rolniczy.

Na rozpatrywanym terenie występują niżej wymienione obszary chronione:

Rezerваты przyrody:

- Buki Wysoczyzny Elbląskiej - Zespół buczyny pomorskiej (Tolkmicko),

- Kadyński Las - stary drzewostan bukowo - dębowy (Tolkmicko),
- Pióropusznikowy Jar (Młynary - Tolkmicko),[1]
- Osiek II.

Obszary Chronionego Krajobrazu:

- Młynarski,
- Rzeki Baudy,
- Słobicki.

Parki Krajobrazowe:

- Wzniesienia Elbląskie.

Geomorfologia

Koryto Baudy i jej dopływów charakteryzuje się bardzo dużymi spadkami. Rzeka główna i jej dopływy płyną, z reguły, w głębokich jarach, powstałych na skutek postępującej erozji dennej. Jedyne na krótkim odcinku ujściowym Bauda posiada charakter rzeki nizinnej.

Rzeka Bauda bierze początek w okolicach Milejewa, u podnóża Góry Maślanej, najwyżej położonego miejsca Wzniesień Elbląskich. W środkowym biegu przepływa przez Równinę Warmińską, a uchodzi do Zalewu Wiślanego w okolicy Fromborka na terenie Wybrzeża Staropruskiego. Zlewnię Baudy pokrywają gliny i piaski akumulacji lodowcowej a środkową i dolną część zlewni - ily warwowe. W dolinie Baudy występują torfy.

Od Baudy do Pasłęki zlewnię zajmuje w 80% zmeliorowane torfowisko połączone rowami z Baudą i Pasłęką. Wysokość torfowiska nie przekracza 1 m n.p.m.

Oczyszczalnie ścieków

Na obszarze zlewni nr 316 zlokalizowano mechaniczno - biologiczne oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnia w Tolkmicku Q= 2100 m³/d,
- oczyszczalnia we Fromborku Q= 1200 m³/d,
- oczyszczalnia w m. Młynary Q= 122 m³/d,
- oczyszczalnia w Godkowie Q=28,3 m³/d.

Wykaz gmin, znajdujących się w całości lub częściowo na terenie zlewni przedstawia poniższa tabela.

Tab. 4 Gminy znajdujące się na terenie zlewni rzeki Bauda

Powiat	Gmina
elbląski	Elbląg, Milejowo, Tolkmicko, Godkowo, Młynary
braniewski	Frombork, Braniewo, Płoskinia, Wilczęta

Źródło: <http://rzgw.gda.pl>

Obiekty hydrotechniczne w zlewni rzeki Baudy:

- zapora ziemna Rubno Wielkie, na rzece Dąbrówce, w miejscowości Rubno Wielkie, o wys. piętrzenia 7,8 m, której użytkownikiem jest ZMiUW Oddział Regionalny w Elblągu
- zapora ziemna Jagodno, na rzece Jagódka, w miejscowości Jagodno, o wys. piętrzenia 3,75 m, użytkownik ZMiUW Oddział Regionalny w Elblągu
- zespół stawów rybnych Janówek, zaopatrywanych w wodę z rzeki Grabianki, w miejscowości Janówek k/Tolkmicka, o pow. 21,63 ha.

2.2.2 Zasoby leśne

Powierzchnia gruntów leśnych ogółem na terenie gminy Wilczęta wynosi 3771,2 ha, z czego powierzchnia lasów ogółem wynosi 3673 ha. Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 3706,2 ha, z czego 99,6% jest w zarządzie Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Młynary). Jedyne 65 ha stanowią grunty leśne prywatne.

Tab. 5 Leśnictwo na obszarze gminy Wilczęta 2004 r.

	J. m.	2004
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI		
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia		
zalesienia ogółem	ha	3,9
zalesienia lasy publiczne ogółem	ha	3,9
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	3,9
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3,9
zalesienia lasy prywatne ogółem	ha	0
grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia ogółem	ha	8,6
grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia w zarządzie Lasów Państwowych	ha	8,6
LEŚNICTWO (POZA SKARBEM PAŃSTWA)		
Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	74
las ogółem	ha	74
lasy ochronne	ha	0
grunty leśne prywatne ogółem	ha	65
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	65
grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych	ha	0
grunty leśne prywatne lasy ochronne	ha	0
grunty leśne gminne ogółem	ha	9
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	9
grunty leśne gminne lasy ochronne	ha	0
Pozyskiwanie drewna (grubizny)		
ogółem	m ³	188
las prywatne	m ³	188
las gminne	m ³	0

Źródło: www.stat.gov.pl

2.2.3 Zasoby surowców naturalnych

Na analizowanym obszarze występują złoża torfu w Józefowie oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej: Osiek, rej. Słobity i Gładysze.

Tab. 6 Wykaz złóż surowców naturalnych na terenie gminy Wilczęta

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		Geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej [tys. m ³]				
Osiek	P	15918	-	-
Gładysze	R	1781	-	-
Rej. Słobity	R	1926	-	-
Torfy [tys. ton]				
Józefowo	E	4028	2644	100

Źródło: „Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2001 r.” PIG, Warszawa 2002
P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2)
R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1)
E - złoża zagospodarowane - eksploatowane

Ponadto, na terenie gminy występują nieudokumentowane złoża piasku w okolicach Bardyn, Dębini i Wilcząt oraz surowce ilaste w okolicach Słobit.

2.2.4 Obszary chronione

W myśl Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody;
- 3) parki krajobrazowe;
- 4) obszary chronionego krajobrazu;
- 5) obszary Natura 2000;
- 6) pomniki przyrody;
- 7) stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na analizowanym terenie znajdują się następujące obszary przyrodniczo cenne:

- 2 obszary Natura 2000
- 2 rezerваты przyrody
- 2 obszary chronionego krajobrazu
- 77 pomników przyrody.

Granice obszarów chronionych nie pokrywają się z granicami gminy - obejmują teren kilku gmin. Powierzchnię obszarów prawnie chronionych na terenie gminy przedstawia Tab. 7.

Tab. 7 Powierzchnia obszarów przyrodniczo cennych na terenie gminy Wilczęta

Obszary prawnie chronione	jedn.	2004 r.
ogółem	ha	7238
parki narodowe	ha	0
rezerваты przyrody	ha	485,4
parki krajobrazowe	ha	0
obszary chronionego krajobrazu	ha	7238
użytki ekologiczne	ha	0
stanowiska dokumentacyjne	ha	0
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	0

Źródło: www.stat.gov.pl

- Obszary NATURA 2000¹

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- 1) obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO);
- 2) specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Na obszarze gminy Wilczęta występują:

- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Rzeka Pasłęka,
- Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) DOLINA PASŁĘKI.

SOO Rzeka Pasłęka

Powierzchnia 6233,4 ha

Ogólna charakterystyka obszaru

Pasłęka jest drugą, co do wielkości, rzeką Mazur o długości 211 km, w tym odcinek rezerwatu Ostoja

bobrów na rzece Pasłęce - 209 km. Źródła Pasłęki znajdują się na terenie Pojezierza Olsztyńskiego pod Gryżlinami na północ od Olsztyńka, na wysokości 157 m n.p.m.. Pasłęka wpływa do Zalewu Wiślanego koło Nowej Pasłęki. Największe dopływy Pasłęki to: Giłwa, Morağ, Walsza i Drwęca Warmińska. Znaczna część rzeki, od Gryżlin do Braniewa na powierzchni 4249,20 ha jest objęta ochroną rezerwatową ze względu na występujące tu bobry. W górnym odcinku od Gryżlin do Mostkowa Pasłęka płynie w zasadzie przez tereny zalesione. Przepływa tu przez 5 jezior: Ameryka (powierzchnia 2,3 ha), Wymój (45 ha), Sarag (181 ha), Łęguty (61 ha) i Isag (377,5 ha). Dolina jest tu generalnie wąska i wcięta, na niektórych odcinkach rzeka ma charakter podgórski. Poniżej Mostkowa aż do Pityn płynie przez tereny nieleśne, na niektórych odcinkach szerokość doliny dochodzi do 1500 m, nurt rzeki jest spowolniony. Znajdują się tu nieużytki, pastwiska i łąki kośne o ekstensywnym sposobie gospodarowania, do krawędzi zbocza doliny dochodzą pola uprawne. Od mostu w Pitynach po wieś Stolno rzeka płynie w głębokim, wąskim jarze o zalesionych zboczach. Przypomina tu rzekę podgórską z licznymi gładzami na dnie koryta i przewalonymi drzewami. Średni spadek wód wynosi na tym odcinku 1,8 promila, a lokalnie koło wsi Wapnik nawet 3-4 promile. Bezpośrednio poniżej tego odcinka, aż do mostu na wysokości wsi Bardyny dolina Pasłęki rozszerza się. Najczęściej niezalesione zbocza, wznoszą się tutaj łagodnie, a płaskie dno doliny osiągające szerokość 300-1000 m pokrywają głównie nieużytki, rzadziej łąki kośne i pastwiska. Obszar ten jest regularnie zalewany podczas wiosennego przyboru, a jego atrakcyjność podnosi obecność niewielkich starorzeczy i zbiorników zastojowych, szczególnie pomiędzy Podagami a Olkowem. Na odcinku Bardyny - Jezioro Pierzchalskie nurt rzeki jest wolniejszy, ale zbocza wznoszą się stosunkowo stromo i pokryte są lasami. Podobny charakter mają również zbocza wzdłuż zbiornika zaporowego Jezioro Pierzchalskie i poniżej. Długość Jeziora Pierzchalskiego wynosi ok. 9 km i powierzchnia ok. 250 ha. Jego brzegi są całkowicie zalesione, a roślinność szuwarowa słabo rozwinięta. Od wsi Bemowizna do Braniewa rzeka płynie w krajobrazie rolniczym, rzadziej w otoczeniu świeżych ugorów, a strome brzegi wznoszą się tutaj do kilkunastu metrów. Braniewo jest jedynym miastem, przez które przepływa Pasłęka. W skład ostoi wchodzi również rzeka Walsza, która jest jednym z głównych dopływów rzeki Pasłęki, o dużych walorach przyrodniczych, także zasiedlona przez bobra.

Status ochrony

Obszar w większości na terenie I Obszaru Chronionego Krajobrazu województwa warmińsko-mazurskiego (1 423 907 ha); obejmuje 2 rezerваты przyrody: Ostoja bobrów na rzece Pasłęce (4 116,2 ha; 1970), Dolina rzeki Walszy (220,47 ha; 1957).

OSO DOLINA PASŁĘKI

Powierzchnia 19405,9 ha

Ogólna charakterystyka obszaru

Pasłęka jest drugą co do wielkości rzeką Mazur i ma długość 211 km. Jej źródła znajdują się na Pojezierzu Olsztyńskim pod Gryżlinami (na północ od Olsztyńka), na wysokości 157 m n.p.m. Pasłęka wpływa do Zalewu Wiślanego koło Nowej Pasłęki. Największe dopływy to Walsza i Drwęca Warmińska. W górnym odcinku (od Gryżlin do Mostkowa) Pasłęka

¹ Źródło: <http://natura2000.mos.gov.pl>

plynie przez tereny zalesione, przepływając przez 5 jezior (2,3 - 377,5 ha). Na odcinku tym dolina jest wąska i wcięta w otaczające ją wysoczyzny; na niektórych odcinkach rzeka ma charakter podgórski. Poniżej Mostkowa aż do Pityn płynie przez tereny odlesione - nieużytki, pastwiska i łąki kośne o ekstensywnym sposobie gospodarowania oraz pola uprawne. Od mostu w Pitynach rzeka płynie w głębokiej, wąskiej dolinie o zalesionych zboczach, dalej płaskie dno doliny rozszerza się do 1000 m. Ta część doliny zawiera głównie nieużytki, rzadziej łąki kośne i pastwiska, a także starorzecza. Na odcinku Bardyny - Jez. Pierzchalskie nurt rzeki jest w dalszym ciągu powolny, ale zbocza wznoszą się stosunkowo stromo i pokryte są lasami. Podobny charakter mają zbocza wzdłuż zbiornika zaporowego Jezioro Pierzchalskie i poniżej tego zbiornika. Od wsi Bemowizna do Braniewa rzeka płynie w krajobrazie typowo rolniczym, rzadziej w otoczeniu świeżych ugorów, a strome brzegi wznoszą się tutaj do kilkunastu metrów. Poniżej Braniewa rzeka jest uregulowana i obwałowana, przy czym szerokość międzywała nie przekracza 200 m. Pasłęka uchodzi do Zalewu Wiślanego trzema odnogami, odcinając od stałego łądu 2 wyspy o powierzchni 12 i 42 ha.

Status ochrony

Występują następujące formy ochrony: Rezerwat Przyrody: Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce (4258,8 ha) Obszar Chronionego Krajobrazu: "I" OCK woj. warmińsko-mazurskiego

- Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce” został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego dn. 5 stycznia 1970 r. (MP Nr 2/70, poz. 21), z późniejszymi zmianami Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów

Naturalnych (MP Nr 17/89, poz. 119). Przedmiotem ochrony jest bóbr europejski i naturalne środowisko jego występowania. W skład rezerwatu wchodzi: rzeka Pasłęka od źródeł do granic miasta Braniewa wraz z jeziorami Sarong, Łęguty, Sąg, Pierzchalskim i dolnymi odcinkami dopływów Morağ, Drwęca Warmińska i Walsza wraz z przylegającymi gruntami (pasy obszarów nadrzecznych i nadjeziornych). Na terenie rezerwatu zanotowano występowanie gązła żółtego podlegającego ścisłej ochronie.

Rezerwat przyrody „Osiek II” - ochroną rezerwatową objęte jest torfowisko wysokie z fragmentami torfowiska przejściowego; rezerwat został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego dn. 10 grudnia 1970 r. (MP Nr 2/71, poz. 8). Przedmiotem ochrony są stanowiska maliny moroszki, reliktywnej rośliny z epoki postglacjalnej - ze względów naukowych i dydaktycznych.

Spośród roślin objętych ochroną ścisłą występują: malina moroszka i widłak goździsty. Zanotowano występowanie roślin objętych ochroną częściową: konwalia majowa, kruszyna pospolita i bagno zwyczajne.

- Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałe drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie.

W gminie Wilczęta zarejestrowanych jest 77 pomników przyrody. Są to w głównej mierze pojedyncze drzewa (73 szt.). Pozostałe z nich to 4 grupy drzew.

Tab.8. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Wilczęta

Lp	Gatunek	Wymiary [m]		Lokalizacja
		Obwód w pierśnicy	Wysokość	
1	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,50	25	Ławki, przy drodze na południowym krańcu zabudowań
2	buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	4,30	26	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 10a na brzegu rz. Pasłęki
3	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,30	30	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 14a
4	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,80	30	PGR Słobity w parku przy drodze, 15 m od tamy
5	buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	4,00	25	PGR Słobity w parku przy ruinach pałacu
6	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,40	25	przy szosie Karwiny-Słobity
7	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,40	25	przy szosie Karwiny-Słobity ok. 1 km od Słobit
8	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,00	30	przy szosie Karwiny-Słobity ok. 1 km od Słobit
9	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,00	25	przy szosie Karwiny-Słobity ok. 1 km od Słobit
10	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,60	18	PGR Tatarki na polu przy oddz. 133 Leśnictwa Godkowo, Nadl. Młynary
11	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	5,70	20	Gładysze przy drodze do Tatarek, ok. 0,5 km od zabudowań
12	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,85	30	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 169,c
13	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,50	30	ok. 1 km na północ od wsi Spędy na brzegu Pasłęki, na gruncie PGR
14	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	7,30	30	Ławki, na skraju parku, ok. 300 m od zabudowań
15	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,00	29	Spędy na skraju jaru, ok. 200m od szosy Ornetka-Młynary na gruncie PGR Spędy
16	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,00	30	Spędy, ok. 100m od szosy Ornetka-Młynary, na gruncie PGR
17	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,15	34	Nadl. Młynary, Leśnictwo Stępniewo, oddz. 315a
18	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,20	26	Ławki, w parku 150 m od zabudowań
19	buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	3,65	24	Ławki, w parku 150 m od zabudowań
20	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,40	28	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 138
21	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,30	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 138

22	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,20	27	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
23	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,90	27	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
24	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,15	27	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
25	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,90	28	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
26	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,80	27	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
27	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,70	27	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
28	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,70	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 139
29	buk pospolity <i>Fagus silvatica</i>	4,10	26	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 10
30	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,20	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 10
31	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,90	26	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 12
32	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,90	24	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 41
33	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,10	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 42
34	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,00	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 42
35	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,00	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 42
36	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,90	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Książki, oddz. 42
37	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,10	27	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 169
38	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,85	26	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 193
39	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,00	22	przy drodze Słobity-Pasłęk
40	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,70	12	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 131 h
41	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	7,00	20	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 131 h
42	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,50	15	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 131 h
43	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,50	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Godkowo, oddz. 134 b
44	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,05	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 130 d
45	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,85	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 130 d
46	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4,30	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 130 d
47	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	4,40	25	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 130 d
48	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	4,35	24	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 130 d
49	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,22	26	Nadl. Młynary, Leśnictwo Słobity, oddz. 130 d
50	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,00	26	Nadl. Zaporowo, Leśnictwo Myśliwiec, oddz. 165
51	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> grupa 3 drzew	3,40-4,40	18-20	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
52	czeremcha zwyczajna <i>Prunus padus</i>	1,90	15	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
53	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> grupa 2 drzew	6,20; 6,40	18; 20	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
54	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,90	25	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
55	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,90	23	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
56	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,80	27	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
57	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,20	20	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
58	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	5,00	23	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
59	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> grupa 3 drzew	3,71-5,20	20	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
60	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> grupa 8 drzew	3,60-6,50	18-25	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
61	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,50	20	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
62	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,40	25	Spędy, między nasypem kolejowym i rzeką Pasłęką
63	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,80	20	Spędy, ok. 800m od osiedla mieszkaniowego PGR Spędy, na prawym brzegu Dobrskiej Strugi
64	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	6,50	25	Spędy, ok. 800m od osiedla mieszkaniowego PGR Spędy, na prawym brzegu Dobrskiej Strugi
65	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	5,00	25	Gładysze, droga dojazdowa do pałacu
66	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	3,90	21	Gładysze, droga dojazdowa do pałacu
67	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	3,30	20	Gładysze, droga dojazdowa do pałacu
68	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,90	22	Gładysze, park pałacowy
69	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	3,70	22	Gładysze, park pałacowy
70	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	3,20	23	Gładysze, park pałacowy
71	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	2,80	22	Gładysze, park pałacowy
72	kasztanowiec zwyczajny <i>Aesculus hippocastanum</i>	4,40	22	Gładysze, park pałacowy
73	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	4,90	24	Gładysze, park pałacowy
74	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	3,70	21	Gładysze, park pałacowy
75	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	3,70	21	Gładysze, park pałacowy
76	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	3,60	21	Gładysze, park pałacowy
77	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	3,50	21	Gładysze, park pałacowy

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wilczęta

- Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne "oczka wodne", kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

W gminie ta forma ochrony nie występuje.

- Stanowiska dokumentacyjne

Stanowiskami dokumentacyjnymi przyrody nieożywionej są nie wyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Ta forma ochrony indywidualnej została niedawno wprowadzona przez prawo polskie. Ma służyć zabezpieczeniu fragmentów przyrody o znaczeniu naukowym i dydaktycznym, obejmując wyłącznie fragmenty przyrody nieożywionej.

W gminie ta forma ochrony nie występuje.

- Ochrona gatunkowa

Na analizowanym obszarze nie była przeprowadzona waloryzacja występujących tu gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

2.3 Techniczna infrastruktura ochrony środowiska

2.3.1 Zaopatrzenie w wodę

Na analizowanym obszarze do wodociągu zbiorczego podłączonych jest 71% mieszkańców (2272 osoby). Długość sieci wodociągowej wynosi 119,490 m. Stan techniczny sieci jest dobry, za wyjątkiem miejscowości Słobity, gdzie wodociąg zbudowany jest z rur azbestowych o długości 4 km. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości następuje z ujęcia gminnego w Wilczętach. Rzeczywista średnia wydajność urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi 460-500 m³/d. Wydajność potencjalna istniejących urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi średniodobowo 700 m³/d. Obiekt spełnia warunki pozwolenia wodnoprawnego, a uzdatniona woda spełnia wymogi wody do picia zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dn. 19.11.2002 (Dz. U. Nr 203, poz. 1718). Stosowana technologia uzdatniania wody polega na oczyszczaniu za pomocą żwirków filtracyjnych znajdujących się w filtrach. Do napowietrzania wody - w celu wytrącenia manganu i żelaza - stosowany jest aerator o pojemności 2000 l. Ujęcie wody w Wilczętach jest nie wystarczające - wydano zarządzenie Dyrektora Zakładu Komunalnego w Wilczętach o nie pobieraniu wody z hydrantów do mycia samochodów w okresach suszy.

Awaryjne ujęcia wody znajdują się w miejscowościach: Gładysze, Słobity oraz Spędy. W gminie znajdują się 3 stacje uzdatniania wody.

Eksploatacją sieci wodociągowej na terenie gminy zajmuje się Zakład Komunalny w Wilczętach - będący zakładem budżetowym gminy.

2.3.2 Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Na obszarze gminy nie ma zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Zabudowania po byłych PGR: Słobity, Spędy, Gładysze, Tatarki, Góry, Karwiny i Lipowa posiadają kanalizację lokalną szczątkową ze zbiornikami bezodpływowymi, gnilnymi, często nieszczelnymi. W pozostałych zabudowaniach występuje system kanalizacji indywidualnej ze zbiornikami bezodpływowymi. Ścieki wywożone są do oczyszczalni w Młynarach.

W gminie nie ma sprawnych oczyszczalni ścieków. Jedynie w obrębie wsi Nowica dla potrzeb Szkoły Podstawowej wybudowana została oczyszczalnia ścieków typu Sotralenz z osadnikiem gnilnym i złożem filtracyjnym.

2.3.3 Składowiska odpadów stałych i ich utylizacja

Na obszarze gminy Wilczęta nie ma prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów. Wywóz odpadów na analizowanym obszarze zajmują się dwie firmy: Zakład Oczyszczania Miasta Usługi Komunalne Bernadeta Bednarczyk w Młynarach oraz Firma „JUREX” Zieliński Jerzy w Pieniężnie. Firmy te wywożą odpady na składowisko w Młynarach.

Na obszarze gminy nie ma funkcjonującego składowiska odpadów. Gminne składowisko w Wilczętach, zgodnie z decyzją Starosty Braniewskiego, zostało zamknięte dn. 30 stycznia 2006 r. Zakład Komunalny w Wilczętach, zgodnie z uchwałą Rady Powiatu, zwrócił się do Starostwa Powiatowego w Braniewie o zamknięcie składowiska odpadów w miejscowości Wilczęta. Po przeanalizowaniu dokumentacji załączonej do wniosku stwierdzono, iż składowisko nie nadaje się do dalszej eksploatacji. Powierzchnia gminnego składowiska wynosi 0,60 ha, a pojemność - 30 000 m³. Składowisko posiada naturalną izolację podłoża (głina). Brak jest tu drenażu do odprowadzania odcieków, nie ma wagi, ani brodzika dezynfekcyjnego. Składowisko wyposażone jest w piezometrię, posiada drewniane ogrodzenie oraz izolację zielenią. Odległość od najbliższych zabudowań wynosi 300 m. Stan wypełnienia składowiska na rok 2003 wynosił 40% (źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu braniewskiego). Według informacji Urzędu Gminy na składowisko w 2005 roku dowiezione były 483 tony odpadów.

2.3.4 Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Na terenie gminy Wilczęta funkcjonuje indywidualne zaopatrzenie w ciepło. Są to głównie kotłownie na paliwo stałe: węgiel, koks, drzewo. Przy Szkołach Podstawowych w Słobitach i Nowicy funkcjonują kotłownie olejowe.

Struktura gospodarki cieplnej na terenie gminy Wilczęta wg źródeł energii przedstawia się następująco:

- Źródła konwencjonalne:
 - węgiel kamienny 25%,
 - olej opałowy 1%.
- Źródła odnawialne:
 - biomasa (drewno opałowe) 74%.

Na analizowanym obszarze nie ma sieci gazu przewodowego. Gospodarstwa domowe korzystają z gazu butlowego.

3. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY WILCZĘTA

3.1 Zanieczyszczenia wód

Gmina Wilczęta jest terenem typowo rolniczym, w związku z tym zagrożenie wód powierzchniowych stanowią tu przede wszystkim spływy powierzchniowe z pól (głównie nawozów), oraz niekontrolowane zrzuty ścieków. Bardzo dużym zagrożeniem środowiska gminy jest brak zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Problemem są nieszczelne szamba, z których zanieczyszczenia mogą dostawać się do wód gruntowych, lub powodować skażenie gleb. Ponadto zagrożenie stanowi możliwość skażenia wód gnojowicą, wykorzystywaną rolniczo lub usuwaną bezpośrednio do ziemi w pobliżu ujęć wody lub w niewielkiej odległości od powierzchniowych zbiorników wodnych.

3.1.1 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Jak wcześniej wspomniano, głównym zagrożeniem dla wód powierzchniowych na terenach rolniczych, takich jak obszar gminy Wilczęta, są spływy powierzchniowe z pól oraz niekontrolowane zrzuty ścieków. Istotnym zagrożeniem dla wód jest wytwarzana w gospodarstwach wysokotowarowych gnojowica, jej rolnicze wykorzystanie oraz brak odpowiedniego systemu jej składowania i zagospodarowania.

Bardzo ważnym czynnikiem, który w przyszłości powinien zmniejszyć zagrożenie dla jakości wód cieków, jest planowana na najbliższe lata budowa gminnej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej gminie. W I etapie planowanej inwestycji będzie wybudowana oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wilczęta o mocy 150 m³/dobę, z możliwością rozbudowy do 300m³/dobę oraz sieć kanalizacyjna w miejscowości Wilczęta: 5735 mb kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej, 272 mb kanalizacji sanitarnej tłocznej oraz 3 przepompownie ścieków. Na lata kolejne (do 2008 roku) planuje się budowę sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami na odcinku Słobity-Dębień-Karwiny-Wilczęta. Inwestycja ma na celu podłączenie największej miejscowości gminy pod względem liczby mieszkańców do budowanej oczyszczalni ścieków w Wilczętach oraz podłączenie istniejącej sieci kanalizacyjnej i likwidację istniejącej małej oczyszczalni ścieków. Do roku 2013 planuje się podłączenie do oczyszczalni w Wilczętach pozostałych, nie posiadających kanalizacji miejscowości gminnych.

Przez obszar gminy Wilczęta przepływa rzeka Pasłęka, która jest monitorowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Olsztynie delegatura w Elblągu. Ponadto obszar gminy stanowi zlewnię rzeki Baudy, której jakość wód również jest kontrolowana. Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych przekrojów pomiarowo-kontrolnych.

Sieć krajowa Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) obejmuje tylko 3 przekroje pomiarowo-kontrolne na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego: Pasłęka w Nowej Pasłęce (monitoring reperowy) oraz Łyna w Stopkach i Węgorapa w Mieduniszkach (monitoring graniczny). Pozostałe przekroje tworzą tzw. sieć wojewódzką (regionalną).

Badania przeprowadzone przez WIOŚ delegatura w Elblągu w 2004 roku wykazały, że jakość wód rzeki Pasłęki posiada III klasę czystości (przekroje w m. Pelnik i Nowa Pasłęka). Największym punktowym źródłem zanieczyszczeń rzeki są ścieki odprowadzane z mechaniczno biologicznej oczyszczalni w Braniewie, w Worytach oraz Świątkach. Mniejsze ilości ścieków pochodzą z miejscowości Bemowizna, Biała Wola, Biesal,

Eltyły Wielkie, Łęguty i Podągi.2[2] Na terenie gminy Wilczęta nie ma zewidencjonowanych źródeł zanieczyszczeń rzeki Pasłęka.

Wody rzeki Bauda - zgodnie z badaniami WIOŚ delegatura w Elblągu przeprowadzonymi w 2004 roku - posiadają wody IV klasy czystości (przekrój w m. Frombork).

Ocena jakości rzek badanych w 2005 roku przez WIOŚ delegatura w Elblągu wykazała III klasę czystości wód Pasłęki na całej długości rzeki. Przekroje badawcze zlokalizowano w 14 punktach: powyżej Ameryki, poniżej Ameryki, Łęguty, Pelnik, Kalisty, Pityny, Sportyny, Olkowo, Spędy, Łozy, Chruściel, powyżej Braniewa, poniżej Braniewa, Nowa Pasłęka. Jakość wód Baudy w 2005 roku nie była badana.

3.1.2 Zanieczyszczenia wód gruntowych

Na obszarze gminy Wilczęta, ze względu na jej rolniczy charakter, główne zagrożenie dla wód gruntowych stanowi nieracjonalne (w zbyt dużych dawkach, w nieodpowiednim czasie i warunkach atmosferycznych) nawożenie mineralne i organiczne, jak również nieodpowiedni sposób przechowywania nawozów. Ponadto duże zagrożenie stanowią nieszczelne szamba, z których nieoczyszczone ścieki mogą przedostawać się do gleby, zanieczyszczając wody gruntowe. Planowana budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej w gminie będzie odgrywać bardzo ważną rolę dla środowiska naturalnego, gdyż pociągnie za sobą likwidację często nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.

3.1.3 Zanieczyszczenia wód podziemnych

Sieć monitoringu zwierciadła tzw. sieć obserwacji stacjonarnych wód podziemnych została zorganizowana przez Państwowy Instytut Geologiczny w 1972 roku. W roku 1974 uruchomiono obserwacje nie tylko poziomu zwierciadła, lecz również w wybranych punktach - badania parametrów fizykochemicznych wody. W 1991 roku, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska uruchomiono sieć krajową monitoringu jakości wód podziemnych, w której prowadzono w szerokim zakresie badania składu chemicznego wód podziemnych. W wyniku nowelizacji w roku 2005 ustawy Prawo wodne obie sieci zostały połączone i utworzono sieć obserwacyjno-badawczą wód podziemnych. Od dnia 1 kwietnia 2006 roku przestała funkcjonować sieć sanitarnych obserwacji wód podziemnych oraz monitoringu jakości wód podziemnych, a zaczęła funkcjonować sieć obserwacyjno-badawcza wód podziemnych. W roku hydrogeologicznym 2005 obserwacje prowadzono w 667 punktach badawczych sieci w Polsce. Są one rozmieszczone w sposób zrównoważony, na ogół w miejscach reprezentatywnych dla badanych jednostek hydrogeologicznych. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wytypowano do badań w 2005 r. 29 punktów. Na obszarze gminy Wilczęta nie ma zlokalizowanych punktów badawczych.3

Na analizowanym terenie nie ma punktów pomiarowych dla wód płytkiego krążenia, jednak generalnie, wody te są bardziej zanieczyszczone niż wody wgłębne. Powodem niskiej jakości wód płytkiego krążenia są najczęściej zanieczyszczenia powstające na terenach

² „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2004 r.”, praca zbiorowa pod kierunkiem Zdzisława W. Krajewskiego, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Olsztyn 2005

³ „Rocznik Hydrogeologiczny Państwowej Służby Hydrogeologicznej, Rok hydrologiczny 2005”, Państwowy Instytut Geologiczny 2006

wiejskich o nierozwiązanej gospodarce ściekowej (brak kanalizacji sanitarnej, nieszczelne szamba), zaniedbane budynki gospodarcze i podwórka oraz „dzikie” wysypiska odpadów.

Ponadto na jakość wód podziemnych płytkiego krążenia mają wpływ:

- niezabezpieczone lub źle zabezpieczone (bez uszczelnienia podłoża) składowiska odpadów,
- szlaki komunikacyjne (szczególnie drogi wojewódzkie nr 506 i 509),
- fermy zwierząt,
- stacje benzynowe zlokalizowane na terenie gminy,
- nieracjonalne nawożenie nawozami mineralnymi i organicznymi, oraz stosowanie pestycydów,
- wprowadzanie do gleb surowych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków,
- rolnicze wykorzystywanie ścieków,
- nieeksploatowane, źle zabezpieczone studnie wiercone,
- emisje zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

Zanieczyszczenia pochodzące z tych źródeł, wraz z opadami atmosferycznymi mogą przemieszczać się w głąb profilu glebowego, powodując zanieczyszczenia wód podziemnych płytkiego krążenia.

Zanieczyszczenia toksyczne, o dużych ładunkach - a szczególnie ich długotrwały dopływ - stanowią zagrożenie dla wód podziemnych wglębnych. Źródłem takich zanieczyszczeń mogą być:

- niezabezpieczone lub źle zabezpieczone (bez uszczelnienia podłoża) składowiska odpadów,
- „dzikie” wysypiska odpadów komunalnych,
- stacje benzynowe zlokalizowane na terenie gminy,
- fermy zwierząt,
- wprowadzanie do gleb surowych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków,
- nieeksploatowane, źle zabezpieczone studnie wiercone.

3.2 Zanieczyszczenia powietrza

Jakość powietrza atmosferycznego jest określana w ramach badań prowadzonych w dwóch systemach: Monitoringu Oczekiwanych Efektów i Korzyści Zdrowotnych, wynikającego z realizacji Narodowego Programu Zdrowotnego oraz Państwowego Monitoringu Środowiska, utworzonego mocą ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego badania wykonują: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w miejscowościach:

- Olsztyn, Elbląg, Ełk, Ostróda, Iława, Giżycko, Kętrzyn, Szczytno, Bartoszyce, Mrągowo, Działdowo - badania prowadzone przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Mrągowo, Bartoszyce, Kętrzyn, Iława - badania WIOŚ wykonane stacją mobilną,
- Olsztyn i Ostróda oraz od 2005 roku Elbląg, Mrągowo i Gołdap - system automatycznych pomiarów zanieczyszczeń powietrza.

Na obszarze gminy Wilczęta nie ma stacji pomiarowych.

Na jakość powietrza atmosferycznego, na analizowanym obszarze, bardzo duży wpływ ma tzw. emisja niska, czyli emisja z lokalnych kotłowni oraz gospodarstw indywidualnych. Emisja niska stanowi duży

problem, ponieważ jej źródłem jest niekontrolowane spalanie odpadów, w trakcie którego powstają silnie toksyczne związki chemiczne.

W gminie Wilczęta nie występują praktycznie żadne większe źródła emitujące zanieczyszczenia do powietrza. Na terenie gminy oraz w jej sąsiedztwie dominują niewielkie źródła emisji zanieczyszczeń powietrza. Są to głównie kotłownie lokalne i paleniska indywidualne, w mniejszym stopniu również środki transportu. Na obszarze gminy nie ma znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń. Do liniowych źródeł zanieczyszczeń, wpływających na jakość powietrza atmosferycznego, należy zaliczyć trasy komunikacyjne. Ponadto, na jakość powietrza wpływa kierunek przeważających wiatrów, które mogą przemieścić zanieczyszczenia z dalszych, bardziej uprzemysłowionych, a co za tym idzie - bardziej zanieczyszczonych obszarów w Polsce i Europie.

3.3 Zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Odpady stałe oraz osady ściekowe są jednym z najpoważniejszych zagrożeń dla ludzi i środowiska naturalnego. Dotyczy to zwłaszcza wód powierzchniowych, podziemnych oraz gleb. Z tego powodu racjonalna gospodarka odpadami i minimalizacja ich wytwarzania stała się w ostatnich latach jednym z najważniejszych aspektów w dziedzinie ochrony środowiska. W związku ze staraniami Polski o przyjęcie do Unii Europejskiej wystąpiła konieczność dostosowania naszego prawodawstwa do przepisów unijnych. Dotyczy to również uregulowań prawnych w zakresie gospodarki odpadami.

Na terenie gminy Wilczęta znajduje się składowisko odpadów komunalnych, zlokalizowane w miejscowości Wilczęta. Składowisko to zostało zamknięte i będzie zrehabilitowane. Składowisko to nie ma uszczelnionego podłoża, przez co nie gwarantuje ochrony wód podziemnych. Ponieważ ekranizację omawianego składowiska stanowi jedynie warstwa gliny, stąd też istnieje większe prawdopodobieństwo skażenia gleby odciekami, niż w przypadku składowisk nowoczesnych, spełniających normy ochrony środowiska. Po zrehabilitowaniu przedmiotowego składowiska problem ten przestanie istnieć.

Dużym problemem są „dzikie” wysypiska odpadów, z których odcieki, wraz z wodami opadowymi, bez żadnych przeszkód mogą infiltrować w głąb profilu glebowego.

Zagrożeniem, powodującym degradację powierzchni ziemi jest nielegalna eksploatacja kopalni, prowadzona bez rozpoznania geologicznego złóż oraz planów rekultywacji powstałych wyrobisk.

Odpady niebezpieczne

Do grupy odpadów niebezpiecznych należą odpady zawierające w swoim składzie substancje: toksyczne, palne, wybuchowe itd. Z wyżej wymienionych odpadów na obszarze gminy Wilczęta do odpadów niebezpiecznych zaliczyć można: zużyte baterie, akumulatory, odpady zawierające rtęć (lampy rtęciowe, termometry), pozostałości oraz opakowania po farbach i lakierach, rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące, środki ochrony roślin (pestycydy) oraz opakowania po nich, zbiorniki po aerozolah, pozostałości domowych środków do dezynfekcji i dezynsekcji, odpady zawierające oleje, częściowo wykorzystane leki, materiały budowlane zawierające azbest (np. eternit), odpady wielkogabarytowe - przede wszystkim agregaty chłodnicze (lodówki), w których znajdują się freony; wraki samochodowe, w których są oleje, płyny hamulcowe.

Odpady zawierające azbest

Od 1997 roku istnieje zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 161, poz. 628). W maju 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Uwzględniając żywotność wyrobów cementowo - azbestowych program zakłada realizację usuwania tych wyrobów z budynków i budowli do 2032 r. Do chwili obecnej około 90% obiektów zawierających azbest pozostaje niezinwentaryzowana.

W związku z koniecznością usunięcia materiałów zawierających azbest z dziedziny komunalnej i gospodarczej należy w bliższej i dalszej perspektywie liczyć się ze wzrostem ilości tego typu odpadu. Na obszarze gminy znajduje się 12189 m² pokryć dachowych azbestowych oraz 4 km rur azbestowych o średnicy 110 mm.

Odpady zawierające azbest są unieszkodliwiane przez składowanie. Ten sposób postępowania jest zgodny z obecnymi wymogami prawnymi oraz środowiskowymi. Należy więc rozpatrzyć możliwość zorganizowania miejsc do składowania tego typu odpadów niebezpiecznych.

3.4 Inne zagrożenia

3.4.1 Hałas i wibracje

Na analizowanym terenie, za hałas odpowiedzialne są głównie środki transportu. Dopuszczalne natężenie hałasu w środowisku i w otoczeniu budynków mieszkalnych w porze dziennej wynosi od 40 - 65 dB, natomiast w porze nocnej od 35 - 55 dB, przy czym większość pojazdów emituje hałas na poziomie 85 - 94 dB. Na obszarze gminy nie były przeprowadzane pomiary natężenia hałasu na ciągach komunikacyjnych. Największe natężenie hałasu, na terenie gminy odnotowuje się wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 506 i 509.

3.4.2 Awarie

Awarie, które mogą zagrozić środowisku gminy Wilczęta, mogą wystąpić w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne. Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak: niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków, indywidualnym i niepowtarzalnym przebiegiem.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi „Krajowy rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii”. W rejestrze tym nie znajduje się żaden podmiot zlokalizowany na terenie gminy Wilczęta.

Wśród podmiotów stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska znajdują się również stacje i magazyny paliw. Znaczne zagrożenie stanowi transport materiałów niebezpiecznych, głównie paliw.

Transport

Poważne źródło zagrożenia na terenie gminy Wilczęta, oceniane nawet na większe, niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych na tych trasach, grożą one bezpośrednim skażeniem rzek. Szczególne znaczenie ma tu droga wojewódzka nr 506 o przebiegu: Chruściel - Nowica oraz 509 Elbląg - Młynary - Orneta. Przewoźników obowiązuje zgłaszanie do Komend Wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, przewozów kolejowych i drogowych przewozów autocysternami tzw. „śledzonych”

substancji niebezpiecznych. Wymóg ten nie zawsze jest przestrzegany, dlatego też nie są dokładnie znane ilości transportowanych materiałów.

Stacje paliw

Eksploatacja stacji paliw stwarza zagrożenie dla środowiska, ze względu na możliwość awarii zbiorników, pożar itp. Główne zagrożenie wynika jednak z transportu paliw na zaopatrzenie tych obiektów.

4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1 Analiza obowiązującego stanu prawnego

4.1.1 Wprowadzenie

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, przyjęta w 1997 roku stwierdza, że Rzeczpospolita Polska - kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju - zapewnia ochronę środowiska naturalnego; nakłada ona także na władze publiczne obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

W 2000 roku został sporządzony dokument programowy „II polityka ekologiczna państwa”, który w 2001 roku został zaakceptowany przez Parlament. Ustala on cele ekologiczne do 2010 i 2025 roku. „II polityka ekologiczna państw” zakłada, że niepodważalnym kryterium obowiązującym na każdym - także lokalnym i regionalnym - szczeblu jej realizacji jest człowiek, jego zdrowie oraz komfort środowiska, w którym żyje i pracuje. Człowiek jest ściśle sprzężony w swojej działalności z systemem przyrodniczym (gleba, woda, powietrze, zasoby i różnorodność biologiczna, ekosystemy). Zachowanie w tym sprzężeniu równowagi wymaga spójnego zarządzania:

- dostępem do zasobów środowiska,
- racjonalnym użytkowaniem zasobów przyrodniczych,
- zapobieganiem powstawaniu negatywnych skutków działalności gospodarczej,
- likwidacją negatywnych skutków działalności gospodarczej.

Głównym celem „II polityki ekologicznej państwa” jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, przy założeniu, że skuteczna regulacja i reglamentacja korzystania ze środowiska nie dopuści do powstania zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych. Przy jej realizacji obowiązywać winy zasady:

- a) zrównoważonego rozwoju - jako zasada podstawowa,
- b) przezorności - przewidująca, że rozwiązywanie pojawiających się problemów powinno następować po bezpiecznej stronie oraz związana z nią zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- c) integracji polityk ekologicznej i sektorowych,
- d) równego dostępu do środowiska przyrodniczego w kategoriach równoważenia szans człowieka i przyrody oraz sprawiedliwości międzypokoleniowej, międzyregionalnej i międzygrupowej,
- e) regionalizacji w ramach ekosystemów europejskich oraz regionalizacji w stosunku do obszarów o zróżnicowanym stopniu przekształcenia i degradacji z równoczesnym rozszerzeniem uprawnień samorządu terytorialnego i wojewodów,
- f) uspołecznienia,

- g) "zanieczyszczający płaci",
- h) prewencji - przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska podejmowane być powinno na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć,
- i) stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- j) klauzul zabezpieczających, umożliwiających państwom członkowskim stosowanie ostrzejszych kryteriów w porównaniu z wymogami prawa wspólnotowego,
- k) skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

„II polityka ekologiczna państwa” zakłada 3 etapy osiągania swoich celów, w tym 2 etapy związane z procesem integracji z Unią Europejską:

- w trakcie ubiegania się o członkostwo w UE - etap realizacji celów krótkookresowych (2000 - 2002),
- w pierwszym okresie członkostwa, zakładającym okresy przejściowe i realizację programów dostosowawczych - etap realizacji celów średniookresowych (2003 - 2010),
- oraz etap realizacji celów długookresowych w ramach realizacji "Strategii zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 r."

Zadaniami pierwszego etapu były:

- pełna realizacja Układu Europejskiego, ustalającego 10-letni okres dla harmonizacji polskiego prawa ekologicznego z wymogami Unii Europejskiej (1994-2004),
- pełna realizacja Narodowego programu przygotowania do członkostwa w Unii Europejskiej, ustalającego zadania szczegółowe dla okresu przedakcesyjnego i zakładającego gotowość integracji w roku 2002.

Wymienione zadania były realizowane poprzez:

- a) harmonizację przepisów prawnych z regulacjami obowiązującymi w Unii Europejskiej,
- b) reformę mechanizmów zarządzania ochroną środowiska, dostosowującą ją do wymogów związanych z integracją,
- c) stworzenie warunków prawnych i organizacyjnych do realizacji międzynarodowych konwencji ekologicznych,
- d) pełne wdrożenie reformy zarządzania państwem we wszystkich ogniwach związanych z ochroną środowiska,
- e) sukcesywne wdrażanie rozwiązań prawnych w sferze ekologicznej przyjmowanych w latach 2000 - 2002 przez Unię Europejską,
- f) zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie człowieka tzw. "gorących punktów" oraz zmniejszenie ich liczby,
- g) usprawnienie systemu przeciwdziałania powstawaniu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska (poważnych awarii) oraz rozbudowę systemu ratownictwa ekologicznego i likwidacji skutków takich zagrożeń,
- h) podjęcie działań zmierzających do zintegrowania celów polityki sektorowej z polityką ekologiczną,
- i) rozpoczęcie wdrażania do realizacji polityki ekologicznej nowoczesnych i skutecznych mechanizmów, metod i procedur, których pełne wdrożenie powinno nastąpić w okresie dostosowawczym.

Cele średniookresowe (2003 - 2010) przewidują istotną poprawę stanu środowiska, praktyczne wdrożenie unijnych przepisów i standardów ekologicznych oraz postanowień konwencji międzynarodowych i umów dwustronnych, a także wzmocnienie instytucjonalne podejmowanych działań.

Cele długookresowe (do roku 2025) wiążą się z perspektywą zrównoważenia społeczno - gospodarczych procesów rozwojowych i pełną (możliwą) rewitalizacją zniszczonych ekosystemów; zakładają one:

- a) ugruntowanie konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju,
- b) utrwalenie zasady skutecznej kontroli państwa nad strategicznymi zasobami przyrodniczymi,
- c) pełną integrację polityk - przestrzennej, ekologicznej i sektorowych,
- d) dokonanie przebudowy modelu produkcji i konsumpcji w kierunku poprawy efektywności surowcowo - energetycznej oraz minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko wszelkich form działalności człowieka i rozwoju cywilizacyjnego,
- e) zachowanie obszarów o wysokich walorach turystyczno-rekreacyjnych,
- f) utrzymanie i ochrona istniejących ekosystemów o cennych wartościach przyrodniczych i kulturowych,
- g) odbudowa zniszczeń powstałych w środowisku przyrodniczym i renaturalizacja cennych przyrodniczo obszarów,
- h) efektywny wzrost wartości produkcji w rolnictwie i leśnictwie poprzez lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego oraz podnoszenie jakości zdrowotnej produktów przy przeciwdziałaniu nadmiernej intensywności procesów produkcyjnych oraz metod upraw i chowu zwierząt,
- i) rezygnacja z niektórych osiągnięć nauki i techniki, które mogłyby negatywnie oddziaływać na środowisko,
- j) wypracowanie mechanizmów reagowania na nowe wyzwania pojawiające się wraz z postępującym rozwojem cywilizacji.

W 2002 r. opracowany został „Program Wykonawczy do II polityki ekologicznej państwa, na lata 2002-2010”, który jest dokumentem o charakterze operacyjnym tj. wskazującym wykonawców i terminy realizacji konkretnych zadań lub pakietów zadań, przewidzianych do realizacji, a także szacującym niezbędne nakłady i źródła ich finansowania.

Zapisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska porządkują dotychczasową, istniejącą od 1990 roku, praktykę okresowego sporządzania dokumentów programowych o nazwie „Polityka ekologiczna państwa” dla różnych horyzontów czasowych, lub nawet bez jednoznacznego określania okresu ich obowiązywania. Artykuły 13-16 Ustawy nakładają obowiązek przygotowywania i aktualizowania polityki ekologicznej państwa co 4 lata. Sporządzona w grudniu 2002 r. „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” jest aktualizacją i uszczegółowieniem długookresowej „II polityki ekologicznej państwa”.

Okres realizacji „Programu ochrony środowiska gminy Wilczęta” zbiega się z okresem realizacji celów średniookresowych „II polityki ekologicznej państwa”. Nie musi to jednak oznaczać rezygnacji z realizacji docelowych zamierzeń polityki ekologicznej i - o ile to będzie możliwe - cele długookresowe w niniejszym programie będą proponowane do realizacji.

4.1.2 Prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska i jego dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej

Proces tworzenia ładu instytucjonalno-prawnego w sferze ochrony środowiska naturalnego człowieka na szczeblu centralnym znajduje się w stadium wysokozaawansowanym. Zakończenie procesu harmonizacji polskiego prawa ochrony środowiska z wymogami przepisów Unii Europejskiej powoduje sytuację, w której teksty uzgodnionych unijnych aktów prawnych nie są niezbędnym elementem procesu sporządzania „Programu”. Ze względu na niezakończony proces wprowadzania do polskich przepisów wykonawczych załączników technicznych korzystano przy opracowaniu niniejszego dokumentu z tekstów dyrektyw: ptasiej, siedliskowej oraz dotyczących ochrony wód powierzchniowych i powietrza.

W związku z koniecznością dokonania harmonizacji polskiego prawa ochrony środowiska z prawem Unii Europejskiej, przepisy zawarte w unijnych aktach prawnych w tym zakresie są systematycznie transponowane do prawa krajowego.

Przy prowadzeniu prac nad dokumentem „Program Ochrony Środowiska Gminy Wilczęta” uwzględniano postanowienia przepisów wykonawczych wydanych na podstawie nowych ustaw z 2005 r.

4.1.3 Konwencje i porozumienia międzynarodowe

Polska jest obecnie sygnatariuszem 33 konwencji, porozumień międzynarodowych oraz protokołów w dziedzinie ochrony środowiska, z których 21 ratyfikowała. Postanowienia większości konwencji mają odzwierciedlenie w przepisach Unii Europejskiej. Natomiast postanowienia konwencji ratyfikowanych przez Polskę, do których nie przystąpiły kraje UE, zgodnie z zasadą klauzul zabezpieczających, mają odzwierciedlenie w postanowieniach polskich przepisów prawnych.

4.1.4 Programy sektorowe i regionalne

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu brano pod uwagę zapisy różnych programów rządowych oraz regionalnych, zwłaszcza:

- II polityki ekologicznej państwa,
- programu wykonawczego do II polityki ekologicznej państwa,
- narodowej strategii ochrony środowiska,
- spójnej polityki strukturalnej rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa,
- polityki leśnej państwa,
- strategii rozwoju turystyki,
- zapisy „Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2010”,
- wykaz aktualnych rządowych dokumentów programowych dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi,
- program ochrony środowiska dla powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008 - 2011,
- plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008-2011,
- plan gospodarki odpadami dla gminy Wilczęta na lata 2006-2015,
- strategii rozwoju gminy Wilczęta - 2000 r.,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta - 2000 r.
- program rozwoju gminy Wilczęta na lata 2004-2006.

4.2 Kierunki rozwoju gminy Wilczęta

Kierunki rozwoju gospodarczo-ekonomicznego i społecznego gminy Wilczęta zostały sformułowane w następujący sposób:

1. Pobudzanie aktywności i inicjatyw lokalnych (działania o charakterze organizacyjno-informacyjnym).
2. Rozwój rolnictwa, terenów wiejskich oraz poprawa życia na wsi.
3. Rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich; tworzenie warunków dla powstawania trwałych miejsc pracy poza rolnictwem.
4. Ochrona zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.
5. Rozwój infrastruktury transportowej.
6. Poprawa stanu infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta to:

- W sferze przyrodniczej:
 - poprawa zdolności retencyjnej zlewni rzek poprzez zwiększenie lesistości, zmianę struktury użytkowania gruntów oraz realizację odpowiednich urządzeń technicznych,
 - stworzenie skutecznego systemu ochrony środowiska na wsi z zachowaniem kolejności: zapobieganie, recycling, oczyszczanie, składowanie oraz efektywnego systemu informatycznego, opartego na stałym monitoringu, ocenach i prognozach zmian w przestrzeni,
 - wykorzystanie obszarów chronionych dla turystyki przy zapewnieniu ich bezpieczeństwa;
- w sferze kulturowej:
 - pozyskanie użytkowników obiektów zabytkowych - dla intensyfikacji turystycznego wykorzystania walorów kulturowych,
 - ochrona zasobów kulturowych (np. inwentaryzacja kapliczek i krzyży przydrożnych) w sferze stymulowania rozwoju turystyki i rekreacji,
- w sferze rozwoju gospodarki:
 - likwidacja zacofania technicznego i technologicznego w rolnictwie,
 - wielofunkcyjny rozwój wsi, w tym zwłaszcza przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na bezpiecznych ekologicznie, nowoczesnych technologiach,
 - rozwój małych przetwórnictw rolniczych zintegrowanych z fermami rodzinnymi,
 - rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki na obszarach cennych przyrodniczo (w sąsiedztwie kompleksów leśnych i dolin rzek),
 - rozwój produkcji zdrowej żywności,
 - rozwój agroturystyki i lecznictwa psychoklimatycznego,
 - budowa infrastruktury turystycznej w Dębinach i Gładyszach,

- poprawa jakości życia na terenach wiejskich poprzez rozbudowę systemów infrastruktury społecznej i technicznej,
- rozwój działalności gospodarczej opartej na lokalnych zasobach złóż surowcowych;
- w sferze ponadlokalnej infrastruktury technicznej:
 - modernizacja drogi regionalnej Elbląg - Młynary - Pieniężno (na odcinku Książno - Pieniężno, podniesienie rangi drogi do rangi drogi krajowej regionalnej),
 - modernizacja dróg wojewódzkich układu podstawowego,
 - tworzenie systemu turystycznych tras rowerowych i pieszych,
 - rozwój niekonwencjonalnych źródeł energii,
 - doprowadzenie gazu przewodowego,
 - rozwój systemu łączności przewodowej (światłowodowy),
 - wdrożenie skutecznych systemów utylizacji odpadów stałych,
 - pełne unieszkodliwienie ścieków w dorzeczu Pastłki ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, likwidacja biogenów generowanych przez rolnictwo.

4.3 Założenia polityki ekologicznej w odniesieniu do gminy

4.3.1 Wprowadzenie

Do dokumentów, które w istotny sposób ustosunkowują się do ochrony środowiska w regionie należy m. in. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta”, „Plan gospodarki odpadami dla gminy Wilczęta”, „Strategia rozwoju gminy Wilczęta”, „Plan gospodarki odpadami powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008-2011” oraz „Programu ochrony środowiska powiatu ostrołęckiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008 - 2011”.

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta”.

Studium zakresem merytorycznym obejmuje uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej. Opracowanie ma na celu zapewnienie prawidłowej realizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej i zobowiązuje organy samorządowe w ich działalności (stanowiące podstawę do podejmowania uchwał intencyjnych dotyczących planów miejscowych, realizacji zadań własnych z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki gruntami, itp.). Stanowi podstawę długookresowej polityki przestrzennej i jako jedyny ustawowo dokument planistyczny dotyczy całego obszaru gminy.
- „Plan gospodarki odpadami dla gminy Wilczęta”

Celem Planu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi powstającymi na terenie gminy. W dokumencie tym, w oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian, opracowano plan działań i wytyczono cele oraz zadania strategiczne (z podaniem harmonogramów realizacji i określeniem kosztów eksploatacyjnych systemu oraz kosztów inwestycyjnych zadań). Realizacja tych działań, celów i zadań umożliwi spełnienie

obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki odpadami, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych do deponowania, zwiększenie odzysku surowców wtórnych oraz poprawę jakości środowiska na analizowanym terenie.

- „Strategia rozwoju gminy Wilczęta”

W strategii rozwoju gminy dokonuje się wstępnej hierarchizacji kluczowych zadań inwestycyjnych, których realizacja powinna przyczyniać się do wszechstronnego lokalnego rozwoju. Podkreślić jednak należy, że realizacja strategicznych programów rozwoju gminy polega również na podejmowaniu wielu przedsięwzięć poza obszarem działalności inwestycyjnej. Struktura strategii rozwoju gminy złożona jest z następujących podstawowych elementów: wizji rozwoju gminy (misji), opisu kluczowych problemów (pośrednich celów strategicznych) warunkujących rozwój gminy oraz planów działania (strategicznymi programów gospodarczych). Plany działania odpowiadają sformułowanej wcześniej wizji rozwoju gminy i dotyczą spraw określonych jako kluczowe z punktu widzenia jej dalszego rozwoju.
- „Program ochrony środowiska dla powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008-2011”

Opracowanie te przedstawia aktualną sytuację ekologiczną powiatu, uwzględniając zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju powiatu. Program określa priorytetowe działania ekologiczne powiatu oraz harmonogram zadań w zakresie ograniczenia emisji, ochrony zasobów przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem i edukacji ekologicznej z podziałem na zadania powiatu, zadania innych organów administracji publicznej oraz instytucji, przedsiębiorstw i organizacji społecznych oraz zadania zalecenia do programów gmin.
- „Plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008-2011”

Perspektywiczny program gospodarki odpadami stanowi podstawę racjonalnej polityki w zakresie ochrony środowiska przed odpadami oraz poprawy warunków sanitarnych bytowania ludności. Dokument ten określa aktualny stan i prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, projektowany system gospodarki odpadami (w szczególności gospodarki odpadami, innymi niż niebezpieczne, w tym odpadami komunalnymi), uwzględniający ich zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie, szacunkowe koszty realizacji zadań, analizę oddziaływania projektu planu na środowisko naturalne, monitoring realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami.

4.3.2 Zamierzenia samorządu w zakresie ochrony środowiska

Zamierzenia samorządu w zakresie ochrony środowiska analizowano na podstawie wykazu zadań przewidzianych do realizacji w najbliższych latach. W tabeli 9 przedstawiono najpilniejsze do realizacji

inwestycje z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w gminie Wilczęta.

Tab. 9 Planowane inwestycje z zakresu infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki wodnej wraz z szacowanymi nakładami w gminie Wilczęta

Wyszczególnienie	Całkowity koszt projektu [zł]	Termin realizacji
Budowa gminnej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Wilczęta - etap I	3 500 000	2007-2010
Budowa sieci kanalizacyjnej grawitacyjno-tłocznej wraz z przepompowniami i przyłączami na odcinku Słobity-Dębień-Karwiny-Wilczęta	2 160 000	2010-2013
Poprawa jakości wody pitnej i porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	350 000	2008-2009
Budowa studni i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Wilczęta	350 000	2008-2009
Modernizacja wodociągu w miejscowości Słobity	420 000	2007
Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	150 000	2007-2009
Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	100 000	2011-2013
Budowa kanalizacji sanitarnej w Gładyszach	2 400 000	2011-2013
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	400 000	2008-2013
Likwidacja nielegalnych wylotów kolektorów do cieków wodnych oraz zrzut ścieków	60 000	2008-2013
WYSOKOŚĆ PLANOWANYCH NAKŁADÓW NA INWESTYCJE Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W GMINIE WILCZĘTA [ZŁ]	9 890 000	

Źródło: informacje Urzędu Gminy w Wilczętach

Szczegółowy wykaz wszystkich zadań z zakresu ochrony środowiska znajduje się w rozdziale 5.2 Zadania realizacyjne.

5. CELE I PRIORYTETOWE DZIAŁANIA EKOLOGICZNE

5.1 Cele programu ochrony środowiska Gminy Wilczęta

Biorąc pod uwagę cele nadrzędne polityki ekologicznej państwa, wskazania programów ochrony środowiska wyższego rzędu, potrzeby lokalne oraz zasadę równego dostępu do środowiska przyrodniczego w kategoriach równoważenia szans człowieka i przyrody głównym celem programu ochrony środowiska Gminy Wilczęta będzie:

Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego szansą rozwoju Gminy Wilczęta

Cele pomocnicze:

- 1) zachowanie oraz odtwarzanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych,
- 2) ochrona oraz racjonalne użytkowanie kopalni, gleb i powierzchni ziemi,
- 3) ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, poprawę ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu,

- 4) minimalizacja ilości wytworzonych odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- 5) poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- 6) zmniejszenie dyskomfortu pracy i zamieszkiwania na terenach zurbanizowanych,
- 7) ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków,
- 8) wzrost wiedzy społeczeństwa o stanie środowiska naturalnego, jego zagrożeniach oraz sposobach przeciwdziałania zagrożeniom,
- 9) wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprawę komunikacji społecznej w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych,
- 10) konsekwentna egzekucję przepisów prawnych.

Wymienione cele realizowane będą poprzez działania o charakterze inwestycyjnym i organizacyjno - prawnym, zmierzające do eliminacji lub zmniejszania natężenia oddziaływania czynników zagrażających zasobom i jakości środowiska naturalnego oraz do odtwarzania użytkowanych zasobów. Należą do nich:

- monitorowanie stanu środowiska oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz zmniejszanie poboru wody na cele komunalne,
- zmniejszanie ilości wytwarzanych ścieków, odpadów stałych oraz pyłów i gazów,
- unieszkodliwianie czynników zagrożenia dla środowiska,
- aktywna ochrona przyrody i krajobrazu,
- mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych.

Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego w celach rozwojowych - w warunkach powszechnego dostępu do dóbr przyrody - wymaga powszechnego stosowania proekologicznych metod gospodarowania oraz podejmowania działań sprzyjających zachowaniu potencjału przyrodniczego gminy oraz regionu. Realizacja „Programu ochrony środowiska Gminy Wilczęta na lata 2004 - 2007”, zmierzająca do zachowania walorów środowiska naturalnego oraz poprawy jego stanu na obszarach zdegradowanych, uzależniona jest od upowszechnienia informacji o planowanych kierunkach rozwoju oraz uzyskania akceptacji społecznej dla podejmowanych działań.

Problemy dotyczące ochrony jednorodnych obszarów o wybitnych walorach przyrodniczo - krajobrazowych oraz obszarów wrażliwych na antropopresję rozdzielonych przez granice administracyjne wymagają rozwiązania przy współdziałaniu jednostek administracyjnych sąsiadujących z terenem Gminy Wilczęta.

5.2 Zadania realizacyjne

Cele pomocnicze osiągnęte będą poprzez realizację określonych zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.

5.2.1 Cel i zadania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Cel: Zachowanie oraz odtwarzanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych

Zadania realizacyjne:

- zwiększanie ilości obiektów objętych formą ochrony prawnej (waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych),

- tworzenie nowych i rozwój istniejących terenów zieleni na terenie gminy,
- stosowanie czynnej ochrony rzadkich oraz zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
- renaturyzacja zniszczonych cennych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych,
- utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów określających sposoby użytkowania cennych elementów przyrodniczych i krajobrazowych,
- uwzględnienie ochrony zbiorników wodnych oraz ich obrzeży w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- określenie gruntów przeznaczonych do zalesień i granic polno-leśnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- realizacja programów rolno-środowiskowych,
- przeprowadzenie dla potrzeb zalesień aktualizacji klasyfikacji gruntów oraz opracowanie dokumentacji glebowo-siedliskowej i urzędzeniowej,
- realizacja programów zwiększania lesistości w tym: zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego, wdrażanie odnowień naturalnych, przebudowa drzewostanów założonych niezgodnie z wymogami siedliskowymi,
- rozbudowa bazy szkółkarskiej i infrastruktury leśnej,
- wdrażanie programu stymulowanego wprowadzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych,
- doskonalenie kontroli zakazu handlu zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt
- wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo proekologicznych form gospodarowania
- wdrażanie programu stymulowanego wprowadzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych.

5.2.2 Cel i zadania w zakresie ochrony kopalni, gleb i powierzchni ziemi

Cel: Ochrona zasobów oraz racjonalne użytkowanie kopalni, gleb i powierzchni ziemi

Zadania realizacyjne:

- wprowadzenie obowiązku umieszczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic obszarów udokumentowanych i potencjalnych złóż kopalni,
- opracowanie planu eksploatacji kopalni i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
- ograniczenie przeznaczenia gleb cennych przyrodniczo na cele nierolnicze i leśne,
- przeznaczenie gleb zdegradowanych do zalesienia lub rekrutacji w kierunku rekreacyjnym,
- ochrona terenów szczególnie cennych przyrodniczo przed eksploatacją kopalni,
- stosowanie technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód,
- wykonywanie i utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych z zachowaniem zróżnicowanych biocenoz w dostosowaniu do właściwości przyrodniczo-rolniczych gleb,
- upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”,
- zmniejszenie poziomu zakwaszenia gleb oraz przeciwdziałanie erozji gleb,
- sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych oraz kompleksowa rekultywacja terenów przemysłowych.

5.2.3 Cel i zadania w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych

Cel: Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu

Zadania realizacyjne:

- budowa gminnej oczyszczalni ścieków
- budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej w pierwszej kolejności w miejscowościach zwodociągowanych,
- poprawa jakości wody pitnej, rozbudowa sieci wodociągowej i porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych,
- likwidacja nielegalnych wylotów kolektorów do cieków wodnych oraz zrzutów ścieków,
- opracowanie harmonogramu rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej,
- zapewnienie ochrony naturalnych zbiorników retencyjnych, takich jak tereny podmokłe i nieuregulowane ciekami wodnymi poprzez wprowadzenie odpowiednich przepisów do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego,
- opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej dla ważnych ujęć i uruchomienie procedur formalno-prawnych w celu ustanowienia stref ochronnych ujęć,
- modernizacja technologii uzdatniania wody do picia oraz rozbudowa sieci wodociągowej z wykorzystaniem BAT (najlepszych dostępnych technik),
- inwentaryzacja oraz likwidacja nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni wierconych i kopanych,
- zmniejszenie wodochłonności gospodarki oraz wprowadzanie zamkniętych obiegów wody,
- opracowanie regionalnego programu redukcji zanieczyszczeń w wydzielonych obszarach hydrograficznych,
- tworzenie wokół jezior i rzek stref ochronnych zagospodarowanych trwałą zielenią i niezabudowanych,
- poprawa zdolności retencyjnej poprzez odpowiednie rozwijanie retencji naturalnej (renaturalizacji układów hydrologicznych) budowę i modernizację zbiorników retencyjnych,
- budowa urządzeń oczyszczających wody deszczowe wprowadzane siecią kanalizacyjną do odbiorników,
- wyposażanie gospodarstw wiejskich w zabudowie rozproszonej w indywidualne systemy asenizacyjne - przydomowe oczyszczalnie ścieków,

- ograniczanie odpływu do wód zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa poprzez stosowanie zasad dobrej praktyki rolniczej, w tym m.in. budowę płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę.

5.2.4 Cel i zadania w zakresie gospodarki odpadami

Cel: Minimalizacja ilości wytworzonych odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko

Uszczegółowienie zadań znajduje się w „Planie gospodarki odpadami.....”.

5.2.5 Cel i zadania w zakresie ochrony powietrza

Cel: Stała poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Zadania realizacyjne:

- wprowadzenie problematyki energii odnawialnej do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- analiza technicznie i ekonomicznie uzasadnionego ograniczania, za pomocą urządzeń do redukcji, emisji zanieczyszczeń do środowiska emitowanych przez ciepłownictwo,
- inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń atmosfery
- opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii,
- wprowadzanie nowych energooszczędnych procesów technologicznych wykorzystujących najlepsze dostępne technologie (BAT),
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację lub wymianę istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły ekologiczne wyposażone w automatyczną regulację procesów spalania,
- zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” ze źródeł opalanych paliwem stałym przez podłączenia do istniejącej sieci ciepłowniczej,
- ograniczanie emisji zanieczyszczeń poprzez termomodernizację budynków,
- realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- ograniczenie emisji spalin ze źródeł mobilnych oraz emisji wtórnej pyłu spowodowanej motoryzacją poprzez: wprowadzanie biopaliw, poprawę stanu dróg oraz zagospodarowanie zielenią otoczenia dróg i wolnych przestrzeni.

5.2.6 Cel i zadania w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem

Cel: Zmniejszenie dyskomfortu pracy i zamieszkiwania na terenach zurbanizowanych

Zadania realizacyjne:

- sporządzenie map akustycznych i programów ochrony przed hałasem obszarów położonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych,
- zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem komunikacyjnym, tworzenie pasów zadrzewień,
- zmiany w inżynierii ruchu drogowego mające na celu wyprowadzenie ruchu tranzytowego z terenów zamieszkałych i usług, poprawę stanu nawierzchni dróg, zapewnienie płynności ruchu,
- zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń i maszyn w procesach technologicznych. Wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu,
- eliminowanie stwierdzonych zagrożeń spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów ograniczonego użytkowania wokół terenów z przekroczonym równoważnym poziomem hałasu oraz wokół emitorów promieniowania niejonizującego.

5.2.7 Cel i zadania w zakresie ograniczania ryzyka wystąpienia poważnych awarii

Cel: Ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków

Zadania realizacyjne:

- tworzenie infrastruktury przy głównych szlakach komunikacyjnych niezbędnej dla ratownictwa ekologicznego,
- modernizacja i stała poprawa wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych w środki ratownictwa ekologicznego.

5.2.8 Cel i zadania w zakresie monitoringu środowiska i badań naukowych

Cel: Wzrost wiedzy społeczeństwa o stanie środowiska naturalnego, jego zagrożeniach oraz sposobach przeciwdziałania zagrożeniom

Zadania realizacyjne:

- rozwój monitoringu jakości gleby i ziemi,
- realizacja zadań zarządców oczyszczalni ścieków w zakresie monitoringu,
- rozpoznawanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- realizacja badań naukowych nad stanem i zagrożeniami środowiska oraz doskonaleniem technologii służących jego ochronie; upowszechnianie wyników prac badawczych,
- doskonalenie systemu monitoringu zasobów i jakości wód podziemnych i wielkości ich poboru na cele bytowe i gospodarcze

- doskonalenie monitoringu zasobów i jakości wód powierzchniowych; usprawnienie i rozszerzenie zakresu monitoringu,
- doskonalenie i rozszerzenie monitoringu akustycznego; aktualizacja danych dotyczących hałasu.

5.2.9 Cel i zadania w zakresie edukacji ekologicznej

Cel: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprawa komunikacji społecznej w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych gminy

Zadania realizacyjne:

- opracowanie gminnych programów edukacji ekologicznej,
- prowadzenie szkoleń zawodowych w zakresie szeroko pojętej edukacji ekologicznej,
- propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- utworzenie społecznych rad ds. trwałego i zrównoważonego rozwoju przy Urzędzie Gminy,
- organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych, wspieranie imprez prośrodowiskowych, w tym organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata,
- upowszechnianie informacji o podejmowanych w gminie akcjach, działaniach na rzecz ochrony środowiska, w tym z realizacji gminnego programu ochrony środowiska,
- prowadzenie działalności wydawniczej materiałów posiadających walory edukacyjne,
- wspieranie szkolnych kół zainteresowań, konkursów ekologicznych, „ekologizacji” obiektów dydaktycznych i otoczenia szkół, wspieranie wyjazdów dzieci i młodzieży do wyspecjalizowanych ośrodków edukacji środowiskowej,
- podjęcie działań promujących proekologiczne formy gospodarowania, pozytywne przykłady,
- prowadzenie działalności wydawniczej, wspieranie produkcji filmów i innych materiałów posiadających walory edukacyjne,
- rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego służącego poznawaniu przyrody (ścieżki edukacyjne i krajoznawcze, szlaki

turystyczne, punkty widokowe, tablice informacyjne itp.).

5.2.10 Zadania w zakresie konsekwentnej egzekucji przepisów prawnych

- doskonalenie nadzoru nad przestrzeganiem ustaleń zawartych w pozwoleniach,
- stosowanie kar za naruszanie przepisów prawnych, adekwatne do ich wagi i działających prewencyjnie,
- wymiana informacji pomiędzy organami zobowiązanymi do egzekwowania prawa,
- wnioskowanie na rzecz dobrego i skutecznego prawa,
- wdrażanie najlepszych dostępnych technik (BAT),
- wprowadzanie przez podmioty gospodarcze systemu zarządzania środowiskowego wg norm ISO serii 14000.

6. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ I URUCHAMIANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Przyjęte do wdrożenia rozwiązania techniczno-organizacyjne poddano analizie w zakresie kosztów w celu określenia nakładów finansowych na ich realizację oraz sposobu finansowania. Dla obniżenia ponoszonych jednorazowo nakładów inwestycyjnych proponuje się wdrażanie etapowe kolejnych zadań.

Przy realizacji powyższych zadań w pierwszym etapie niezbędne będzie uruchomienie środków z budżetu gminy, a następnie możliwe byłoby uruchamianie środków z dotacji, pożyczek i innych źródeł (po wcześniejszym ich uzyskaniu). Środki finansowe ze źródeł zewnętrznych: dotacje: NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFOŚiGW, Ekofundusz, EFRWP-Counterpart Found, FWPN, Program Małych Dotacji GEF; dotacje z Unii Europejskiej, środki z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego; pożyczki z funduszy celowych i kredytów preferencyjnych - NFOŚiGW, WFOŚiGW, BOŚ;

Koszty eksploatacyjne systemu ochrony środowiska mogą być pokrywane: z opłat ponoszonych przez mieszkańców np. w dziedzinie gospodarki odpadami - za wywóz odpadów, za ich unieszkodliwianie, w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej - rozbudowa stacji uzdatniania wody, w dziedzinie ochrony powietrza - modernizacja lokalnych kotłowni; z budżetu gminy.

Harmonogram realizacji poszczególnych zadań, wynikających z niniejszego programu, należy dostosować do możliwości pozyskiwania środków finansowych. Kolejność realizacji dopuszcza się wg przyjętych przez Radę Gminy priorytetów.

6.1 Program zadaniowy

Tab. 10 Zadania własne Gminy Wilczęta

L.p.	Nazwa zadania	Realizacja programu			Źródła finansowania	Szacunkowy koszt w zł
		Termin	Instytucja odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące		
Zadania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu						
1.	Rozszerzanie ilości obiektów objętych formą ochrony prawnej, waloryzacja obszarów przyrodniczo cennych	praca ciągła	Wójt	gmina, ośrodki naukowe, szkoły, organizacje pozarządowe	środki własne GFOŚiGW, fundusze ekologiczne	60.000
2.	Tworzenie nowych i rozwój istniejących terenów zieleni	praca ciągła	Wójt	gmina	środki własne, fundusze celowe	110.000
3.	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów: a) określających sposoby użytkowania cennych elementów przyrodniczych i krajobrazowych, b) uwzględniających ochronę zbiorników wodnych oraz ich obrzeży c) określających grunty przeznaczone do zalesień i granic polno-leśnych	praca ciągła	Wójt	gmina	środki własne	
Zadania w zakresie ochrony kopalin, gleb i powierzchni ziemi						
1.	Umieszczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic obszarów udokumentowanych i potencjalnych złóż kopalin	2007	Wójt	gmina	środki własne	
2.	Opracowanie planów eksploatacji kopalin i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych	praca ciągła	Wójt	właściciele gruntów	Środki własne, GFOŚiGW	
3.	Ograniczenie przeznaczenia gleb cennych rolniczo na cele nierolnicze i leśne	praca ciągła	Wójt	gmina	Środki własne	20.000
4.	Przeznaczenie gleb zdegradowanych do zalesienia lub rekrutacji w kierunku rekreacyjnym	praca ciągła	Wójt	gmina, inwestorzy	Fundusze ekologiczne Środki inwestorów	100.000
Zadania w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych						
1.	Budowa gminnej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie - I etap	2007-2010	Wójt	gmina	Budżet gmin, środki UE	3.500.000
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej grawitacyjno-tłocznej wraz z przepompownią i przyłączami na odcinku Słobity - Dębień - Karwiny - Wilczęta II etap	2010-2011	Wójt	gmina	j.w.	2.160.000
3.	Poprawa jakości wody pitnej i porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	2008-2009	Wójt	gmina	Środki własne	350.000
4.	Budowa studni i modernizacja stacji uzdatniania wody w miejsc. Wilczęta	2008-2009	Wójt	gmina	Środki własne	350.000
5.	Modernizacja wodociągu w miejsc. Słobity	2007	Wójt	gmina	Środki własne, fundusze ekologiczne	420.000
6.	Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody	2007-2009	Wójt	gmina	Środki własne, fundusze ekologiczne, fundusze europejskie	150.000
7.	Likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych	2011	Wójt	gmina	Środki własne, Fundusze ekologiczne	100.000
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gładyszach	2011	Wójt	gmina	Środki własne, fundusze ekologiczne, fundusze europejskie	2.400.000
9.	Likwidacja nielegalnych wylotów kolektorów do cieków wodnych oraz zrzutów ścieków	2011	Wójt	gmina	Środki własne, Środki podmiotów gospodarczych	60.000
10.	Opracowanie harmonogramu rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej	2007	Wójt	gmina	środki własne, GFOŚiGW	
11.	Zapewnienie ochrony naturalnych zbiorników retencyjnych, takich jak tereny	praca ciągła	Wójt	gmina	środki własne	

	podmokłe i nieuregulowane ciekły wodne poprzez wprowadzenie odpowiednich przepisów do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego gmin					
Zadania w zakresie ochrony powietrza						
1.	Wprowadzenie problematyki energii odnawialnej do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	2007	Wójt	gmina	środki własne	
2.	Analiza technicznie i ekonomicznie uzasadnionego ograniczania za pomocą urzędów do redukcji, emisji zanieczyszczeń do środowiska emitowanych przez ciepłownictwo	2007	Wójt	PEC	środki własne PEC, fundusze celowe	
3.	Inwentaryzacja źródeł zorganizowanej i niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń atmosfery	2007	Wójt	gmina	Środki własne, fundusze ekologiczne	20.000
4.	Opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii	2010	Wójt	wykonawcy	środki własne, GFOŚiGW	20.000
5.	Termomodernizacja budynków komunalnych: gimnazjum, ośrodka zdrowia, urzędu gminy, hydroforni	praca ciągła	Wójt	gmina	Środki własne, fundusze UE	1.200.000
Zadania w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem						
1.	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów ograniczonego użytkowania wokół terenów z przekroczonym równoważnym poziomem hałasu oraz wokół emitorów promieniowania niejonizującego	praca ciągła	Wójt	gmina	środki własne	
Zadania w zakresie edukacji ekologicznej społeczeństwa						
1.	Opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej	2008 r.	Wójt	wykonawca	Środki własne, fundusze celowe	30.000
2.	Prowadzenie szkoleń zawodowych w zakresie szeroko pojętej edukacji ekologicznej, propagowanie modelu trwałego i zrównoważonego rozwoju	praca ciągła	Wójt	gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Środki własne, fundusze celowe, środki UE	20.000
3.	Utworzenie społecznych rad ds. trwałego i zrównoważonego rozwoju przy Urzędzie Gminy	2007 r.	Wójt	organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, mieszkańcy	środki własne	
4.	Organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych, wspieranie imprez prośrodowiskowych, w tym organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, Sprzątanie Świata	praca ciągła	Wójt	gmina, szkoły, organizacje pozarządowe, media	środki własne, fundusze celowe, środki UE	15.000
5.	Upowszechnianie informacji o podejmowanych w gminie akcjach, działaniach na rzecz ochrony środowiska, w tym z realizacji gminnego programu ochrony środowiska	praca ciągła	Wójt	gmina, szkoły, organizacje pozarządowe, środki przekazu	środki własne	15.000
6.	Prowadzenie działalności wydawniczej materiałów posiadających walory edukacyjne	praca ciągła	Wójt	organizacje pozarządowe	środki własne, fundusze celowe	10.000
7.	Wspieranie szkolnych kół zainteresowań, konkursów ekologicznych, „ekologizacji” obiektów dydaktycznych i otoczenia szkół, wspieranie wyjazdów dzieci i młodzieży do wyspecjalizowanych ośrodków edukacji środowiskowej	praca ciągła	Wójt	szkoły	Środki własne, fundusze celowe	30.000
Zadania w zakresie konsekwentnej egzekucji przepisów prawnych						
1.	Wymiana informacji pomiędzy organami zobowiązanymi do egzekwowania prawa	praca ciągła	Wójt	gmina, mieszkańcy	środki własne	
2.	Wnioskowanie na rzecz dobrego i skutecznego prawa	praca ciągła	Wójt	mieszkańcy	środki własne	

Tab. 11 Zadania koordynowane realizowane na terenie Gminy Wilczęta

L.p.	Nazwa zadania	Realizacja programu			Źródła finansowania
		Termin	Instytucja odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące	
Zadania w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu					
1.	Stosowanie czynnej ochrony rzadkich oraz zagrożonych gatunków roślin i zwierząt	praca ciągła	MŚ, wojewoda	samorządy, służby ochrony przyrody, ośrodki naukowe, LP, organizacje pozarządowe, właściciele gruntów	budżet państwa, fundusze celowe, środki UE
2.	Renaturyzacja zniszczonych cennych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych.	praca ciągła	MŚ, wojewoda	samorządy, służby ochrony przyrody, ośrodki naukowe, LP, właściciele gruntów	budżet państwa, fundusze celowe, środki UE
3.	Utrzymanie istniejących korytarzy ekologicznych	praca ciągła	Wojewoda	Samorządy, LP, właściciele gruntów	środki własne LP i właścicieli gruntów, fundusze celowe
4.	Wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo proekologicznych form gospodarowania m.in. rolnictwo ekologiczne i zintegrowane, eko- i agroturystyka	praca ciągła	MŚ, MRiRW, MG, Wojewoda	Samorządy, służby ochrony przyrody, ośrodki naukowe, ARiMR, ODR, WMIR, właściciele gruntów	Budżet państwa, środki własne właścicieli gruntów, fundusze celowe, środki UE
5.	Realizacja programów rolno-środowiskowych	praca ciągła	MŚ, MRiRW	Samorządy, służby ochrony przyrody, ośrodki naukowe, ARiMR, ODR, WMIR, właściciele gospodarstw	Budżet państwa, środki własne właścicieli gospodarstw, fundusze celowe, środki UE
6.	Przeprowadzenie dla potrzeb zalesień aktualizacji klasyfikacji gruntów oraz opracowanie dokumentacji glebowo-siedliskowej i urzędzeniowej	do 2006	Wojewoda	Służby powiatowe ALP	Budżet państwa, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, środki własne LP, fundusze celowe
7.	Realizacja programów zwiększania lesistości w tym: zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego, wdrażanie odnowień naturalnych, przebudowa drzewostanów założonych niezgodnie z wymogami siedliskowymi	praca ciągła	MRiRW, MŚ, Zarząd Województwa	Wydział OŚLiR SP, właściciele gruntów, właściciele lasów, AWRSP, ARiMR, ALP	Budżet państwa, środki własne właścicieli gruntów, lasów oraz LP
8.	Rozbudowa bazy szkółkarskiej i infrastruktury leśnej	praca ciągła	ALP	Samorządy, LP, właściciele lasów	Środki własne LP, właściciele lasów, fundusze celowe
9.	Wdrażanie programu stymulowanego wprowadzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych	praca ciągła	MŚ, MRiRW Samorządy	Samorządy, ALP, właściciele gruntów	Środki własne, środki UE
10.	Doskonalenie kontroli zakazu handlu zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt	praca ciągła	MŚ, samorządy	Straż miejska, Policja, Służby celne Straż Graniczna	Środki własne oraz podmiotów uczestniczących
Zadania w zakresie ochrony kopalni, gleb i powierzchni ziemi					
1.	Ochrona terenów szczególnie cennych przyrodniczo przed eksploatacją kopalni	Praca ciągła	Wojewoda, MŚ, Samorządy gminne	Służby gminne, ośrodki naukowe, organizacje pozarządowe	Budżet państwa, środki własne gmin
2.	Stosowanie technologii wydobywania kopalni nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód	Praca ciągła	Podmioty gospodarcze, użytkownicy złóż	Samorządy gminne	Środki podmiotów gospodarczych
3.	Sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych oraz kompleksowa rekultywacja terenów przemysłowych	Praca ciągła	Podmioty gospodarcze, dyspozytorzy terenów	Samorząd powiatowy	Środki podmiotów gospodarczych, fundusze celowe
4.	Wykonywanie i utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych z zachowaniem zróżnicowanych biocenoz w dostosowaniu do właściwości przyrodniczo-rolniczych gleb	Praca ciągła	Zarząd Województwa	Właściciele gruntów, ośrodki naukowe, ŻZMiUW	Budżet państwa, środki własne właścicieli gruntów
5.	Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	Praca ciągła	ODR, właściciele i władający gruntami	Samorządy, organizacje otoczenia rolnictwa	Środki własne właścicieli i władających gruntami, fundusze celowe
6.	Zmniejszenie poziomu zakwaszenia gleb	Praca ciągła	Właściciele i władający gruntami	ODR, SChR, ośrodki naukowe	Środki własne właścicieli i władających gruntami
7.	Przeciwdziałanie erozji gleb poprzez wprowadzenia trwałej pokrywy roślinnej oraz stosowanie	Praca ciągła	Właściciele i władający gruntami	ODR	Środki własne właścicieli i władających gruntami

odpowiednich zabiegów agrotechnicznych					
Zadania w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych					
1.	Opracowanie dokumentacji hydrogeologicznych dla ważnych ujęć i uruchomienie procedur formalnoprawnych w celu ustanowienia stref ochronnych ujęć	w miarę potrzeb	właściciele ujęć	samorządy	Środki własne właścicieli ujęć
3.	Zmniejszenie wodochłonności produkcji przemysłowej oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody	praca ciągła	MG	Samorządy, RZGW, podmioty gospodarcze	Środki własne podmiotów gospodarczych, fundusze celowe
4.	Modernizacja technologii uzdatniania wody do picia z wykorzystaniem BAT (najlepszych dostępnych technologii)	praca ciągła	dyspozytorzy ujęć	SANEPID	Środki własne dyspozytorów ujęć, fundusze celowe, środki UE
5.	Likwidacja nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni wierconych i kopanych	2006	Użytkownicy ujęć lub właściciele gruntów	Samorządy	Środki własne użytkowników ujęć lub właścicieli gruntów, fundusze celowe
6.	Tworzenie wokół jezior i rzek stref ochronnych zagospodarowanych trwałą zielenią i niezabudowanych	praca ciągła	Samorządy gminne	Właściciele gruntów, RZGW	Środki własne właścicieli gruntów
7.	Zwiększanie retencji wód w zlewni oraz renaturalizacja układów hydrologicznych obejmujących między innymi: odtwarzanie znikłych oczek wodnych, mokradeł, ochronę przepływu wody między ekosystemami, ochronę torfowisk, bagien, zwiększenie zadrzewień i zakrzewień jako naturalnych obszarów retencji	praca ciągła	RZGW	MŚ, MRiRW, ŻZMiUW, ARiMR, ALP, samorządy, właściciele gruntów	Budżet państwa, środki własne samorządów i właścicieli gruntów, fundusze celowe, środki UE
8.	Opracowanie regionalnego programu redukcji zanieczyszczeń w wydzielonych obszarach hydrograficznych	2006	RZGW	Samorządy, WIOŚ	Budżet państwa, fundusze celowe
9.	Budowa urządzeń oczyszczających wody deszczowe wprowadzane siecią kanalizacyjną do odborników	praca ciągła	GDDKiA, podmioty gospodarcze	Zarządy dróg, podmioty gospodarcze, samorządy	Środki własne samorządów, budżet państwa, fundusze celowe i środki UE
10.	Wyposażanie budynków mieszkalnych w zabudowie rozproszonej w indywidualne systemy asenizacyjne - przydomowe oczyszczalnie ścieków	praca ciągła	właściciele budynków	samorządy	Środki własne właścicieli budynków, fundusze celowe, środki UE
11.	Ograniczanie odpływu do wód zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa poprzez stosowanie zasad dobrej praktyki rolniczej, w tym m.in. budowę płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę	praca ciągła	właściciele i władający gospodarstwami	samorządy gminne, ARiMR, ODR, WIOŚ	Środki własne właścicieli i władających gospodarstwami, fundusze celowe, środki UE
Zadania w zakresie ochrony powietrza					
1.	Wprowadzanie nowych energooszczędnych procesów technologicznych wykorzystujących najlepsze dostępne technologie (BAT)	praca ciągła	MG	Podmioty gospodarcze	Środki własne podmiotów gospodarczych, fundusze celowe, środki UE
2.	Modernizacja lub wymiana istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem płynnym lub biomasą wyposażone w automatyczną regulację procesów spalania podnoszącą wydajność cieplną źródła	praca ciągła	podmioty gospodarcze, właściciele budynków	samorządy	Środki własne podmiotów gospodarczych i właścicieli budynków, fundusze celowe, środki UE
3.	Zmniejszanie tzw. „niskiej emisji” ze źródeł opalanych paliwem stałym poprzez podłączenia do istniejących sieci ciepłowniczych	praca ciągła	Właściciele źródeł emisji	Zarządy gmin, PEC	Środki własne podmiotów gospodarczych i osób fizycznych, fundusze celowe
4.	Ograniczanie zużycia energii cieplnej poprzez termomodernizację budynków, w tym: ocieplanie budynków, wymianę stolarki budowlanej, montaż liczników ciepła	praca ciągła	Właściciele budynków	BGK	Środki własne właścicieli budynków (kredyty bankowe), fundusze celowe

	i zaworów termostatycznych				
5.	Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	praca ciągła	Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne	Samorządy	Środki własne podmiotów gospodarczych i osób fizycznych, fundusze celowe, środki UE
6.	Ograniczenie emisji spalin ze źródeł mobilnych oraz emisji wtórnej pyłu spowodowanej motoryzacją poprzez: wprowadzanie biopaliw poprawę stanu dróg, zagospodarowanie zielenią otoczenia dróg i wolnych przestrzeni,	Praca ciągła	MG	samorządy, Policja, Straż Graniczna, WIOŚ, PIH	Środki własne podmiotów uczestniczących, fundusze celowe
Zadania w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem					
1.	Sporządzenie map akustycznych i programów ochrony przed hałasem obszarów położonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych	Praca ciągła	GDDKiA	WIOŚ, samorząd powiatowy	Budżet państwa, fundusze celowe
2.	Zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń i maszyn w procesach technologicznych. Wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu.	praca ciągła	Podmioty gospodarcze	Samorządy, WIOŚ	Środki własne podmiotów gospodarczych
3.	Zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem komunikacyjnym, tworzenie pasów zadrzewień	praca ciągła	GDDKiA	Samorządy, zarządy dróg i kolei, WIOŚ	Budżet państwa, fundusze celowe, środki UE
4.	Zmiany w inżynierii ruchu drogowego mające na celu wyprowadzenie ruchu tranzytowego z terenów zamieszkałych i usług, poprawę stanu nawierzchni dróg, zapewnienie płynności ruchu	praca ciągła	GDDKiA	Samorządy, zarządy dróg	Budżet państwa, fundusze celowe, środki UE
5.	Eliminowanie stwierdzonych zagrożeń spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	praca ciągła	Właściciele urządzeń i instalacji	WIOŚ, samorządy	Środki własne właścicieli urządzeń i instalacji
Zadania w zakresie ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii					
1.	Modernizacja i stała poprawa wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych w środki ratownictwa ekologicznego	praca ciągła	Wojewoda	Jednostki PSP i OSP	Budżet państwa, fundusze celowe
2.	Tworzenie infrastruktury przy głównych szlakach komunikacyjnych niezbędnej dla ratownictwa ekologicznego	2006	GDDKiA, Wojewoda	Zarządy dróg, KWSP	Budżet państwa, fundusze celowe
Zadania w zakresie monitoringu środowiska i badań naukowych					
1.	Rozwój monitoringu jakości gleby i ziemi	praca ciągła	Starosta	Właściciele gruntów, ośrodki naukowe, SChR, WIOŚ	Środki własne powiatu, właścicieli gruntów, budżet państwa, fundusze celowe
2.	Monitorowanie jakości ścieków doprowadzanych i oczyszczonych w oczyszczalniach	praca ciągła	Zarządzający oczyszczalnią	WIOŚ	Środki własne
3.	Rozpoznawanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń	praca ciągła	Wojewódzki Konserwator Przyrody	Ośrodki naukowe, LP, WIOŚ, organizacje pozarządowe	Budżet państwa, środki podmiotów uczestniczących, fundusze celowe, fundusze KBN
4.	Realizacja badań naukowych nad stanem i zagrożeniami środowiska oraz doskonaleniem technologii służących jego ochronie; upowszechnianie wyników prac badawczych	praca ciągła	Ośrodki naukowe	Ośrodki naukowe, LP, WIOŚ, organizacje pozarządowe	Budżet państwa, środki własne podmiotów uczestniczących, fundusze celowe, fundusze KBN
5.	Doskonalenie systemu monitoringu jakości wód podziemnych i wielkości ich poboru na cele bytowe i gospodarcze	praca ciągła	RZGW	WIOŚ, SSE	Budżet państwa, fundusze celowe
6.	Doskonalenie monitoringu zasobów i jakości wód powierzchniowych; usprawnienie i rozszerzenie zakresu monitoringu	praca ciągła	RZGW	WIOŚ	Budżet państwa, fundusze celowe
7.	Doskonalenie i rozszerzenie monitoringu akustycznego,	praca ciągła	Wojewoda	WIOŚ	Budżet państwa, fundusze celowe

aktualizacja danych					
Zadania w zakresie edukacji ekologicznej					
1.	Podjęcie działań promujących proekologiczne formy gospodarowania, pozytywne przykłady	praca ciągła	Organizacje gospodarcze i pozarządowe, lokalne media	Samorządy	Środki własne, fundusze celowe
2.	Prowadzenie działalności wydawniczej, wspieranie produkcji filmów i innych materiałów posiadających walory edukacyjne	praca ciągła	Organizacje pozarządowe	Samorządy, ALP	Środki własne, fundusze celowe
3.	Prowadzenie szkoleń zawodowych w zakresie edukacji ekologicznej	praca ciągła	Organizacje gospodarcze i ekologiczne, ALP, centrum edukacji ekologicznej	Samorządy	Środki własne, fundusze celowe
4.	Rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego służącego poznawaniu przyrody (ścieżki edukacyjne i krajoznawcze, szlaki turystyczne, punkty widokowe, tablice informacyjne itp.)	praca ciągła	ALP	Samorządy, PTTK i inne organizacje pozarządowe	Środki własne, fundusze celowe
Zadania w zakresie konsekwentnej egzekucji przepisów prawnych					
1.	Doskonalecie nadzoru nad przestrzeganiem ustaleń zawartych w pozwoleniach	praca ciągła	Instytucje odpowiedzialne	Samorządy	Środki własne
2.	Stosowanie kar za naruszanie przepisów prawnych, adekwatne do ich wagi i działających prewencyjnie	praca ciągła	Instytucje odpowiedzialne	Samorządy	Środki własne
3.	Wymiana informacji pomiędzy organami zobowiązanymi do egzekwowania prawa	praca ciągła	Instytucje odpowiedzialne	Samorządy	Środki własne
4.	Wnioskowanie na rzecz dobrego i skutecznego prawa	praca ciągła	Instytucje odpowiedzialne	Samorządy	Środki własne
5.	Wdrażanie najlepszych dostępnych technik (BAT)	praca ciągła	MG	Podmioty gospodarcze, służby BHP	Środki własne podmiotów gospodarczych, fundusze celowe, środki UE
6.	Wprowadzanie przez podmioty gospodarcze systemu zarządzania środowiskowego wg norm ISO serii 14000	praca ciągła	Podmioty gospodarcze	Instytucje certyfikujące	Środki własne podmiotów gospodarczych

Wykaz skrótów:

ALP - Administracja Lasów Państwowych
 ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
 AWRSP - Agencja Nieruchomości Rolnych
 BGK - Bank Gospodarstwa Krajowego
 GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
 KBN - Komitet Badań Naukowych
 LP - Lasy Państwowe
 MG - Ministerstwo Gospodarki
 MRiRW - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
 MŚ - Ministerstwo Środowiska
 ODR - Ośrodek Doradztwa Rolniczego
 OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
 PEC - Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
 PIH - Państwowa Inspekcja Handlowa
 PSP - Państwowa Straż Pożarna
 RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
 SANEPID - Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne
 SChR - Stacja Chemiczna Rolnictwa
 UE - Unia Europejska
 WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
 WMIR - Warmińsko Mazurska Izba Rolnicza
 ŻZMiUW - Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

7. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 17 i 18 stanowi, że w celu realizacji polityki ekologicznej państwa samorządy sporządzają wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, które następnie są przyjmowane do realizacji w drodze uchwały sejmiku województwa albo rady powiatu lub gminy. Programy te, podobnie jak politykę ekologiczną państwa, sporządza się na 4 lata, z tym, że przewidziane w niej działania obejmują w perspektywie kolejne 4 lata. Programy powinny określać cele ekologiczne, priorytety, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Prace nad gminnym programem ochrony środowiska winny być prowadzone przy udziale wszystkich instytucji działających na terenie gminy w sferze ochrony środowiska i zagospodarowania przestrzennego. Do prac tych należy włączyć także reprezentantów społeczeństwa w postaci przedstawicieli gminnych organów samorządu terytorialnego (radnych, członków komisji itp.), samorządu gospodarczego i ekologicznych organizacji pozarządowych (jeśli istnieją lub prowadzą swoje agendy na terenie gminy).

7.1 Zasady ogólne

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska należy uwzględnić ustalenia zawarte w dokumentach:

- Polityce ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- Programie wykonawczym do II polityki ekologicznej państwa,
- Programie ochrony środowiska województwa mazowieckiego,
- Programie ochrony środowiska powiatu braniewskiego.

Cele i zadania ujęte w wymienionych dokumentach, a konkretniej - zawarte w nich tabele przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych, powinny być wykorzystywane przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska w trojaki sposób:

- jako podstawa wyjściowa do konkretyzacji zadań w nawiązaniu do specyfiki i potrzeb danego regionu (np. do sporządzenia na szczeblu gminnym konkretnego wykazu planowanych do budowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych, oczyszczalni ścieków przemysłowych, składowisk odpadów, systemu segregacji odpadów itd.),
- jako analog do sformułowania regionalnych lub lokalnych celów, planowanych do uzyskania na danym terenie,
- jako inspiracja do wprowadzenia podobnego zadania na szczeblu regionalnym bądź lokalnym, jeśli zadanie ujęte w wymienionych wyżej dokumentach jest sformułowane ogólnie bądź dotyczy szczebla krajowego, wojewódzkiego lub powiatowego.

Struktura gminnego programu ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, a więc powinna zawierać co najmniej następujące rozdziały:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszanie materiałochłonności, energochłonności i wodochłonności gospodarki, ochrona gleb, racjonalna eksploatacja lasów, ochrona zasobów kopaliny),
- poprawa jakości środowiska (ochrona wód, ochrona powietrza, gospodarowanie odpadami, hałas, pola elektromagnetyczne, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, ochrona przyrody i bioróżnorodności),
- narzędzia i instrumenty realizacji programu (ramy prawa, planowanie przestrzenne, powiązania formalne i merytoryczne z analogicznymi programami wyższego szczebla administracyjnego, mechanizmy finansowania ochrony środowiska, dostęp do informacji i udział społeczeństwa),
- nakłady na realizację programu (wielkość nakładów i źródła finansowania),
- kontrola realizacji programu (procedury kontroli, mierniki realizacji programu, procedury weryfikacji programu).

Programy gminne powinny się składać z dwóch części:

- zadań własnych gminy (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy);
- zadań koordynowanych (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze

środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego).

Zadania własne powinny być w programie ujęte z pełnym zakresem informacji niezbędnej do kontroli ich realizacji (opis przedsięwzięcia, terminy realizacji, instytucja odpowiedzialna, koszty, źródła finansowania). Zadania koordynowane powinny być w programie ujęte z takim stopniem szczegółowości, jaki jest dostępny na terenie gminy. Gminny program ochrony środowiska powinien być skoordynowany ze sporządzanymi na szczeblu gminy programami sektorowymi (np. programem gospodarki leśnej, programem ratowniczo-gaśniczym sporządzanym przez gminne komendy państwowej straży pożarnej, itp.), gminnymi programami rozwoju infrastruktury (jeśli są): mieszkalnictwa, transportu, zaopatrzenia w energię, itd., gminnym planem gospodarowania odpadami sporządzonym zgodnie z ustawą o odpadach oraz z obejmującym obszar gminy programem ochrony powietrza, programem ochrony środowiska przed hałasem i programem ochrony wód (jeżeli programy takie dla obszarów obejmujących daną gminę zostały lub zostaną opracowane w związku z wymaganiami wynikającymi z ustawy Prawo ochrony środowiska).

7.2 Limity krajowe ujęte w „II Polityce ekologicznej państwa”

W „II Polityce ekologicznej państwa”, przyjętej przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 r. a następnie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w sierpniu 2001 r., ustalone zostały następujące ważniejsze limity krajowe, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska:

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle);
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB);
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i 25% w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB);
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.;
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych;
- pełna (100%) likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych;
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego - również o 30%;
- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu w 1990 r.;
- do końca 2005 r. wycofać z użytkowania etylinę i przejść wyłącznie na stosowanie benzyny bezołowiowej.

Wszystkie wymienione limity dotyczą celów do osiągnięcia najpóźniej do 2010 r. Limity powyższe nie były

korygowane przy sporządzaniu „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”. W programach gminnych mogą zostać ujęte w zależności od specyficznych warunków danej gminy.

7.3 Podział limitów krajowych na limity wojewódzkie i powiatowe

Brak dostatecznych podstaw planistycznych spowodował, że zarówno Rada Ministrów, przyjmując w czerwcu 2000 r. II Politykę ekologiczną państwa, jak i ustawa Prawo ochrony środowiska nie dokonały podziału limitów krajowych na limity regionalne. Dlatego też przytoczone powyżej wskaźniki liczbowe należy traktować jako wielkości orientacyjne, przeznaczone do porównań międzyregionalnych i porównań tempa realizacji celów polityki ekologicznej państwa w poszczególnych powiatach i gminach z tempem realizacji tej polityki na szczeblu krajowym.

Tylko w dwóch przypadkach może mieć miejsce określona procedura „przydziału” limitów dla poszczególnych powiatów. Chodzi o ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych i do powietrza w takim zakresie, w jakim w ramach monitoringu środowiska zostaną zidentyfikowane obszary, w których nie są osiągnięte wymagane poziomy jakości wód oraz obszary przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. Ustalone programy działań naprawczych dla tych obszarów (w postaci programów ochrony wód i programów ochrony powietrza), mogą ustalać limity regionalne.

Nie przewiduje się natomiast żadnej procedury ogólnego ustalania limitów gminnych, poza ewentualnymi porozumieniami między Ministerstwem Środowiska a zainteresowanymi samorządami. Przypadki takie mogłyby mieć miejsce, na przykład, w odniesieniu do miast przygranicznych, jeśli wynikałoby to z umów dwustronnych z państwami sąsiednimi.

Sporządzając programy ochrony środowiska poszczególne powiaty lub gminy, kierując się interesem swoich mieszkańców, mogą ustalić własne limity powiatowe lub gminne, wzorowane na wymienionych wyżej wskaźnikach. Samorządy szczebla podstawowego powinny także sprecyzować zadania szczegółowe w zakresie ochrony środowiska dotyczące estetyki terenów ogólnodostępnych, postępowania ze zwierzętami (w tym domowymi), utrzymania obiektów użyteczności publicznej oraz posesji prywatnych itp.

7.4. Źródła informacji wymagane przy sporządzaniu programów gminnych

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska muszą być uwzględniane wszystkie wymagania obowiązujących przepisów prawnych, dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Przy sporządzaniu gminnych programów ochrony środowiska powinny być brane pod uwagę także różne programy rządowe, które w tym, czy innym stopniu dotyczą ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Są to dokumenty takiego typu jak na przykład:

- II Polityka ekologiczna państwa,
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa,
- Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego,

- Raport o stanie środowiska województwa mazowieckiego w 2001 roku,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wilczęta,
- Strategia rozwoju gminy Wilczęta,
- Plan gospodarki odpadami dla Gminy Wilczęta,
- Program ochrony środowiska powiatu braniewskiego.

Gminne programy ochrony środowiska muszą spełniać warunki pozyskania wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, które w głównej mierze udzielane będzie jednostkom samorządu terytorialnego na realizację inwestycji ekologicznych. Powinny więc być zgodne z dokumentami programowymi, które będą stanowiły podstawę otrzymania takiego wsparcia.

7.5 Programy regionalne i lokalne na sąsiednich obszarach

Koordinacji poziomej między programami ochrony środowiska dla sąsiednich jednostek administracyjnych wymagają programy ochrony wód oraz programy ochrony powietrza. Wynika to z uzależnienia jakości pobieranej wody powierzchniowej w danej jednostce (gminie, mieście) od zrzutu ścieków w jednostkach ulokowanych w górę biegu rzeki oraz ze swobodnego przepływu zanieczyszczeń powietrza pomiędzy sąsiadującymi jednostkami administracyjnymi. Dlatego konieczna jest koordynacja programów ochrony wód w układzie zlewniowym oraz koordynacja programów ochrony powietrza na dużych obszarach. W pierwszym przypadku dobrym mechanizmem tej koordynacji byłoby sporządzanie programów ochrony wód w trybie porozumienia gmin lub związku gmin o zasięgu zlewniowym. Wówczas gminne i powiatowe programy ochrony środowiska mogłyby być sporządzane (w części dotyczącej ochrony wód) bezpośrednio na podstawie programu zlewniowego.

W przypadku ochrony powietrza problem jest trudniejszy, gdyż skuteczność lokalnych i regionalnych strategii ograniczania emisji musiałaby być oceniana na podstawie testowanych obecnie, odpowiednich wielkoobszarowych modeli matematycznych, uwzględniających efekty oddziaływania zarówno własnej emisji, jak i napływu zewnętrznego.

Przy opracowywaniu programów ochrony środowiska należy również zwrócić uwagę na konieczność integrowania pomiędzy powiatami i gminami planów dotyczących ochrony różnorodności przyrodniczej. Jest to niezbędne w celu zachowania spójności korytarzy ekologicznych, a także przy realizacji programu NATURA 2000 oraz planów ochrony rezerwatów przyrody, leżących na sąsiadujących terytoriach.

8. MONITORING I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM, W TYM PROGRAMEM

Monitoring dostarcza informacji w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska.

W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinna służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

8.1 Monitoring stanu środowiska

Monitoring - system kontroli stanu środowiska - jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

8.2 Monitoring polityki ekologicznej

Monitoring polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu będzie polegało regularnej ocenie. Monitoring ten będzie obejmował:

- określenie stopnia wykonania działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn tych rozbieżności.

Koordynator wdrażania programu będzie ocenił co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W latach 2006-2007 na bieżąco, będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2007 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla następnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane działania na lata 2008-2011, z uszczegółowieniem działań na lata, tj. 2008 i 2009. Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej co cztery lata i polityki długoterminowej co sześć lat.

8.3 Zarządzanie programem

Efektywne wdrażanie niniejszego opracowania wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także dobrej współpracy między wszystkimi instytucjami (organizacjami) włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska. Wdrażanie polityki długoterminowej oraz strategii krótkoterminowej rozpocznie się w okresie zmian systemu prawnego, wynikających z dostosowania polskiego ustawodawstwa do przepisów Unii Europejskiej. Zmiany te mogą mieć wpływ na strukturę zarządzania środowiskiem, a co za tym idzie na strukturę zarządzania Programem.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na zarząd gminy obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania programu ochrony środowiska i przedłożenia go Radzie Gminy.

8.4 Edukacja ekologiczna

W warunkach głębokich przekształceń ustrojowych Polska stanęła przed obowiązkiem dokonania zasadniczych zmian w polityce ekologicznej państwa. Przyjętym przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 2002r. dokumencie Polityka ekologiczna państwa w zasadzie uspołeczniania zapisano prawo do udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji ekologicznych. Zasada uspołeczniania będzie realizowana poprzez stworzenie instytucjonalnych i prawnych warunków do udziału wszystkich zainteresowanych podmiotów wywierających bezpośredni lub pośredni wpływ na sposób i intensywność korzystania ze środowiska, w tym również udziału obywateli. Aby udział ten był wystarczająco szeroki i przynosił oczekiwane efekty konieczne jest z jednej strony stymulowanie samej chęci takiego udziału, natomiast z drugiej - tworzenie sprzyjających warunków dla praktycznej realizacji tej potrzeby oraz dostarczenie wiedzy i umiejętności pomocnych w konkretnych działaniach.

Podstawowe znaczenie dla szerokiego, społecznego udziału w urzeczywistnianiu celów ekologicznych ma więc po pierwsze odpowiednia edukacja ekologiczna, a po drugie zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku oraz stworzenie instytucjonalnego zabezpieczenia dla wyrażania przez społeczeństwo swoich opinii i wpływania na podejmowane, istotne dla środowiska decyzje.

Edukacja jest psychologiczno-pedagogicznym procesem oddziaływania na człowieka, na który składa się nauczanie i wychowanie. Celem edukacji jest kształtowanie świadomości. Edukacja ekologiczna jest więc procesem kształtowania świadomości ekologicznej.

Poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa zależy od ilości i jakości informacji, która do niego dociera oraz od form i sposobów edukacji. Edukacja która trafia do społeczeństwa powinna być ścisła, bezstronna i kompletna. Jasność i klarowność treści powinna być wynikiem jednoznaczności sformułowań. Pomimo niezbędnych uproszczeń (w zależności od stopnia przygotowania odbiorcy) musi być zachowany pewien sens i poprawność merytoryczna.

Edukacja ekologiczna powinna być prowadzona na wszystkich poziomach szkolnictwa, począwszy od szkół podstawowych po szkoły wyższe, a także wśród społeczności lokalnej gminy.

W prowadzeniu edukacji można wykorzystać potencjał pozarządowych organizacji ekologicznych. Obecnie w Polsce zarejestrowanych jest ponad 600 organizacji deklarujących w swym statucie działalność ekologiczną. Ponad 60 najbardziej aktywnych uczestniczy nie tylko w rozwiązywaniu lokalnych problemów, ale i w pracach komisji sejmowych i wspierających działania organów państwowych w realizacji różnych zadań polityki ekologicznej, często samodzielnie je inicjując. Organizacje społeczne często podejmują współpracę pomiędzy sobą dla wspólnego rozwiązywania problemów ogólnopolskich. Na terenie Polski aktywne są także międzynarodowe organizacje działające na rzecz ochrony środowiska takie jak Światowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) oraz Światowy Fundusz na rzecz Ochrony Przyrody (WWF).

Niewątpliwie wzrost działalności społecznej nie zastąpi wyszkolonych kadr ochrony środowiska. W roku 2000 na polskich uczelniach studiowało ok. 20 tys. studentów technicznych kierunków ochrony środowiska oraz ponad 23 tys. na kierunkach uniwersyteckich.

8.6 Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i wykonaniu programu

Aktywność społeczną wspiera również niezależna prasa ekologiczna i różnorodne wydawnictwa. Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (ustawa - prawo ochrony środowiska).

Obecnie informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest dla społeczeństwa poprzez:

- publikacje Głównego Urzędu Statystycznego,
- publikacje Ministerstwa Środowiska,
- publikacje służb państwowych - Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną,
- publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych,
- publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe, Polski Klub Ekologiczny, Ośrodki i Centra Edukacji Ekologicznej, Fundacje Ekologiczne,
- prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej,
- programy telewizyjne i radiowe,
- targi i giełdy ekologiczne,
- plakaty, plakaty filmowe, filmy,
- festiwale i konkursy ekologiczne,
- akcje edukacyjne i promocyjne,
- internet.

Gromadzenie i udostępnianie informacji dotyczących środowiska jest jednym z zadań m.in. Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ) - zgodnie z art. 28 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Zgodnie z tym założeniem IOŚ do celów swojej działalności włączyła zadania edukacji ekologicznej i szerokiego informowania społeczeństwa o faktycznym stanie środowiska w Polsce oraz działaniach mających na celu jego ochronę, w tym również z realizacją wykonania założeń przyjętych w powyższym opracowaniu. W ramach realizacji tych zadań WIOŚ w Olsztynie prowadzi następujące formy działalności:

- opracowuje cyklicznie raporty o stanie środowiska na terenie województwa, które przekazywane są władzom lokalnym, placówkom oświatowym i bibliotekom oraz poprzez sieć wojewódzkich inspektoratów, wszystkim zainteresowanym na terenie kraju,
- prowadzi w swoich placówkach zajęcia dydaktyczne dla dzieci i młodzieży szkół województwa,
- pracownicy Wydziału i Działów Monitoringu Środowiska biorą udział w lekcjach o tematyce ekologicznej w szkołach województwa, uczestniczą w zajęciach metodycznych dla nauczycieli oraz związanych z tematyką ekologiczną szkoleniach organizowanych dla różnych jednostek,
- udostępnia osobom zainteresowanym materiały informacyjne dotyczące szeroko pojętej tematyki ochrony środowiska,
- współpracuje z przedstawicielami regionalnej prasy, radia i TV w propagowaniu zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Przedstawiciele WIOŚ zgodnie z wymaganiami wynikającymi z art. 8a ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przygotowują i przedstawiają radom powiatów i sejmiku województwa coroczną informację o

stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego poprawy.

9. PIŚMIENNICTWO I MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach
3. Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
4. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Warszawa 2002 r.
5. II Polityka Ekologiczna Państwa, 2000 r.
6. „Dostosowanie polskiego prawa i regulacji ekologicznych do rozwiązań unii europejskiej”, praca zbiorowa pod redakcją B. Fiedora - Wrocław-Białystok, 1999-2000
7. „Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2004 r.”, praca zbiorowa pod kierunkiem Zdzisława W. Krajewskiego, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Olsztyn 2005
8. „Rocznik Hydrogeologiczny Państwowej Służby Hydrogeologicznej, Rok hydrogeologiczny 2005”, Państwowy Instytut Geologiczny 2006
9. „Kodeks dobrej praktyki rolniczej”, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska - Warszawa, 2002
10. Ośrodek współpracy z państwami o transformującej się gospodarce OECD: Przeglądy ekologiczne - Polska, Paryż, 1995
11. „Planowanie i wdrażanie polityki ochrony środowiska” - poradnik, praca zbiorowa, Warszawa, 2001
12. „Podstawowe problemy środowiska w Polsce. Raport wskaźnikowy” - Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2001
13. „Przebieg realizacji przez Polskę konwencji międzynarodowych i porozumień wielostronnych i dwustronnych w zakresie ochrony środowiska” - materiał dla komisji sejmowej - Ministerstwo Środowiska, Warszawa, kwiecień 2002
14. „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” - projekt, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, lipiec 2002
15. „Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2001 r.” PIG, Warszawa 2002;
16. „Ramowy program rozwoju obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski na lata 2001-2010”, Białystok-Bydgoszcz-Toruń-Gdańsk-Olsztyn-Warszawa 2001;
17. Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski - Zapis tezewy - wyd. Rada Programowa ZPP, styczeń 1999 r.;
18. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego - Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego - Olsztyn 2005 r.; Uchwała
19. Wdrażanie koncepcji sieci NATURA 2000 w latach 2001-2003 - Ministerstwo Środowiska, grudzień 2002 r.;
20. Plan Gospodarki Odpadami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Olsztyn 2003;
21. Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010- Olsztyn 2003;
22. Program ochrony środowiska powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008 - 2011,
23. Plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2008-2011,
24. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilczęta - 2000,
25. Strategia rozwoju gminy Wilczęta - 2000,
26. Program Rozwoju Gminy Wilczęta na lata 2004 - 2006 - 2004
27. Plan Gospodarki Odpadami gminy Wilczęta na lata 2006-2011- 2006.
28. www.stat.gov.pl
29. <http://natura2000.mos.gov.pl>
30. <http://rzgw.gda.pl>
31. <http://www.wios.olsztyn.pl/>

Wydawca: Wojewoda Warmińsko-Mazurski
Redakcja: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Wydział Nadzoru i Kontroli
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pok. 130, tel. (89) 5232474

Skład komputerowy: Wojewódzki Ośrodek Informatyki TBD w Olsztynie
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, tel. (89) 5232334
e-mail: woi@uw.olsztyn.pl

Druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, tel. (89) 5232498, 5232400

Rozpowszechnianie i prenumerata odbywa się:

- na podstawie nadesłanego zamówienia w Zakładzie Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, tel. (89)5232498, 5232400
- w punkcie sprzedaży w Zakładzie Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, Al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pok. 40, tel. (89)5232498

Egzemplarze archiwalne wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w:

- Wydziale Nadzoru i Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pok. 148, tel. (89) 5232591
-

Tłoczono z polecenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
w Zakładzie Obsługi Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie
Al. Marsz.J.Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn
